

Nr 1, 2004 årgång 41
50:- inkl moms

Sökaren

– tidskrift för livsfrågor –

FINNS NÅGOT BORTOM DÖDEN?

Foto Rein Välme

”Vad är då en människa?”

När jag ser din himmel, dina fingrars verk,
månen och stjärnorna, som du har berett,
vad är då en människa, att du tänker på henne,
eller en människoson, att du låter dig vårda om
honom?

Dock gjorde du honom nästan till ett gudaväsen,
med ära och härlighet krönte du honom,
du satte honom till herre över dina händers verk.
Allt lade du under hans fötter.

(Ps 8:4-7)

- Ja, vad är en människa? Är hon
– en del av det universella medvetandet inkarnerad ¹⁾ ?
– en väv av olika energier, manifesterade på olika ”fre-
kvenser” så att en del blir fysiska objekt (kroppen med
dess skelett, vävnader, vätskor osv), en del blir nerv-
impulser, känslor, tankar, vilja?
– en drömvarelse som ingår i någon gudomlig
Drömmares skapelsefantasi?
eller är hon
– ett slags dator, en tänkande och kännande apparat som går så
länge den får bränsle (luft, föda, vatten), gjord av organisk
materia som i sin tur är en kombination av molekyler och
atomer? Är hon en maskin som med åren blir utsliten eller
som kan gå sönder genom en olyckshändelse och så
småningon förintask genom att den upplöses i de enskilda
molekylära och atomära beståndsdelarna som den var
sammansatt av?

Jag tror inte att vi kan få svar på frågan vad vi är genom att läsa
oss till det, även om det skrivna ordet hjälper oss ställa frågan på
rätt sätt och visa oss den uppsjö av svar människor i olika tider
och olika kulturer har kommit fram till. För det är en av de
grundfrågor varje människa själv måste söka svar på genom att
”söka djupet inom sig”. Och var och en måste utgå från precis
den punkt där hon eller han står i sin utveckling när frågan blir
aktuell för henne. Allt vi kan göra i detta sammanhang är att ge
en och annan antydan om frågans vidd och redovisa ett par av de
svar som har hållits för sanna i olika religiösa traditioner och
erfarits som sanna av enskilda medmänniskor.

Låt oss då börja med att jämföra några grunddrag i
västerländsk och österländsk människosyn.

Västerländsk människosyn

Nutida västerländsk människosyn uttrycker sig i tre huvudlinjer:

- 1) *det materialistiska synsättet*, som med kyrkans sekularisering
nu tycks omfattas också av många kristna;
- 2) *det traditionella kristna synsättet*, som i sin tur uppvisar två
huvudgrenar: den ena betonar mer människans inneboende

helighet, den andra framhäver mer hennes medfödda bristfällig-
het;
3) *den transpersonella psykologins synsätt* som håller på att
utvecklas och spridas. Den har hämtat inspiration från österländ-
ska religioner och bekräftar genom sin forskning mycket av deras
kunskapstraditioner och av mystikers och mediers erfarenhet.

1. Den materialistiska människosynen

Under efterreformatorisk tid är det den newtonska, mekanistiska
världsbilden som ger sig tillkänna också i vår uppfattning om vad
människan är: vi ser henne i första hand som en fysisk varelse där
kroppen och dess olika organ anses vara förutsättningen för att
hon skall kunna förnimma, känna, tänka, vilja och älska. Det
kroppsliga livet är det högsta värdet och det enda man med
säkerhet tror sig veta något om. Medicinsk expertis har kartlagt
människokroppen ända ner till DNA-nivå. I den mån man
medger förekomsten av en själ förknippar man den med
hjärnfunktionerna: tankeförmåga och vilja, känslor och förnim-
melser, allt är resultat av nervimpulsernas spel och kemiska
processer. Själen är en produkt av hjärnan och när hjärnan slutat
fungera anser man att livet har flytt och själen är död.

Människokroppen ses som en maskin, sammansatt av
enskilda delar. När vissa av dess organ är utslitna kan de ersättas
med organ ur en annan kropp eller med konstgjorda reservdelar.

Om inte etiska resonemang lade hinder i vägen skulle man
idag, med bioteknikens hjälp, kunna producera konstgjorda
människor på beställning, enligt den skräckvision som Aldous
Huxley tecknade i sin roman ”Du sköna nya värld” redan för mer
än ett halvt sekel sedan.

2. Den kristna människosynen

Till skillnad från den materialistiska människosynen är man inom
kristendomen medveten om att det inte enbart är kroppen som ger
människan hennes identitet utan att hon är en enhet av kropp, själ
och ande. Människan ses således som en flerdimensionell varelse
som lever vidare också om kroppen dör. En av nittonhundratalets
största teologer och mystiker, den franske jesuiten Pierre Teilhard
de Chardin (1881–1955) skriver:

”Vi bär inom oss något större och mer oersättligt än oss själva:
något som fanns till före oss och som skulle funnits till oss
förutan; något vi lever i och som vi aldrig kan uttömma; något
som tjänar oss men som vi inte är herre över; något som vill
samla ihop oss när vi genom döden glider bort från oss själva
som om hela vår existens var stadd i upplösning.”

(Översatt ur *Writings in Times of War*)

Enligt traditionellt kristet synsätt är människan skapad till Guds
avbild och föremål för Guds kärlek och därför oändligt värdefull
och älskansvärd. Hon ses som skapelsens krona i den meningen

att evolutionen i henne har nått sin
hittills högsta punkt.

”Och Gud sade: Låt oss göra människor
till vår avbild, till att vara oss lika ...
Och Gud skapade människan till sin
avbild, till Guds avbild skapade han
henne, till man och kvinna skapade han
dem...” (1 Mos 1:26-27).

Och Paulus skriver:

”Förstår ni inte att ni är Guds tempel och
att Guds ande bor i er? ... Guds tempel
är heligt och ni är det templet” (1 Kor
3:16–17).

Enligt kristen människosyn är vi alltså
”Gud lika”, hans andes tempel. Jesu
bud, att vi skall älska Gud över allting
och vår nästa så som oss själva, gäller
alltså Gud bortom oss, Gud inom oss
och Gud i vår nästa. Jesus själv är urbilden av människan i
hennes fullkomning. I honom är gudsskapet ogrumlat av
arvsynden, dvs av den genom generationerna nedärvda egocentri-
citeten som skapar splittringen mellan människa och Gud, mellan
människa och skapelse, mellan människa och människa. Samti-
digt som kyrkan alltid har sett människan som den helige andes
tempel har den kristne också varit smärtsamt medveten om att
han befinner sig i ett söndringens (= ”syndens”) tillstånd där han
är blind för Gud inom sig men öppen för det onda som dikteras
honom av hans egoism. Paulus klagar (och vem håller inte med
honom?): ... jag förstår inte mitt sätt att handla. Det jag vill det
gör jag inte, men det jag avskyr, det gör jag ... Då är det inte
längre jag som handlar, utan synden som bor i mig ... Viljan finns
hos mig, men inte förmågan att göra det som är gott. Det goda
som jag vill, det gör jag inte, men det onda som jag inte vill, det
gör jag (jfr Rom 7:15 ff).

Insikten om både människans inneboende helighet och
hennes synd har präglat den kristna människosynen genom
tiderna. I de katolska traditionerna har man i allmänhet mer
framhävt människans gudsbarnskap medan den lutherska
kristenheten alltid starkare har betonat människans slaveri under
synden, hennes förtäppelse och totala beroende av Guds nåd.

3. Den transpersonella psykologins människosyn

Under de senaste två hundra åren har kyrkan, i varje fall i sin
pastorala praxis, visat relativt lite intresse för att föra människor
till djupare kännedom om sitt gudomliga väsen. Frågan vem eller
vad människan är tas sällan upp i predikningar eller undervis-
ning. I våra dagar har istället psykologin med bl a C G Jungs och
R Assagiolis lärjungar övertagit själaledarnas roll. Det är denna
relativt nya vetenskapsgren som ägnar sig åt att utforska männis-
kans själsliga landskap. C G Jung har därvid utgått från vad han
kallar det kollektiva och det personliga omedvetna, R Assagioli
talar hellre om Självet, människans andliga centrum. Båda var
medvetna om en sanning som också aposteln Paulus hade
erfarenhet av, nämligen att människan inte bara är en psykofysisk
individ utan också har en andlig dimension.

Än så länge har man i västvärlden inte hunnit särskilt
långt i kartläggningen av människans olika medvetandenivåer; i
varje fall är kunskapen om dem ännu förbehållen en liten krets

Det gudomliga inkarnationen,
äggtempera av Astrid Nyström

invigda, medan för de flesta männis-
kor i vår kulturkrets begrepp som
medvetande, själ och ande fortfarande
är ytterst dimmiga. Vårt medvetande
är nästan uteslutande fokuserat i den
fysiska verkligheten och tar sig bara
nattetid friheten att i drömmar göra
utbrytningar i andra regioner av sina
många domäner.

Att dessa domäner omfattar
oerhört vidsträckta och mångfacette-
rade områden, för de flesta av oss till
synes helt otillgängliga, visar bl a
Stanislav Grofs forskning. I sin bok
”Människans okända världar”
(Prisma 1977) ger han oss en prov-

karta över olika medvetandetillstånd, från släkt-, ras- och art-
minnen över identifikation med andra levande varelser som
celler, växter, djur eller andra människor till djupt religiösa och
mystiska upplevelser som mötet med gudaväsen eller en personlig
gud eller uppgåendet i det absoluta tomrummet som upplevs som
den yttersta verkligheten ur vilken hela skapelsen springer fram.

Österländsk människosyn

Medan den naturalistiska människosynen ser människan framför-
allt som en kropp med hjärnan som källa till medvetande, känslor
och olika personlighetsdrag och kyrkan ser henne som själ och
ande förkroppsligad, där själen utgör personlighetens kärna och
antas leva vidare efter kroppens död, så menar österlänningen att
människan är en manifestation av det kosmiska medvetandet som
tar form på olika plan i olika gestalter. Den fysiska kroppen är
bara ett av många s k höljen (sanskrit *kosha*) och en av de mera
förtätade och kortlivade. Hela den objektiva världen, både den
fysiska (inklusive den fysiska kroppen) och den psykiska med
sina drömmar, tankar och känslor, tolkas som projektioner eller
manifestationer av detta ena medvetande. Men som en del av det
kosmiska medvetandet har människan många fler dimensioner än
den psykofysiska: hennes medvetande har tillgång till alla
skapelsens regioner, det må vara andra människors, djurs, växters
eller mineralers medvetanden, gångna eller kommande tiders
varelser och händelser, demoniska eller gudomliga världar. Och
framför allt är människan hela tiden i kontakt med och ett uttryck
av den yttersta verkligheten, *brahman*, det djupaste gudomliga.
”Jag är Det” lyder en av de klassiska hinduiska affirmationerna
som används som ett *mantra*. ²⁾ Ett annat är ”allt är i sanning
brahman”.

Hur kommer det sig då att människan så ensidigt fokuse-
rar sitt medvetande på det fysiska planet och upplever sig som ett
en-skilt jag i en en-skild kropp medan hon gör den övriga
skapelsen till objekt och således ställer den utanför sig själv? En
rad hinduiska och buddhistiska skolor svarar: det beror på hennes
grundläggande okunnighet (engelska *basic ignorance*) och är ett
sätt att skapa en illusion. Om man då frågar vidare: och varför
låter då Gud, det kosmiska medvetandet, delar av sig själv leva i
en så ödesdiger okunnighet? så kan man få till svar: Gud älskar

att kasta sig ut i skapelse och skapade varelser för att få glädjen att återupptäcka sig själv otaliga gånger, att återkomma till sig själv och förenas med sig själv.

Och därmed återkommer vi till meningen med livet, med *alla* varelsers liv, som är "att finna och förverkliga Gud", Självet.

Att finna sig själv i Självet

Att gå på djupet med frågan "vem är jag?" och att ge vägledning i självkännedom har i vår tid inte setts som särskilt angeläget varken från samhällets eller från kyrkans sida. Kyrkans självavård begränsar sig ofta till att dryfta etiska och teologiska spörsmål och att tillhandahålla psykologisk och social rådgivning. Det är först under de senaste decennierna, inte minst tack vare trycket från österländsk mission och det växande intresset för alternativa psykofysiska terapier, som man åter börjat ta till heders discipliner som meditation och kontemplation som hjälp till Själv-kännedom och Själv-förverkligande. Kyrkan använder förstås en annan terminologi: man talar hellre om att lära känna Kristus inom sig och att helgas genom Guds nåd. Det har en mindre egocentrisk klang – i tal hör man ju inte om "självförverkligande" stavas med litet eller stort s.

Och vad handlar det alltså om? Skall man utforska hela vidden av det potential som gömmer sig i vårt under- och övermedvetna? Skall vi medvetet driva fram evolutionen t ex genom avancerade yogatekniker så som en viss typ av adepter har gjort och fortfarande gör i Asien eller Amerika? Skulle inte det kunna vara till välsignelse för hela mänskligheten?

I och för sig finns det ju inga argument mot detta slag av kunskapssökande inåt, lika lite som man kan anföra något mot kunskapssökande i den fysiska världen. All kunskap förutsätter emellertid en viss mänsklig mognad och en hjärtas vishet för att

inte missbrukas för själviska syften. Metafysisk kunskap utgör där inget undantag. Tvärtom: de krafter man i detta slags forskning kan komma i kontakt med kan vara lika otämjbara som den fysiska kärnkraften när de släpps loss i förtid och utan tillräcklig kännedom om sätten att kontrollera dem.

Därför måste vi först och främst sträva efter just denna hjärtats vishet och den finner vi inte i utan bortom kunskaperna. "Djupet inom oss" som vi är menade att finna är varken fysik eller metafysik utan kärlekens källa. Och i själva verket är nog vår längtan efter kärlek starkare än vår längtan efter kunskap och kommer att leda oss rätt genom den fysiska och metafysiska världens många olika landskap. Men vi måste hålla vår längtan brinnande. Den indiske filosofen, poeten och mystikern Sri Aurobindo Ghose (1872–1950) skriver:

"Det enda som kan åstadkomma det stora och svåra som vi så hett åstundar är en samverkan av två krafter: en längtan som brinner med lugn men stadig låga och kallar nerifrån, och gudomens nåd som svarar uppifrån."

Och Mira Richard (1878–1973) fransködd mystiker och Sri Aurobindos medarbetare, beskriver denna längtan som

"en lysande låga i ditt inre, en törst efter ljuset, ett slags genomblyst iver som griper tag i dig; det är en oemotståndlig drift att sammansmälta, att ge sig själv, att vara till endast och allenast i gudomen."

1) Det latinska orden *in carne* betyder ordagrant "i kött"; inkarnerad betyder således "köttbliven".

2) Mantra betyder ungefär "redskap för att tygla sinnet".

Sammanfattning:

Frågan "vad är en människa?" besvaras utifrån olika synvinklar i öst och väst, i religion, filosofi och naturvetenskap.

Naturalisten menar att människan är en besjälad kropp. Själ är en produkt av kroppens, framförallt hjärnans, biokemi och förgås tillsammans med den.

Den kristna kyrkan lär att människan är en enhet av kropp, själ och ande. När kroppen dör fortlever själen, som är bärare av den individuella personligheten, i och genom anden i en okroppslig tillvaro (himmel, helvete, skärseld) för att en gång "återuppträda i köttet". Vad detta senare exakt innebär har kyrkan inte definitivt uttalat sig om.

Inom **nutida vetenskap** börjar man arbeta med teorin att den individuella människan är en del av ett kollektivt medvetande som skapar kroppen som sitt uttrycksredskap på det fysiska planet. Kroppen inklusive dess hjärna ses

således snarare som produkt av medvetandet, inte som dess producent.

Österländska kunskapstraditioner ser människan som en mångdimensionell varelse, en manifestation av det universella medvetandet på många plan och i många former. Kroppen är bara en av människans gestalter eller "höljen" (sanskrit *kosha*), den mest materiella. Ett annat sådant hölje existerar på det plan där känslor, drifter osv uttrycker sig; ett tredje finns på det mentala planet med dess tankebilder och tankeföljen. Därutöver finns ytterligare många höljen av högre medvetandeformer. Ytterst och innerst är emellertid människan (liksom allt skapat) *brahman*, det oformade, otänkbara gudomliga som är alltings ursprung och mål.

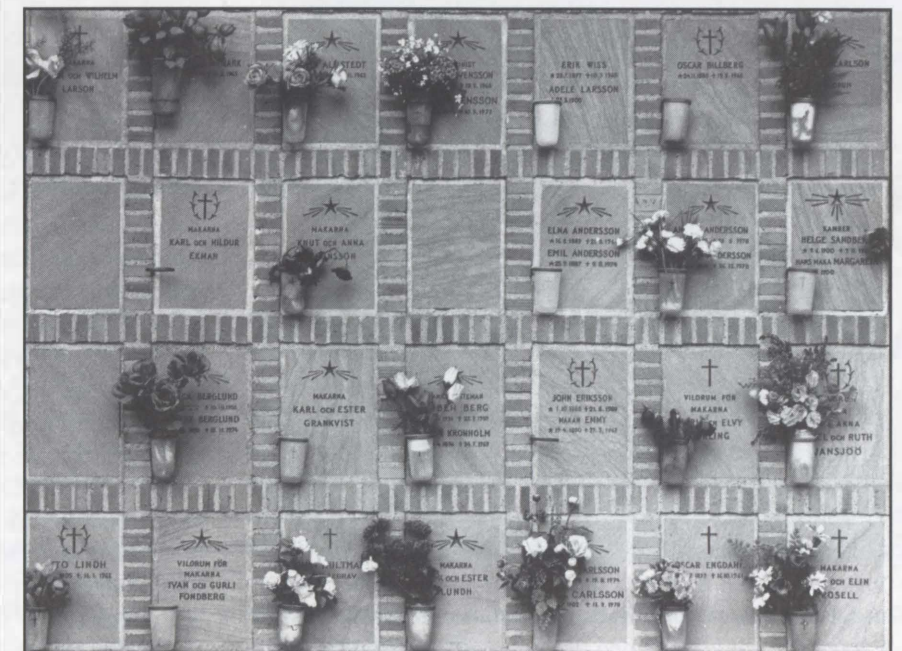
Att finna sitt Själv, dvs att inom sig finna svaret på frågan vad människan är till sitt innersta väsen, hör till människans livsuppgift.

Adress	SÖKAREN Box 10 663 21 SKOGHALL
Telefon	054-51 89 00
Fax	054-51 89 02
E-post	red@sokaren.se
Postgiro	70 60 47-8
Bankgiro	372-8128
Hemsida på Internet	www.sokaren.se
Redaktör och ansvarig utgivare	Sven Magnusson
Prenumeration	Helår (6 nr) 250:- Halvår 150:-
Annonser	Ring för prislista
Tryckeri	Wallin & Dalholm Lund
	ISSN 0038-0504

INNEHÅLL:

Christel Eklöf: "Vad är då en människa?"	2
Hans Ljungqvist: En kurs i mirakler	6
Visdomsbladet	9
Bengt Petersen: Yoga	10
Livet – en resa mot döden	12
Silversträngen	15
Vid dödens gräns...	16
Tankar om döden	17
Gunnar Martin Aronsson: Krönika	18
Ur tidiga årgångar	19
Eskil Svensson: Vi gick 50 mil på bara vatten	22
Bokfloden	24
Håkan Blomqvist: Har alla människor religiösa behov?	27
Varia	28
Parapsykologi – vetenskap eller pseudovetenskap	32
Göran Grip: Hur kan man veta vad som är sant?	34
Viveka Lindgren: Mikael Kvist ser andra verkligheter	37

Dör vi verkligen, när vi dör? Eller är döden kanske en port till ett nytt liv? Den som vet, hojtar till!

Om döden handlar flera av inslagen i det här numret. Men något säkert svar på frågan vad döden är, finns nog inte, bara intressanta erfarenheter.

Jag påstår inte att ut ur kroppen-upplevelser, observationer vid dödsbäddar av hur själen lämnar kroppen och iakttagelser av "silversnöret"

ger oss kunskap. Det kanske är illusioner, men ändå intressant, tycker jag, och värt ett seriöst beaktande. Det kan mycket väl vara så att "silversnöret" finns och har den funktion som beskrivs.

Inom sökandet är det ofta så att man får nöja sig med möjligheter eller ibland sannolikheter.

Göran Grip bidrar i numret med kloka synpunkter på den eviga frågan vad som är sanning, och hur man kan veta vad som är sant. Utgångspunkten för hans framställning är Lennart Kjellsons artikel om Turinsvepningen i förra numret. Man skall observera att Göran inte går in på alla väsentliga argument som Lennart har. Han avser inte heller att diskutera svepningen, utan snarare att visa vilka frågor som gärna kommer upp under sökande efter sanning.

För mig är nog det viktiga skälet till tveksamhet till Lennarts framställning att läsaren inte kan bedöma hans källor. Vi får dock veta att Lennart själv blivit övertygad.

Jag trodde tidigare att kol 14-dateringen till ca 1300-talet var avgörande, men nu tror jag att den kanske inte är alldeles slutgiltig. Frågetecken kvarstår.

Skeptikerna påstår som bekant att parapsykologin i stort sett är en pseudovetenskap, även om jag vet att några av de svenska skeptikerna respekterar åtminstone Martin Johnson. Artikeln med rubriken "Parapsykologi – vetenskap eller pseudovetenskap" visar enligt min mening att den bästa parapsykologin är en seriös vetenskap vid sidan av andra seriösa vetenskaper. Ibland finns hos parapsykologer till och med en mer strikt vetenskaplig attityd än hos forskare inom andra vetenskaper.

SM

Hans Ljungqvist:

En kurs i mirakler

Helen Schucman var en ateistisk psykolog vid Columbiauniversitetet i USA. Men så började hon höra en inre röst. Den sa till henne: Detta är en kurs i mirakler. Vad god ta diktamen. I sju års tid lyssnade Helen Schucman till rösten och skrev ned vad den sa. Det blev ett omfattande andligt verk med namnet A Course In Miracles, vilket haft stor betydelse för många sökande människor.

År 1976 utgavs ett verk i tre delar med det häpnadsväckande men samtidigt säljande namnet *A Course In Miracles* (ACIM). Det blev snabbt en succé.

Bokens tillkomst har, precis som dess innehåll, ett mirakulöst skimmer över sig. Historien börjar 1965 på Columbia University i USA, där två kedjerökande psykologer mer eller mindre tillbringade dagarna med att vara i luven på varandra. Kombattanerna hette William Thetford och Helen Schucman. Bill Thetford hade 1957, kort efter det att han själv blivit chef för den psykologiska enheten, anställt Helen. Denna enhet, som Thetford blev kapten för, var i likhet med flertalet andra liknande instanser i den akademiska världen en psykologisk krigsskådeplats. Avund, konkurrens och annan fientlig verksamhet förgiftade atmosfären. William och Helen samarbetade i grunden bra men deras relation föll alltmer in i det allmänna frustrerande mönstret.

Men så en dag i mitten av 1965 annonserade Thetford plötsligt vid ett personalmöte att han fått nog av de ständiga bakhållen och stridslarmet. Han förklarade att han var övertygad om att det fanns ett mera kreativt förhållningssätt till tillvaron och att han var fast besluten att försöka finna det. Thetfords spontana tal förvånade Helen; det var inte alls likt honom. Men hon hörde sig själv hålla med honom och säga att hon var beredd att hjälpa honom finna det.

En kort tid efter detta gemensamma beslut började Helen att få spontana psykiska upplevelser. Visionära bildsekvenser strömmade genom hennes medvetande, dag som natt. Dessa sekvenser hade många olika teman, men det var framförallt ett av dessa som grep henne starkt. Hon fick bilder av en stor svart bok. Ibland hade denna bok ett pärlband virat kring sig, ibland var den prydd av ett gyllene kors eller det stod skrivet *Asklepios* på den. Vid ett av dessa tillfällen hörde hon en inre röst som sa: *Detta är din bok.*

Förutom bildflödet fick hon även förningar, hon kunde förutse saker som skulle ske i hennes vardag, händelser som hon absolut inte kunde ha fått information om på annat sätt. Helen visste inte vad hon skulle tro om allt detta. Hon var en militant ateist och trodde för övrigt inte på något annat än vad man kunde peta och ta på.

Så en kväll i oktober samma år kulminerade det psykiska fyrverkeriet med att hon hörde en röst som tydligt sa: *Detta är en*

kurs i mirakler. Var god tag diktamen. Schucman blev i det närmaste totalt paralyserad. När krampen väl gav efter och hon fick en chans att hämta andan, slängde hon sig direkt på telefonen och ringde William Thetford för att höra om eventuell medicinering. Men Thetford var en lugn lirare. Han hade aldrig förr haft någon i sin bekantskapskrets som hört röster, så han bad Helen helt framt att göra vad rösten bad om, nämligen att ta diktamen. Han lovade och bedyrade henne att ingen annan skulle få veta vad som föregick; ingen utomstående skulle informeras. Om det sen skulle visa sig att det skrivna bara var rappakalja, var det ju bara att slänga anteckningarna, ingen skada skedd, menade William.

Så började Helen Schucman att så gott som dagligen under sju års tid (!) skriva ned det som den inre rösten framförde. Thetford hjälpte henne sedan att renskriva och sammanställa det som sagts. Helen befann sig aldrig i något transtillstånd utan kunde när hon ville avbryta diktamen och sen återigen ta vid där hon slutade sist. När Helen försökte beskriva de märkliga mötena med rösten, sa hon:

”Det är svårt att beskriva detta. Det kan inte vara en hallucination, eftersom rösten inte kommer utifrån. Det hela är något inre. Det finns inga faktiska ljud, och orden kommer till mig mentalt, men de är mycket tydliga och klara. Man skulle kunna säga att det är en form av inre diktamen.”

Helen fortsatte enträget att fästa sin inre diktamen på papper. Då och då var innehållet i det som rösten framförde av sådan art att Helen kände sig tvungen att ändra på det sagda. Vid dessa tillfällen blev hon direkt förmanad av den inre källan att inte ändra ett endaste ord. Det sades att det var mycket viktigt att hon höll sig strikt till det förmedlade budskapet utan några som helst ändringar eller tillägg. Sju år och etthundra fulla anteckningsböcker senare var *A Course In Miracles* nedtagen i materien.

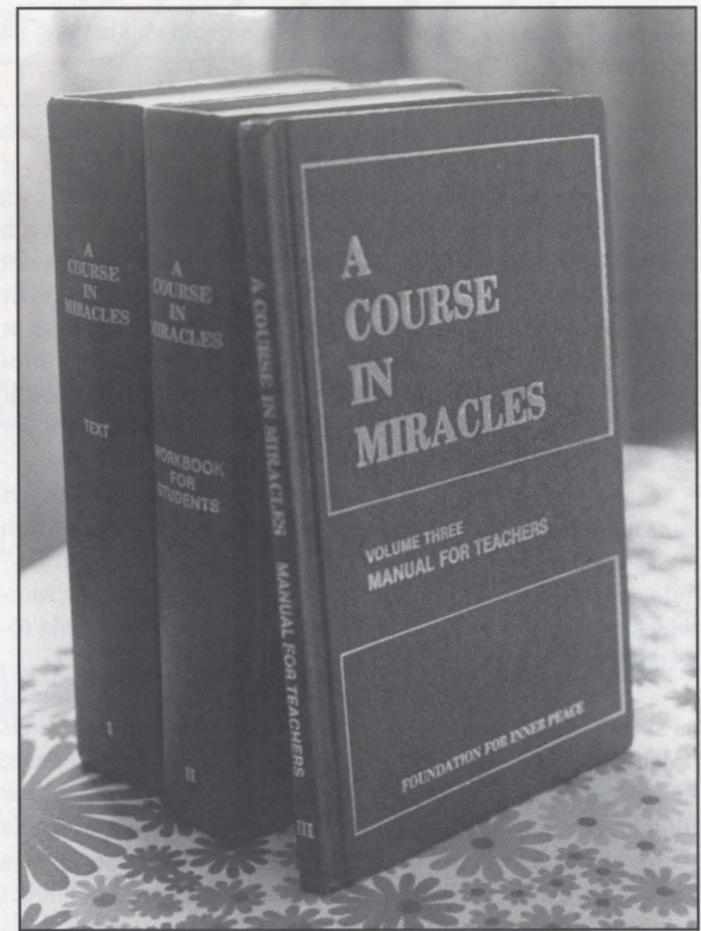
Boken är alltså *kanaliserad*. Med kanalisering menas att materialet härstammar från en källa bortom det medvetna jaget. Detta kan låta mer än lovligt mystiskt, men man bör då betänka att ett antal konstnärer och vetenskapsmän, däribland Robert Louis Stevenson, Johannes Brahms, Bob Dylan, Mozart, C. G. Jung och vår egen Marianne Fredriksson, öppet medgivit att många av deras skapelser *blivit dem givna* och inte alls varit medvetet skapade produkter. Ett typexempel på kanalisering inom den

litterära världen är bästsäljaren *Jonathan Livingston Seagull*, eller kort och gott *Måsen*, av Richard Bach. Bach berättar hur han en natt 1959 gick ensam på en havsstrand, då han hörde en röst bakom sig som ropade: *Jonathan Livingston Seagull*. Han vände sig snabbt om, men det fanns ingen där. Förvirrad gick han hem, satte sig på sängen och kontemplerade denna märkliga upplevelse. Då han var pilot, visste han att namnet han hört ropas var namnet på en mycket berömd flygare under 1930-talet. Men vad betydde det hela, höll han på att bli galen... För att minska det inre trycket och försöka tygla förvirringen ropade Bach högt ut i rummet, där han satt, att han inte visste vad rösten ville meddela honom och att han därför ville ha ett svar. Precis när han uttalat detta bröt en livlig bildsekvens, likt en vakendöm, fram för hans inre syn. Bach såg en ensam fiskmåsar som flög i en soluppgångs ljuskaskader. Han förstod direkt att detta måste vara måsen Jonathan. Han behövde inte ens tänka frågan vad detta betydde, för inom loppet av en sekund visste han också detta. Bach berättar att det var som i nattens drömmar då vi ibland bara *ver* hela förlopp. Han hörde till och med dialogen, med olika namn och allt. Det var som att se en inre film. Denna vision blev själva grunden till boken om den frihetslängtande måsen Jonathan. Men de inre bilderna ledde inte till någon helhetlig berättelse. Bach kunde inte komma på hur berättelsen skulle fortsätta. Han blev tvungen att lägga det halvfärdiga projektet åt sidan. Åtta år rann iväg utan några framsteg. Det enda som skedde under denna tid var att han skrev en frilansartikel om måsar, där han analyserade deras flygegenskaper ingående. Men så, en natt 1967, hade Bach en mycket stark dröm om just fiskmåsar. Han vaknade och träffades av ytterligare en vakenvision. Han skrev ner det upplevda och fann att det passade perfekt ihop med materialet han nedtecknat åtta år tidigare. Bach hade nu fått klar del ett i sin bok om Jonathan. Del två och del tre blev till på ett mer vanligt författarsätt. Boken om Jonathan blev en braksuccé. Den har sålt i över 10 miljoner (!) exemplar och betraktas som en av förra århundrades stora kultböcker. När man läser Måsen slås man av att innehållet så starkt påminner om budskapet i *A Course In Miracles*. Det är samma inre melodi. För min egen del är jag helt övertygad om att båda skrifterna kommer från samma nivå/källa i kosmos och att de är variationer på ett och samma abstrakta metafysiska tema. Måsen tycker jag att man kan betrakta som en mer lättillgänglig, grovt sammanfattad version av innehållet i ACIM.

Även i vetenskapens värld förekommer detta kansliseringsfenomen. Själv hade jag 1991 förmånen att höra en svensk internationellt erkänd fysiker berätta på ett seminarium hur ett helt kapitel i en av hans populärvetenskapliga böcker bara kom till honom genom automatisk skrift. Denne modige fysiker beskrev hur han förvånad lät pennan väva fram texten. Han berättade att han var som en iakttagare till en process som flödade igenom honom. Det tycks förvisso finnas mer mellan himmel och jord än vad vi vanligtvis tror oss veta.

Texten i *A Course In Miracles* är en kraftfull syntes mellan strikt logik å ena sidan och högsta estetik å den andra. Enligt uppgift från språkkunniga är delar av boken skrivna på samma versmått som Shakespeare använde.

Egenhet är att boken inte är linjärt skriven. Ordningföljden liknar mer den som vi finner i James Joyces cirkulära verk *Finnegans Wake*. Berättelsen har ingen början eller slut, och hela boken finns sammanfattad här och var i återkommande tesser. De mer än 500 000 orden hakar i varandra i en virvlande

Världens kanske mest berömda kanaliserade verk, nu under översättning till svenska.

ringdans och början/mitten/slutet är överallt. *En holografisk lektion med andra ord.*

Som alla stora andliga och filosofiska verk kan ACIM förstås på flera olika nivåer, alltifrån svindlande tankeflykt ner till den mest handfasta psykologi. I boken finner vi en delikat och ytterst precis beskrivning av de insikter som ligger till grund för såväl psykoanalys som djuppsykologi.

ACIM är både ett metafysiskt verk och en handbok över vägar mot *flow*. Den är, liksom sin österländska kusin *Bardo Thödol*, *Den Tibetanska dödsboken*, en praktisk psykologi. ACIM presenterar sig själv med en lätt bugning som: *a course in mindtraining*.

Bokens första del heter kort och gott *Text* och är en vandring från den mest subtila metafysik, behandlande hela skapelsens när, var, hur och Skaparens relation till det skapade, fram till modern dynamisk objektrelationspsykologi, beskrivande egots framväxt och den därtill kopplade begränsande verklighetstunneln. I texten förklaras innebörden av psykologiska begrepp såsom *introjektion*, *projektion*, *identitet* och *perception*. Den bästa beskrivning av den dynamiskt orienterade psykologins meta-psykologi som någonsin kommit i min väg.

Grundbudskapet i *Text* är att skapelsen är en och odelbar. All hänger ihop. I vissa tillstånd (läs *flow*) är vi direkt medvetna om vår relation till helheten. Syftet med ACIM är att till fullo öppna oss för detta upplevande. Det som står i vägen för denna insikt är egot. Egot, säger texten, är bokstavligen *a fearful thought*. Vår sanna identitet däremot är ande och rent medvetande. Den av

präglings skapade jagupplevelsen är blott som en krusning på en vattenyta.

Den andra delen i ACIM heter *Workbook for Students* och består av 365 övningar att kämpa sig igenom, en för var dag på året, och man arbetar med *perceptionen*. Träningen tar sin början i den riktning näsan pekar – att bara titta på världen och försöka släppa begreppen, att lite försiktigt börja utmana sitt tunnelseende. Det sätt som godbitarna serveras på, och det gäller verket i helhet, har en mycket kristen anstrykning. Bara det är säkert för många i vår kultur en värdig utmaning mot verklighetstunnlarna. Alla inpräglade skam/skuld föreställningar och tidiga upplevelser av bistert molokna svartrockar kommer rusande som ett skenande snälltåg.

Men det är på inget sätt en sekteristisk bok. Buddhister har sagt sig höra Buddhas tal i texten, yogis har påpekat att den på ett vackert sätt uttrycker Vedantafilosofins visdom, och psykologer har funnit att den på ett mycket initierat sätt speglar samtidens insikter om sådana fenomen som perception, mentala föreställningar och identitet.

Övningarnas abstraktionsgrad växer efter hand. Från att ha skärskådat perceptionen av tingen i den yttre världen, vänds sedan sökarljuset mot hela fundamentet för denna perception: trossystemet med tillhörande verklighetstunnel. Övningarna syftar till att medvetandegöra våra projektioner. Mirakelkursen skulle därför på sätt och vis kunna beskrivas som en komprimerad form av psykodynamisk insiktsterapi, att arbeta med skuggan. För det är just projektionerna som stjälar den energi som annars skulle flöda fritt i flow, hävdar både kursen och Sigmund Freud. Projektionerna måste därför tas för vad de verkligen är, nämligen illusioner. Här har vi ännu en koppling till den tantriska kusinen i öster. Inom den tibetanska buddhismen arbetar man bl.a. med att medvetet skapa imaginära former och sedan lösa upp dem, att synliggöra projektionens potential och förstå tillvarons illusoriska natur.

I mirakelkursen har man inga sådana träningsprogram, man menar istället att den största delen av vår perception redan fungerar på detta sätt. Världen som en spegel. Den inre dialogen beskriver världen och sen ser vi den i all sin storslagenhet.

Kursen hävdar att det verksammaste sättet att sno tillbaka energin från projektionerna är en mental och emotionell akt som kallas förlåtelse. Alla de åsikter som vi omedvetet hyser om oss själva och vår situation projicerar vi på andra. Det är egot som administrerar detta resursslöseri. Miraklet, som kursen talar om, uppstår när egots värderingssystem faller till marken och världen tillåts födas ren. I denna tankegång hör vi ekot av Krishnamurti och hans villkorlösa uppmärksamhet. Miraklet är *flow*. Därför, säger ACIM, är all förlåtelse till syvende og sist självförlåtelse. När verklighetstunnlarna störtar i gruset öppnar sig Vårat.

Bokens tredje del heter *Manual For Teachers* och är en form av esoterisk lärarhandledning. En lärare är, enligt kursen, helt enkelt en person som beslutat sig för att arbeta med materialet. Men läraren är också en elev.

ACIM ser hela livsvandringen som en form av skolgång och underförstått i detta synsätt är att vi på något sätt någon gång tidigare har praktiserat dessa tankar. *We practice but an ancient truth, practised before illusion claimed the world*. Inget tycks

alltså ske av en slump. Man kommer osökt att tänka på talesättet *eonernas vandringsman*.

Nu är det dock inte så att ACIM förfäktar reinkarnationsprincipen rakt av på ett bräde, även om det kanske verkar så. I *Manual For Teachers* sägs det uttryckligen att de som är anhängare av reinkarnationshypotesen får vara det men att de som är tvärtom också är rätt i sina åsikter. Det är inget att kriga om, frågan är helt oväsentlig, hävdar kursen. Den vill få oss att se att även metafysiska och filosofiska system är raffinerade verklighetstunnlar. Allt som vi gör oss bilder av skymmer seendet. Det är själva upplevelsen som är det centrala. *A universal theology is impossible, but a universal experience is not only possible but necessary*.

Genom *A Course In Miracles* har vi fått en modern variant av *den oförgängliga filosofins* läroteser. ACIM förlägger mysterieskolan till vardagens gator och torg.

ACIM är ett vasst verktyg att bearbeta våra verklighetstunnlar med. ACIM behandlar kreativitetens hemlighet på ett ytterst delikat sätt. Kursen skjuter in sig på den inre dialogen och visar klart och tydligt hur detta inre närmast tvångsmässiga samtal effektivt utestänger flow och i stället skapar det perceptuella spöktåg vi kallar verkligheten. Men man stannar som sagt inte vid att bara beskriva det sorgmodets trask som vi alla då och då befinner oss trampande i, utan man presenterar samtidigt en tillämpbar strategi som leder ut ur kvicksanden. Detta utan att hemfalla åt billig poppsykologi.

Då mirakelkursen är ett mångdimensionellt verk flyter det metafysiska och det psykologiska fram tätt sammanslingrat mellan bokens pärmar. Skaparen och skapelsen, jaget och fenomenvärlden, inre och yttre, ovan som nedan, är tydligen bara olika sidor av samma mynt. Psykologen får sina svar och den som törstar efter esoterik hittar också sitt själsliga vichyvatten. För valet ligger alltid, säger kursen, hos iakttagaren. Och det är just valet som är det viktiga: *The power of decision is our own. Decide but to accept your rightful place as co-creator of the universe, and all you think you made will disappear*.

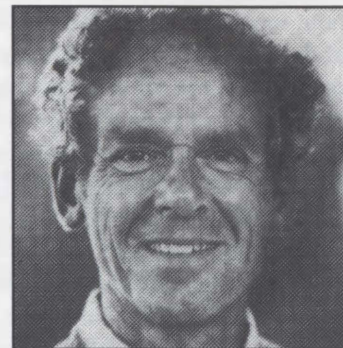
För att riktigt understryka både sin egen cirkulära natur och tillvarons outtömliga mysterium, avslutar man foljdriktigt kursen med att lakoniskt konstatera:

This course is a beginning, not an end.

Ur *Kreativitetens hemlighet* av Hans Ljungqvist, Bokförlaget Bjurner och Bruno, 2001.

Helen Schucman

Visdomsbladet

Under tiden som de indoktrinerades tankar stelt löper i vanda banor, väntar sanningen tålmodigt på sin tur.

SM

Ur Sökaren nr 8, 1966

När vi gör en överblick över hela det religiösa området, finner vi stora variationer bland de tankar som har varit rådande där, men känslorna såväl som handlingarna är nästan alltid desamma, ty stoiska, kristna och buddhistiska helgons liv är praktiskt taget omöjliga att skilja från varandra.

William James

Ur nr 1, 1967

Tidpunkten för vår död kan visa sig vara tidpunkten för vårt liv.

Wm. F. Kofoed

Ur nr 2, 1967

För den i vilken kärleken bor är hela världen en familj.

Buddha

Ur nr 3, 1967

Må alla varelser se på mig med en väns ögon. Må jag se på alla varelser med en väns ögon.

Bön i Yajurveda

Ur nr 4–5, 1967

Livet är vad det är. Du kan inte förändra det, men du kan förändra dig själv.

Inayat Khan

Ur nr 6, 1967

Vi upptäcker att universum visar tecken på en skapande eller kontrollerande kraft, som har någonting gemensamt med våra egna individuella tankar.

Sir James Jeans

Ur nr 7, 1967

Varje gång jag träffat på en teori som varit allmänt accepterad i den vetenskapliga världen, i synnerhet om den blivit något av en populär dogm bland vetenskapsmännen, har jag stötts tillbaka till skepsis.

William McDougall

Ur nr 8, 1967

Livet är ett mysterium. En sida av detta mysterium är döden.

T. L. Vaswani

Ur nr 1, 1968

Säga vad man vill, så finns det dock en sorts kärlek som består varje prov. Den är trofast, den är alltid lika stark och den varar hela livet. Det är egenkärleken.

Jean-Paul Sartre

Det största förstoringsglaset i världen är en mans ögon när han betraktar den egna personen.

Alexander Pope

Ingenting är lättare än att lura en hederlig människa.

Baltasar Gracián

Det är lättare att skriva tio band filosofi än att tillämpa en enda grundsats i praktiken.

Leo Tolstoy

För att känna sig lycklig måste man ha huvudet fullt av planer och hjärtat fullt av kärlek.

Karl Hilty

Du lever inte i en värld alldeles ensam. Dina bröder finns också här.

Albert Schweitzer

Meditera på ditt Själv. Ära och dyrka din egen inre varelse. Gud bor i dig som du.

Swami Muktananda

Att känna andra är visdom. Att känna Själv är upplysning.

Lao-Tzu

Gud är oändlig, oinskränkt, gränslös, men Gud är också just här som ditt eget Medvetande.

Marie S. Watts

Varje morgon, tänk på att göra detta: Tänd ett levande ljus. Sitt ned. Slut ögonen. Var med Gud.

Marianne Williamson

Vårt liv plottas bort i detaljer. Förenkla, förenkla.

Henry David Thoreau

Det finns två saker att sträva efter i livet, den första är att få vad man önskar, den andra är att njuta av det. Endast de visaste bland människor uppnår den andra.

Logan Pearsall Smith

Yoga

Av Bengt Petersen

Min första kontakt med yogan kom genom skönlitterära författare som Jan Fridegård och Dan Andersson. Fridegård prövade på en del yogaövningar på 20-talet och många år senare recenserade han Walther Eidlitz bok "Den glömda världen. Om hinduism och meditation". Han skrev bl a: "Det känns som en hälsning från en glömd värld när man läser om människor bortom flåsandet, som är säkra och lugna, som hälsar varann vänligt och önskar varann allt gott, som pålägger sig tystnadsplikt och söker en mening där den ska sökas – i sig själva."

Eidlitz bok fann jag snart på ett antikvariat för ringa 45 kronor.

Fridegård skrev också vid några tillfällen om en dansk författare, Johannes Hohlenberg, som tillbringade många år i Indien och redan 1915 skrev boken "Yoga. Dess betydelse för Europa".

Dan Andersson var under flera år en hängiven läsare av den kända indiska boken "Bhagavad-Gita". Han skrev i ett brev: "Ty Gita är inte en bok. Det är den eviga visdomens läkande leende, ett ansikte, klart vänt mot livets förfärlighet, men fyllt av en sådan frid, ett flöde av den eviga kärlekens ljus, som förtar fruktan, min största fiende."

Yogan är ett stort och svåröverskådligt system av fysiska och psykiska övningar, andliga/religiösa föreställningar samt stor människokunskap. Här finns, kan man säga, något för alla. Det tycks som det människor idag mest känner till är den fysiska delen av yogan. Genom uppkomsten av de mycket fysiskt krävande astanghayoga och poweryoga har det blivit mycket av att kunna göra svåra rörelser.

Jag vill genom denna lilla översikt påminna om den djupare andliga dimensionen i yogan. Traditionellt kan yogan sägas innehålla åtta stadier. 1) Yama, Etiska principer. 2) Niyama. Individens uppträdande och uppförande. 3) Asanas. De fysiska rörelserna. 4) Pranayama. Kontrollerad andning och därmed kontroll över livsenergin. 5) Pratyahara. Frihet från sinnenas makt, att inte fastna i något. 6) Dharana. Koncentration, mental fokusering på ett enda objekt. 7) Dhyana. Djupmeditation. 8) Samadhi. Ett obeskrivbart upplyst medvetandetillstånd av intensiv lycka. Ordet yoga brukar översättas med förening. Samadhi kan då tolkas som den enskilde själens förening med Brahman, Den Högsta Verkligheten. Detta är en tanke som finns i alla de stora religionerna, men vägen dit är lång. Hohlenberg skriver att all yoga vilar på övertygelsen att den intellektuella människan inte är utvecklingens mål. Hon är endast en station på vägen mot något som står högt över och är helt väsensskilt från henne, liksom det intellektuella står över det rent fysiska. Erkännandet av människans förmåga till andlig utveckling är förutsättningen för all yoga.

Hatha-yoga, den fysiska yogan, räknas ofta som det första och mest grundläggande, men i praktiken är det inte så strikt och reglerat. En av Walther Eidlitz lärare gav honom rådet att inte spilla

tid på att öva hatha-yoga utan i stället gå direkt in i meditationen. Det är möjligt att få stora psykiska krafter genom yogan. Eidlitz berättar om en yogi som skröt för den store Buddha att han efter tjugo års stränga övningar hade lärt sig att gå på vattnet. Vad ska det tjäna till? sa Buddha, för en liten kopparslant ror dig färjkarlen över floden.

I hathayoga övar man sig i att bli mjuk och avspänd i kroppen. Vissa av de asanas, positionerna, som övas, är lätta, medan andra kan vara mycket krävande. Det som skiljer hatha-yoga från vanlig gymnastik är att rörelserna ska utföras långsamt och med fullständig mental närvaro. De flesta asanas är statiska, dvs man stannar upp i slutpositionen och håller andan alternativt andas djupt samt koncentrerar sig.

Det som skiljer dagens västerländska yoga från den traditionella är att i den indiska stannar man kanske i en timme i en viss position, går kanske in i djupmeditation och är helt borta från världen. De olika andningsövningarna kallas pranayama och målet är att få kontakt med prana, livsenergin, som genomströmmar hela universum. En viktig punkt i kroppen är solarplexus, ett centrum för nervtrådar som snabbt påverkas av andningsövningarna. Den

grekiska skalden Homeros ansåg att detta var den plats där själen fanns. Många har talat om svävande och varma förmimmelser där. Poeten Werner Aspenström kallar detta ställe i en dikt för "den minst förljugna delen av oss".

Hatha-yoga bygger instrumentet medan raja-yoga lär hur man ska spela på det, skriver Hohlenberg.

Raja-yoga kan närmast beskrivas som meditation, att behärska tanke, känsla och vilja. Genom djupmeditation och djupandning vitaliserar man den starka kundalinikraften som stiger upp längs ryggraden och därmed aktiverar de chakras, energicentra, som finns på olika ställen i kroppen. När kundalinikraften når högst upp till kronchakrat, som finns högst uppe på hjässan, då når yogin den högsta fullkomligheten, samadhi.

Bhagavad-Gita, som jag nämnt ovan, är till stor del en förkunnelse om bhakti-yoga, som är kärlekens och medlidandets yoga. För bhakti är kärleken till Gud inte ett ideal som hävdas i teorin och motarbetas i praktiken, utan den är hans livsinnehåll och hans mening. Walther Eidlitz var på många sätt en företrädare för bhakti och han menar att bhaktis väg inte har något specifikt mål. "Tjänandet självt är väg och mål. Målet, om man så vill kalla det, ligger i en ständig stegring, en intensifiering av tjänandet."

Karma-yoga är att handla helt utan motiv, utan tanke på lön och belöning. Ett citat om detta lyder: "Du har rätt till handlingen, men inte under några omständigheter till handlingens frukt." Ens handlingar bör övergå till att mer och mer bli ett uttryck för den stora universella viljan, Brahman. Som synes är det svårt att dra skarpa gränser mellan de olika yogavägarna eftersom det hela tiden utmynnar i samma tankar: glöm dig själv och upptäck förbin-

delsen mellan dig och det universella.

Indisk livsfilosofi, inklusive yogan, blev på allvar känd i västerlandet när Swami Vivekananda höll ett uppmärksammat föredrag på ett möte vid Religionernas världsparlament i Chicago 1893. Han sa bl a: "Vi tror inte blott på internationell tolerans, men vi antager alla religioner som lika sanna," Han fortsatte med följande ord: "Det är mitt brinnande hopp, att den klocka som ringde in detta möte i morse, ska bli dödslockan över alla förföljelser med svärd eller penna, och över alla hatfalla känslor mellan människor, som vandrar på sin väg mot samma mål." Vivekananda blev efter detta framträdande mycket eftersökt och uppmärksam i väst. Han reste runt och höll föredrag och skrev böcker. I boken Karma-yoga citerar han Buddha: "Jag bryr mig inte om att kunna alla era olika teorier om Gud. Vilken nytta har det att diskutera alla fina tankar om själen? Gör gott och var god. Detta leder er till frihet och fram till de sanningar som finns." Vivekananda menar att Buddha var en unik representant för karma-yoga eftersom han talade för den högsta filosofin, men hade samtidigt den djupaste sympati för de lägsta kryp och han fordrade inget för egen del. Vad jag har läst så stämmer detta även in på Vivekananda själv, hans lärare Ramakrishna och många andra yogier och heliga män och kvinnor i yogatraditionen som alla vandrade på vägen mot självförglömmelse och upplysning.

Yogan är ju egentligen en metod och en metod kan man ta till och använda på det sätt man vill. Själv har jag funnit att raja-yoga, meditationen och de olika andningsövningarna fungerar utmärkt som en antistressmetod, för att böttna i sig själv, ta ett litet steg in i sitt inre rum. Man lägger då ett avstånd mellan sig själv och de yttre händelserna och i detta rum kan man sakligt och stilla iakttaga vad som händer utan att reagera med ryggmärgen. Det yttre får då ingen avgörande makt över dig. Du är inte längre en lekboll i händerna på opåverkbara händelser utan nu är det du som har makt över dig själv. Du upptäcker förmodligen att saker som du tidigare reagerat starkt på endast är bagateller. När du övat detta en längre tid blir det allt färre saker som förmår rubba ditt lugn. Den kraftbesparing som detta innebär kan du använda till att utföra väsentligare saker än att oroa dig och vara nervös. På detta sätt kan vi använda yogan till att berika våra liv så att våra relationer och vårt sociala liv blir mjukare, lättare och roligare. Och vem vet, rätt vad det är så infinner sig samadhi!

ORD AV SWAMI VIVEKANANDA

Hela hemligheten i att vara till är att inte vara rädd. Oroa er inte för vad som ska bli av er! Stå inte i beroende till någon. Ni är fria först när ni tillbakavisar all hjälp. Den genomfuktade svampen kan inte suga i sig mer.

Var tacksam mot den som förbannar er. Han ger er en spegel som visar vad förbannelse är och samtidigt ett tillfälle att öva er i självbehärskning. Välsigna honom därför och var glada. Utan övning kan inte kraften drivas fram och utan spegel kan vi inte se oss själva.

Lär känna igen er själva i andra – vet att allt är ett. Låt allt annat prat fara för vinden: Kasta ifrån er goda och dåliga handlingar och tänk inte mer på dem. Det som är gjort är gjort. Släng bort vidskepelse. Var inte svag ens inför dödens ansikte.

Makt följs alltid av svårigheter och sorger. Döda därför begäret. Att tillfredsställa det är som att peta med en käpp i ett ge-

Y o g a n växte fram i en tid och i en kultur som är väldigt fjärran vår egen, så självklart kan man inte behålla allt inom den äldre traditionen. Jag anser att den indiska yogan, ja hela den indiska religionen, har varit alldeles för världsfrånvänd eftersom målet alltid har

varit att frigöra sig från det materiella och uppgå i det andliga. Det finns många berättelser om yogier och heliga män som under meditationen under lång tid varit helt borta från världen i en märklig form av trance. Själv föredrar jag den zenbuddhistiska meditationen där man sitter med halvöppna ögon och är totalt medveten här och nu. Tendensen i Indien att se det materiella som något icke-gott är förmodligen orsaken till att man där aldrig utvecklat en naturvetenskap. Det materiella var ju inget att studera. Det naturvetenskapliga intresset fanns i stället hos de gamla grekerna och det är därifrån vår naturvetenskap kommer. "Öst är öst och väst är väst och aldrig mötas de två" skrev Kipling för ca hundra år sedan. Men det vore utvecklande om de två på allvar kunde mötas, lära känna och berika varandra. När det gäller andlig kunskap, hur meditationen, andningen och medvetandet fungerar har vi en guldgruva att ösa ur i den indiska yogatraditionen.

Vivekananda

tingbo. Att avstå från begär är att förstå, att de bara är förgyllda giftbollar.

Bry er inte om vägen, gå till havet! Då har ni också vågorna så mycket ni vill. Behärska sjön i ert eget sinne. Förrän ni gör det, kan ni inte förstå sjöns tillstånd i ett annat sinne.

Vi blir sådana som våra tankar format oss. Var därför noga med vad ni tänker. Ord har en sekundär betydelse. Men tankar lever och färdas långt. Varje tanke vi tänker är färgad av vår karaktär. Även en ren och helig människas skämt och tillrättavisningar är präglade av en kärlek och en renhet, som verkar välgörande.

Taoister, konfucianer, buddhister, hinduer, judar, muhammedaner, kristna och zoroasters efterföljare predikade alla "den gyllene regeln" i nästan samma ord. Hinduerna har förklarat varför, ty de såg orsaken: man måste älska andra, ty dessa andra är en själv. Det finns bara En.

Livet – en resa mot döden

Vi sitter alla i samma båt – dödsbåten. Ingen tillåts lämna farkosten. Men vad är detta som vi styr mot? Ett stort hål som slukar oss som individuella varelser? Ett uppgående i allt? En port till ett nytt liv?

Döden är något som jag tänker på varje dag sedan många år tillbaka. Jag vet naturligtvis att döden innebär att min fysiska kropp slutar att fungera, att stoftet börjar upplösa sig och att det hölje som varit jag återgår in i kretsloppet – om jag inte blir balsamerad. Men vad är döden i övrigt? Det får jag kanske veta först den dag då det sker. Under förutsättning att jag är vaken när jag dör. Den lamaistiska manualen för konsten att dö är Bardo Thödol (Den tibetanska dödsboken). För tibetanerna är det viktigt att vara vaken i dödsögonblicket, så att det som är reinkarnerbart ”med öppna ögon” kan ge sig in i bardo-tillvaron och välja rätt ögonblick för att uppgå i nirvana. De flesta missar den möjligheten och faller allt djupare ner för att slutligen förhoppningsvis fångas upp av en kvinnas sköte i det ögonblick då mannens sperma tränger in i kvinnans ägg. Sedan finns det olika uppfattningar om vad det är som återföds. För hinduerna handlar det om själavandring. För buddhisten är det resultatet av individens gärningar som reinkareras och tar gestalt av ett nytt hölje. Men detta med återfödelse är trots allt bara en av flera teorier om vad som sker efter döden. En annan teori är den att döden innebär att man hamnar antingen i himlen eller i helvetet. En teori som skrämmar många är den att döden innebär det totala utslocknandet. Människans behov av odödlighet får då i stället sökas i barn och barnbarn, bevarade skrifter, musikstycken, konstverk etc. Men även det är förgängligt. Låt några miljarder år gå så har vårt solsystem, vår vintergata, ja, kanske hela härligheten försvunnit. Då kan det vara trösterikt med tron på en himmel, med eller utan harpospelande änglar ja, kanske rentav att i desperation klamra sig fast vid förhoppningen om ett helvete, allt i hopp om ett evigt liv. Den som lever får se, höll jag på att skriva, och skrev det också, men det är kanske riktigare att skriva: den som dör får se. För trots allt är det först då som sökaren finner svaret. Kanske.

Bertil Falk

Inget liv efter döden? Då vore optimala sättet att leva att göra det så egoistiskt som möjligt – som många lever i dag som inte tror på en fortsättning. Att hänsynslöst och på andras bekostnad maximera ägande, välstånd, makt, njutning. Efter döden skulle ingen längre finnas som kan ställas till svars och ”betala räkningar”. Ingen som kan ångra och lära sig av det förgångna. En sådan värld vore meningslös och i längden självförstörande.

Finns andevarelser? Om vi efter döden existerar vidare utan en fysisk kropp, är det ju sådana andevarelser vi blir! Alltså måste de i så fall finnas.

Är världen bara tredimensionell? Vi har endast sinnesorgan som kan uppfatta tre dimensioner och vårt medvetande är därför tredimensionellt och kan knappast föreställa sig andra di-

Du forskare med dina ivriga experiment, snart är din tid ute!
Du journalist med ditt eviga skrivande, snart är din tid ute!
Du virvlande dansör, för vilken dansgolvet är livet, snart är din tid ute!
Du idrottsman, som jagar pengar och berömmelse, snart är din tid ute!
Du läckergom, som njuter av livets goda, snart är din tid ute!
Du uppfinnare med dina märkliga konstruktioner, snart är din tid ute!
Du snickare, du målare, du plåtslagare, du murare, du förgyl-lare, du bagare, du vaktmästare, du militär, du... snart är du död!

mensioner. Att av detta dra slutsatsen att det inte skulle finnas flera vore samma logiska felslut som när den blinde vägrar att tro på vad han inte kan höra eller vidröra. Den moderna fysiken räknar ibland matematiskt med flera dimensioner än tre, men har svårt att ta på allvar vad den räknar med. Om skapelsen till exempel har sju dimensioner, så vore det samma logiska felslut att anta att det finns liv bara i våra tre. Det vore lika orimligt att tänka sig att de högre dimensionerna är utan levande varelser som det är att tro att bland biljoner planeter i världsrymden endast vår jord har en civilisation. De som vi kallar andevarelser kan då mycket väl vara varelser mest som du och jag. Skillnaden är då bara att de finns i andra dimensioner. Är det dit vi går när vi lämnar kroppen? Eller är en omedveten del av människan kanske redan där, men vi har i så fall glömt det eftersom vårt medvetande här är inskränkt till tre dimensioner. Vaknar vi då så att säga upp i högre dimensioner när vi liksom tappar det fotfäste i de tre som kroppen ger oss? Minns vi då igen: ”Ja, så var det ju ...”?

Kan regressioner ge svar? Många avvisar regressionsupplevelser som överkliga. Visst finns det tvivelaktiga fall! Visst kan kryptomnesi förekomma! Men att av detta dra slutsatsen att det alltid vore fråga om fantasiprodukter är återigen ett logiskt misstag. I varje fall finns en mycket hög grad av reproducerbarhet i att praktiskt taget alla på ungefär samma sätt upplever hur de dog i ett (hypotetiskt) tidigare liv (även vid spontanminnen). De upplever sig minnas hur de svävade utanför kroppen och vanligen efter en tid gick in i en ljusvärld – en högre dimension? Därifrån gick de årtal senare tillbaka till vår värld för att förbinda sig med ett foster som just hade tillkommit. Förbindelsen blev starkare under fostrets tillväxt och var riktigt etablerad när barnet hade fötts. Det nya livet skall ge nya erfarenheter för själens utveckling, vars främsta mål är kärleken till medmänniskan. Kan vi så lättvindigt avvisa detta?

Jan Erik Sigdell

Foto Rein Vålme

Döden? Som en kattlucka, ungefär

År 1971 gav jag ut en bok om vad den parapsykologiska forskningen kunde säga om ”Liv efter döden?”, som boken hette. År 2003 tror jag inte det är möjligt att finna ”bevis” för liv efter döden. Vilka upplevelser vi än tar som stöd för detta, så kan alltid någon göra en annantolkning. Jag finner det mer meningsfullt att söka en tro om döden som gör det här livet bättre.

Det senaste året har jag blivit allt mer inspirerad av en kunskapskälla som kallar sig Abraham, och förmedlas av en kvinna som heter Esther Hicks (www.abraham-hicks.com). Med sin man Jerry reser hon sedan 1990 runt USA och ger seminarier där Abraham villigt diskuterar vilka frågor som helst som deltagarna väcker. Här är ett kort utdrag ur en dialog som ägde rum 6 maj 2000: (www.abraham-hicks.com/Knowledge/Abraham/Newsletters/QJ14/qa.html)

”Ni är eviga varelser. Ni går in i detta rum, ni kommer alla villigt, och ändå har ni inte bundit ert liv till att vara i detta rum. Och alla säger, det är som det ska. Och ändå, när någon går bort, vilket inte är mer än att de drar sin uppmärksamhet från ett rum och ger sin uppmärksamhet till ett annat rum – då betar ni er som om detta rum gick under. Ni betar er som om det vore världens undergång.

(Abraham berättar om E. & J:s katt, åt vilken J. gjorde en lucka i väggen) ... Och han såg första gången hon använde den. Här står hon på insidan, i detta vackra rum. Och sedan ... puffar hon sig ut genom luckan, ut i det klara solskenet.

Döden är ungefär så. Den är inte någon större omställning än så. Den är att gå från ett perspektiv till ett annat. Det finns ingen känsla att ha lämnat något bakom sig. I stället finns uppmärksamheten över vad som möter på andra sidan.

Vad vi vill få er att förstå är att när väl katten har gått ut, så är hon lika fri att komma tillbaka in. Så hon är inne och ute, inne och ute... Så är det från det ofysiska perspektivet.

Frågan är, varför har ni som är kvar inne i rummet begränsat er till enbart den upplevelsen? Det är det som dessa seminarier egentligen handlar om. Vi vill hjälpa er att medvetet anknyta till det större, mer omfattande Själv som ni vet att ni är. När ni väl blir medvetna om helheten av allt ni är, då är ni som katten som går fram och tillbaka och fram och tillbaka, utan att göra någon stor affär av det. Ni har en härlig upplevelse. Det spelar ingen roll på vilken sida om luckan ert medvetande är fokuserat.”

Nils-Olof Jacobson

Ja, vad sjutton är döden egentligen! Inte vet jag det. Jag är inte död än och har aldrig varit det. Att kroppen upplöses, om den inte bränns till aska, det är ju klart. Men en människa består ju av kropp och själ. Så frågan är då om själen skiljer sig från kroppen och går ett obestämt öde till mötes. Reinkarnation? Tja, gäller det även djuren i så fall? Myrorna till exempel.

Vad händer med hunden, sedan den dött? Och alla de andra djuren? Kommer hundarna till en hundandevärld, och återföds de? Eller är deras existens slut i och med att djurkroppen slutat fungera som boning för djurens ande? Kan det vara på annat sätt med människans ande än med djurens? Är det troligt? Kanske mer troligt att det är på precis samma sätt.

Sanningen kan vara något vi inte kan föreställa oss. Alla våra spekulationer kan vara långt borta från verkligheten.

Arne Thonberg

Våra dagar är få. Snabbt rinner ett liv undan. Gossen som nyss lekte i sandlådan har blivit en minnessvag gamling vid sin vägs ände.

Vi går alla tidsvägen, och ingen kan vandra den tillbaka. Livet är en resa i en riktning – mot ett fördolt mål eller mot ingentinglandet vid vägens slut?

Vad hände i livet? Mycket av det goda försvann och gled in i det förflutnas överklighet. Annat återstår ännu. En hel del glädje finns kvar.

I grunden har ingenting förändrats, inte i det inre. Själens är densamma. Det var jag som ritade gubbar, gick i skolan och lärde mig åka cykel.

Och det är jag som fortfarande finns kvar, fast svagare.

All existens äger sin tillvaro i tiden, den nödvändiga fjärde dimensionen. Det innebär att allt som lever i materiens värld har en början och ett slut.

Vi vet alltså att döden kommer till oss förr eller senare. Men vad innebär den egentligen? Finns bortom dödens port bara den stora tomheten, det eviga intet, där jaget för alltid är utplånat? Eller finns där kanske en stor och angenäm överraskning? Kanske något som är så annorlunda att vi inte kan göra oss en föreställning om det. Vi vet inte. Livsäventyret slutar i ett frågetecken. Syner och uppenbarelser finns, men vi vet inte om de bär fram någon sanning.

En del människor som stått vid dödens port men återvänt, har haft märkliga saker att berätta. Den kände psykologen C G Jung skriver i sin självbiografi att han en gång under sjukdom trodde att han gått över dödens gräns. Han omtalar att det var en så underbar upplevelse att han kände en motvilja mot den läkare som återförde honom till det jordiska livet.

Är döden kanske ett privilegium? I en gammal legend straffas syndaren Ahasverus med att aldrig någonsin få dö. Det var ett fruktansvärt öde. Återfödelse brukar i väst betraktas som något angenämt, men i öst ser man det gärna som ett straff, att inte bli fri från återfödelseernas kretslopp.

Sokrates konstaterade – enligt Platon – att vi inte vet vad döden innebär. Kanske, tänkte han, är döden det högsta av allt gott för människorna – kanske som en drömlös sömn.

Kan det vara skönt att dö? Ja, möjligen, om man identifierar sig med det eviga, universella Jaget och ser det som gemensamt för alla; då är man i botten av sitt väsen tidlös, odödlig, även om den tillfälliga individuella identiteten blir till intet.

C G Jung menade att det finns tungt vägande skäl som talar för att något i vårt psyke överlever döden, även om "upplysta", rationella människor i vår tid brukar betrakta detta som orimligt. Jung menade att rationalism är en sjukdom i tiden; de rationella tror sig veta allt, men människan kommer i en framtid att upptäcka mycket som vi idag tror är omöjligt. Verkligheten är inte så säkert beskriven som många vill tro.

Elisabeth Kübler-Ross, amerikansk läkare, är övertygad: Vi har ett liv efter döden! Vad är det då som händer en människa efter att hon dött? Kübler-Ross tror att man kommer till ett land så underbart att de döende inte vill återvända till jorden utan stanna i den nya tillvaron. Deras kära, som gått över före dem, tar emot dem i den nya världen. Blinda får synen åter, lama kan gå osv. Ett bevis på att dessa visioner av en ny till-

varo är sanna är enligt Kübler-Ross att de personer som de döende ser komma dem till mötes aldrig är sådana som fortfarande är i livet på jorden, utan endast döda människor.

Döden, förkunnar Elisabeth Kübler-Ross, är troligen en höjdpunkt i en människas liv och något mycket vackert. Gemensamt för visioner på dödsbädden, vilka ger en inblick i den kommande existensen, är att de skapar en känsla av frid och lugn.

Berättelser finns också om klärvoajanta människor som sett hur anden vid döden har lämnat kroppen.

Det finns även intressanta fall som tyder på reinkarnation. Ett fåtal forskare undersöker dem. Det rör sig framför allt om barn som säger sig minnas tidigare liv och som ibland visar detaljkännedom om ett föregående liv.

Alla dessa upplevelser, som pekar på överlevnad av döden, finns med i bilden av verkligheten. Vi kan inte skjuta dem åt sidan som ovidkommande. De finns där, och de kan ha stor betydelse.

Men BEVISET för att efter döden följer nytt liv saknas.

William James talade om "det nuvarande ögonblickets tillräcklighet" och Arthur Schopenhauer om "nuets identitet med allt nu i all tid" och utvecklade sin idé på följande sätt: "Den som på ett instinktivt sätt är medveten om att det nuvarande ögonblicket – vilket är den enda form av realitet som finns i begreppets trängaste betydelse – har sin källa i oss och framspringer ur vårt inre /.../ kan inte tvivla på sin egen natus oförstörbarhet."

Schopenhauer skrev en essä med titeln "Om läran att vår sanna natur ej kan förintas genom döden". Där pekade han på att vi alltid befinner oss med vårt medvetande i tidens centrum, den eviga tidens oföränderliga centrum.

Inte så få människor har känslan att trots döden kan ingenting hända deras *verkliga jag*. De känner det som att de kommer att fortsätta att existera på något sätt. Det är en intuitiv känsla.

Även den framstående fysikern Erwin Schrödinger talade om den intuitiva förmömmelsen av det oförstörbara inre jaget i var och en av oss. Schrödinger pekade på ett uppenbart och viktigt faktum att medvetande aldrig erfars i mångfald, endast i ental!

En tanke är att döden innebär ett uppgående i alltet – som när en droppe förenas med havet. När vi dör upphör vår identifikation med den skröpliga fysiska kroppen och vi finner att vår verkliga identitet är den universella anden, som är det som finns. Endast *en* levande varelse existerar, och denna har delat sig i ett oräkneligt antal små entiteter. Det är denna Varelse som är Jag, och den är du och allt annat levande. Den är världsgunden, Gud.

Den tanken finns med i bilden.

Om det dock skulle förhålla sig så att döden får beskrivas som ett intet, ett icke-vara, då kan vi ställa oss frågan: kan vi vara rädda för något som vi aldrig upplever? Svaret blir ett spontant: nej! Döden som det eviga intet kan vi inte uppleva. Vi kan bara vara medvetna om att vi lever, aldrig att vi är döda. Alltså lever vi alltid. Döden är ingenting, eftersom den aldrig upplevs.

SM

Silversträngen

Ganska många människor har upplevt att medvetandet, eler jaget, vid ett eller flera tillfällen har befinnit sig utanför den fysiska kroppen. Engelsmannen Robert Crookall (B.Sc., D.Sc., Ph.D) påvisar i sin bok *Intimations of Immortality* (antydningar om odödlighet) 1965 att det finns överensstämmelser mellan vad olika människor beskriver av dessa erfarenheter.

Något som ofta återkommer är "silversträngen" – eller silversnöret, som det kallas i Predikaren 12:6 i Bibeln:

"Ja, förrän silversnöret rycks bort och den gyllene skålen slås sönder / ... / och stoftet vänder åter till jorden, varifrån det har kommit, och anden vänder åter till Gud som har givit den."

I Celia Greens bok *Out-of-the-Body-Experiences*, 1968, med redogörelser för ut ur kroppen-upplevelser förekommer silversträngen mycket sällan. Men Crookall har funnit den omnämnd i många fall. Den omtalas av människor som erfarit det utomkroppsliga tillståndet av skilda orsaker: skendöda, sjuka, utmattade, medvetlösa, bedövade och även personer som tyckt sig ha varit utanför kroppen, fast de varit fullt friska.

Ett mycket omskrivet fall, som dr Crookall tar upp, är den amerikanske läkaren Wiltse. Han troddes vara död men vaknade till liv och berättade att han hela tiden varit vid fullt medvetande. Han var "den döda kroppens levande själ" och tänkte: "Det där är inte jag – det här är jag, och jag är lika levande som någonsin." Han försökte dra till sig sin hustrus uppmärksamhet, men hon varken hörde eller såg honom. Han rörde sig rätt genom en dörr. Då han såg sig om, observerade han "en liten sträng som liknade spindelvävstråd" och som förenade hans själskropp med hans fysiska kropp.

Ett annat fall i Crookalls samling är en fransk prästman, Bertrand, som var skendöd och kom tillbaka till livet. Han omtalar att hans medvetande hade varit som en "ballong, ännu fäst vid jorden med ett slags elastisk sträng". Han önskade att han kunde klippa av "tråden" som band honom vid hans kropp så att han skulle förbli fri från den.

En kvinnlig psykolog och författare, miss A. Graham Ikin, berättade för Crookall att hon under en sjukdom hade lämnat sin kropp. Hon sa: "Jag såg min egen 'silversträng' dingla i luften, nästan brusten."

Författaren William Gerhardi såg en lysande sträng som förband honom med den fysiska kroppen. Gerhardi säger att vi har en dubblettkropp, ett slags kopia av den fysiska kroppen, som finns invikt i vår vanliga kropp, alltid färdig att använda, exempelvis när vi dör.

R. A. Hall berättar: "Jag var fortfarande fäst vid min kropp med en sträng. Jag kände att om strängen brast skulle jag inte kunna komma tillbaka till min kropp, utan vara död." Liksom många andra som upplevt det utomkroppsliga tillståndet var Hall övertygad om att en del av människan lever vidare efter döden.

Clara Clayton erfor att hennes astralkropp var bunden vid den fysiska kroppen med "en silvertråd av ljus som pulserade av

Det finns nära döden-upplevelser, ut ur kroppen-upplevelser och syner vid dödsbädden – fenomen som antyder, men inte bevisar, att det individuella medvetandet fortlever efter den fysiska kroppens död. Bland det mest fascinerande är kanske berättelser om *silversnöret*.

Rapporter av detta slag tillhör verkligheten. Kanske säger de oss något viktigt om människan och döden. I alla händelser kan det vara trevligt att leka med tanken att de faktiskt beskriver sanningen.

Läs boken "Medvetandet och döden", som redigerats av Kersti Wistrand och Jan Pilotti (NoK 1982).

liv". När hon flyttade sig bort från kroppen, tänjde ljussträngen ut sig. Hon sa: "Denna sträng var hela tiden levande och vibrerande."

Robert Crookall visar också att silversträngen är omnämnd av sådana som "sett" något vid dödsbäddar. En amerikan, dr Hout, berättar om en silverliknande substans eller sträng, som förenade den frigjorda kroppskopian med den fysiska kroppen. Han såg också hur strängen brast, varvid den döda log och försvann.

En engelsman, E. W. Oaten, berättade om vad han såg vid en flickväs dödsbädd. "En rökliknande dimma" steg upp från den döende kroppen och blev kvar några decimeter ovanför den. Efter hand blev den "en exakt kopia" av flickan. Kroppskopian var förenad med kroppen medelst en "navelsträng". Denna brast till slut. Den svävande gestalten intog en upprätt ställning. Hon vände sig mot mig, log och svävade iväg."

En pastor Elliott och Irene Elliott var närvarande vid en dödsbädd. De berättar att de såg en ängel stå i närheten av sängen och säga: "Jag har kommit för att ta dig hem." Sedan kom tre andra gestalter. "De stod nära sängen, och vi såg, strax ovanför sängen, en vit, dunkel dimma som blev större. På mycket kort tid antog den fullständigt den sjukas gestalt. Den andliga kopian var underbar att skåda. Så insåg vi att besökarna var änglasköterskor och -doktorer som var med om en nyfödd själs födelse. De sa till oss att det var deras uppgift att välkomna sådana själar. En silversträng var fäst vid den fysiska kroppen och själskroppen, och hjälparna lossade den. Själskroppen frigjordes omedelbart från den fysiska kroppen och förenade sig med många vänner som hade kommit för att hälsa den välkommen."

En mrs E. Iddon vaknade inte ur bedövningen efter en operation. Efteråt sa hon: "Jag vaknade och befann mig i horisontalläge ovanför min fysiska kropp, bunden vid den med två strängar. Jag såg sköterskorna hålla på med min kropp, men kände ingen smärta."

Dr Cookall ställer frågan om sådana här upplevelser bevisar överlevnad av döden. Han menar att de inte utgör vetenskapliga bevis men att fortlevnad ändå är så sannolik att den är praktiskt taget bevisad.

SM

Vid dödens gräns...

Soul Travel Magazine

På hemsidan <http://www.soultravel.nu> kan man läsa om bland annat nära dödens-upplevelser hos "rika och berömda" personer.

Skådespelaren **Peter Sellers** hade en NDU, som han berättade om för bland andra Shirley McLaine, som återberättade den i sin bok "Ut på yttersta grenen".

"Jag upplevde att jag lämnade min kropp. Ja, jag svävade verkligen ut ur den och såg att de körde iväg kroppen till sjukhuset. Jag följde med /.../ jag var inte skrämmd eller så, eftersom jag måste bra; det var min kropp som hade problem.

/.../

Jag tittade mig omkring och såg ett otroligt vackert, klart, kärleksfullt vitt ljus ovanför mig. Jag ville bege mig till det vita ljuset, mer än något annat. Jag har aldrig haft en starkare önskan. Jag visste att det var kärlek, verklig kärlek, på andra sidan ljuset, som drog mig så starkt till sig. Det var godhet och kärlek, och jag minns att jag tänkte 'det är Gud'."

Peter Sellers berättar vidare, enligt Shirley McLaine, att hans själ försökte närma sig ljuset, men då började kroppens hjärta att återigen slå och en röst sa: "Tiden är inte inne. Gå tillbaka och avsluta!" Han vaknade upp, bittert besviken.

Donald Sutherland, skådespelare: "Plötsligt upplevde jag att smärtan, febern och de svåra kvalen upphörde. Jag svävade ovanför min kropp, omgiven av ett milt blått ljus. Jag började glida nerför en lång tunnel, bort från sängen /.../ men plötsligt var jag tillbaka i kroppen. Doktorerna sa senare till mig att jag faktiskt hade varit död en stund."

Robert Pastorelli, också skådespelare, var med om en bilolycka: "Jag kände en olidlig smärta. Men i nästa sekund var smärtan borta. Plötsligt insåg jag att jag befann mig utanför kroppen. Jag svävade ovanför mig själv och såg ned på min

medvetlös kropp, som låg i ett rum på akutmottagningen, med slutna ögon. Jag kunde se slangar genom min näsa och hals. Jag visste att jag var döende och tänkte: 'Detta måste vara döden.' Jag såg också en präst som gav mig sista smörjelsen. Men det var den allra fridsammaste känslan i världen. Sedan såg jag min far vara svimfärdig av sorg. Två sköterskor tog tag i honom och satte honom i en stol."

Sedan berättade Robert Pastorelli för sin far om allt han hade sett, bland annat svimningen. Fadern häpnade.

Skådespelaren **Larry Hagman** genomgick en levertransplantation och var nära att dö: "Jag kunde se över gränsen. Jag fick en liten glimt av vad som är nästa steg. Jag såg inte ett ljus, som en del människor gör, men jag hade en underbar känsla av sällhet och värme."

NDU-sajten

Hemsidan <http://home.swipnet.se/NDU/svenskar.htm> skriver bl a om kända svenskers ut ur kroppen-upplevelser.

I sin självbiografi "Gökungen" berättar **Hagge Geigert** om hur han låg sjuk på Sahlgrenska sjukhuset. Tillståndet blev akut och han upplevde att han liksom kom in i en annan dimension. Livet på jorden förlorade betydelse. Han erfor lycka och glädje, och såg fram emot att få komma till det strålande ljuset. Men sedan var han tillbaka i sin kropp.

Skådespelerskan **Regina Lund** berättar om en nära dödens-upplevelse som hon hade i samband med en ridolycka. Hon släpades efter hästen, slog huvudet i en sten och förlorade medvetandet. Hon såg sig själv utifrån, i ett viktlost tillstånd. Efter den upplevelsen har Regina Lund fått en tro på att själen överlever döden.

Kajsa Öhrström på NDU-sajten berättar litet om läkaren **Göran Grips** nära dödens-upplevelse som barn.

"Jag fick veta att det är viktigt att man lär sig älska andra människor", berättar Göran Grip, som hade en nära dödens-upplevelse, när han var fem år gammal.

Men det är inte fråga om någon 'ångvåltskärlek', som moderna människor kan visa varandra. Den här kärleken är mycket tyst, ofta märks den inte alls utom i sina verkningar."

Göran fem år hatar sin lillebror, till den grad att han hittar på allt han kan för att plåga tvååringen.

När hans mamma kom hem från BB med sitt nyfödda barn, tyckte Göran att hon inte längre visade honom uppmärksamhet. Det var lillebror som hon nu brydde sig om.

I två år försökte storebror göra livet surt för lillebror.

Under en liten brockoperation blev Göran sövd med eter. Han märkte att han gick på en väg av ljus som sträckte sig till ett slags horisont. Borton horisonten låg någonting, men han visste inte vad.

"Framför mig på vägen är det en ljuspunkt i allt det ljusa. En ljusvarelse. /.../ Jag märkte att han kunde se rakt igenom mig och att han kände till alla skurkstreck i mitt femåriga liv."

Göran ville helst springa och gömma sig, men så märkte han att ljusvarelsen inte alls var arg på honom. Nej, i stället utstrålade han enorm värme och välvilja.

"Jag visste att oavsett vad jag hade gjort så skulle han älska mig lika mycket med en villkorslös kärlek."

Göran fick själv känna av allt han hade gjort, både gott och ont.

"Jag fick uppleva min brors känslor. Hur det var att sitta där i godan ro och plötsligt få en smäll. Hur ont det gjorde att känna att någon kunde vara så elak."

Nu blev Göran snäll mot sin lillebror.

Om nära dödens-upplevelser berättar en viktig sanning om livet, vet vi väl inte. Men det är fullt tänkbart.

Tankar om döden

Vad är döden? Det vet vi inte. Vad är livet? Det vet vi inte heller. Någonstans mellan födelsen och döden existerar vi fysiskt, av någon anledning, under ett försvinnande ögonblick i universums stora Tid. Sedan urminnes tider har människan jagat svaret på denna enkla fråga: varför är vi här?

Att livets låga är stark, det vet vi. Den ger de flesta av oss inte upp så lätt. Vi gör allt för att bota oss från sjukdom.

Eutanasi, dödshjälp, är brottsligt i de flesta länder.

Självmod har genom tiderna också betraktats som ett brott: den som tog sitt liv ansågs själv ha vetat att hon gått miste om Guds nåd, och var därför inte värdig en begravning innanför kyrkmurarna.

Endast den som lider sig igenom jordelivet på den smala vägen, får del av Guds nåd, och kommer till himlen... Idag har himlen tonats ner, men vi vill ändå förstå. Vi jagar svaret.

Från Historiska museets hemsida

En liten stund och du har förgätit allt, en liten stund och du är förgäten av allt.

Marcus Aurelius

Vilken obetydlig del av av den oändliga och omätliga tiden, som är var och en tillmätt! Och hur snabbt svinner den ej i evigheten!

Marcus Aurelius

Redan genom födelsen är vi hemfallna åt döden, och den leker bara en stund med sitt byte, innan den slukar det. Och likväl fortsätter vi vårt liv med stor omsorg och mycken möda så länge som möjligt, liksom man blåser upp en såpbubbla så länge och så stor som möjligt, ehuru med den säkra vissheten, att den skall brista.

Arthur Schopenhauer

Även döden är en av våra livsuppgifter. Sök därför att lyckligt lösa även den!

Marcus Aurelius

Den fria människan tänker på intet så litet som på döden, och hennes vishet består inte i meditation över döden utan över livet.

Baruch Spinoza

När man är sjuttiofem år gammal, måste det inträffa, att man då och då tänker på döden. Mig lämnar denna tanke fullständigt obekymrad, ty jag hyser den fasta övertygelsen, att vår ande är ett väsen av helt oförstörbar natur, som fortfar att verka från evighet till evighet.

Johann Wolfgang von Goethe

Har någon trott det vara en lycka att bli född? Jag skyndar mig att upplysa honom eller henne om att det är precis lika lyckligt att dö, och jag vet det.

Walt Whitman

Döden är en uppriktig vän; det är bara vår okunnighet som får oss att vändas.

Mohandas K. Gandhi

Döden är inte något fruktansvärt, utan det fruktansvärda ligger i själva föreställningen att döden är fruktansvärd.

Epiktetos

Siaren Sandilya sade: "I dödens ögonblick bör den som känner Brahman begrunda dessa sanningar:

Du är oförstörbar.

Du är den oföränderliga Verkligheten.

Du är livets källa."

Ur Upanishaderna

Nirvana. Det slutliga upgåendet i Brahman eller den alltgenomträngande Verkligheten som uppnås genom utplånandet av det enskilda jaget.

Ur Ordförklaringar och kommentarer till *Ingivelsens ord*, en levnadsteckning över *Vivekananda*.

Prajapati sade: "Det man ser i ögat – det är Jaget. Det är odödligt, Det är oförfärat – Det är Brahman."

Ur Upanishaderna

(Atman, Jaget, som är ditt djupaste väsen, är identiskt med Brahman, världsanden, som är evig, fri från åldrande och död.)

Gunnar Martin Aronsson

Krönika

PARADIGMSKIFTET

– sker medan vi tänker på annat

"Alla sanningar genomgår tre stadier: Först förlöjligas sanningen, sedan bekämpas den häftigt och till sist accepteras den som självklar." - Arthur Schopenhauer.

En ny världsbild är på väg att avtäckas. Materialet kommer från flera olika vetenskaper, såsom fysiken, psykologin och medicinen – inte minst hjärnforskningen och psyko-immunologin, men även från ekologin, pedagogiken och datavetenskapen. Det gamla mekanistiska-materialistiska-ateistiska tänkandet framstår alltmer som felaktigt.

De nya rönen är inte essentiellt nya – däremot mer detaljerade, mer komplexa och uttryckta med en vetenskapligt acceptabel vokabulär.

När betydande strömningar inom den västerländska psykologin allt mer poängterar att vårt själsliv inte är identiskt med de fysiologiska processer som kontinuerligt fortgår i hjärnan, utan att vi har ett medvetande med en självständig kraft, fastän det har förbindelse med de fysiologiska processerna, då framträder människan som något annat än under materialismens epok – mer som inom de urgamla religionerna, där människan framför allt är en själ.

Den medicinska vetenskapen vaknar nu långsamt upp till insikten att medvetandet/själen har en avgörande inverkan på den fysiska kroppen. Man ser allt mindre människan som en maskin och allt mer som en levande psykofysisk enhet. Allt oftare rekommenderas också sådant som akupunktur, örtbaserade läkemedel och en omläggning av patientens livsföring.

I den nya världsbilden ingår också ett intresse för fysisk och mental hälsoträning. Den vegetariska kostens fördelar – såväl för hälsan som ur etisk synvinkel – uppmärksammas alltmer.

En del material till paradigmskiftet kommer från både den "folkliga" new age och från mer intellektuella och exklusiva for-

mer av "nya tidsålderns" tänkande, som trots ett massivt motstånd hos traditionalister vinner mark. I new age ingår förvisso svårbevisbara företeelser som kanalisering, aura-avläsning, astrologi, numerologi, schamanism med mera, men även subtila nya tankar om världen som hos Peter Russell, Fritjof Capra och många fler.

Ut ur kroppen-upplevelser, nära döden-upplevelser och fall som tyder på reinkarnation blir allt mer bekanta för allmänheten, och de pekar på en annan världsbild än den gängse. Och allt fler vågar berätta om sina ovanliga upplevelser utan att riskera att stämplas som lögnare eller som förvirrade.

Men vi märker att det finns tendenser att vilja "lägga locket på" för vissa betydande nya tankar och nya fakta. Genom hån, genom ignorans, genom negativ uppmärksamhet. Detta är dock, menar jag, en del av en naturlig process, där en åldrande organisk struktur stretar emot innan insikten kommer, att dess tid är förbi.

Därmed är självfallet inte sagt att allt nytt som sägs och skrivs är sant eller att kunskapsnivån alltid är djup. En del åsikter är alltför fantasifulla, alltför fyllda av önsketänkande, ibland dessutom fyllda av en persons eller en grups drömmar om makt och inflytande över andra. Felaktiga slutsatser kan dras av vissa, i sig korrekta observationer. Men alltmer ser vi hur gamla tillvanda föreställningar prövas i ljuset av nya idéer.

Om vi ett ögonblick bara betraktar utvecklingen generellt, är tendensen tydlig: Ingenting kan stoppa den. Inga politiska beslut eller religiösa bannbullor. Inte ens den naturvetenskapliga forskningen, ty dess instrument är avsedda att studera den materiella aspekten av tillvaron.

Allt tydligare inser vi att det inte är den materiella verkligheten som skapar den andliga eller psykiska verkligheten, utan tvärtom den andliga som skapar den materiella och som därför är den primära och ledande.

Kritik och öppenhet

Det talas om betydelsen av källkritik, dvs att man inte skall ha en godtrogen inställning till det man läser och hör, utan ifrågasätta, bedöma kritiskt. Men det är inte självklart hur detta skall gå till i praktiken. Kan-ske tycker man att man skall lita på vetenskapen eller skolböckerna eller marxismen eller Bibeln eller på vissa medier eller mystiker. Eller också säger man trotsigt: Jag tror bara på mig själv.

Ingen kan vara kritisk till allt. Man gör alltid ett val: detta väljer jag att tro på. Och vad man tar till sig som sanning beror på tidsandan, livsmiljön, personliga egenskaper och preferenser.

Många har från skolan och skolböckerna en stor respekt för det tryckta ordet. Men det är alltid människor som skrivit texterna. En del skribenter är noggranna och ansvarsmedvetna, medan andra tar mer lätt på sanningsfrågan.

Hur gör man en vettig källvärdering? Hur avgör man om en text är tillförlitlig? Det finns inga självklara regler. Envar har sina egna kriterier. Det är en fråga om personlig erfarenhet, mognad och omdöme. Man lär sig känna igen seriösa texter, och mindre seriösa, och därvid anknyter man till den bild av verkligheten och sanningen som man själv kommit fram till.

En god regel kan vara att vid läsning efterfråga grunder för påståenden som görs. Många uttalanden om verkligheten hänger så att säga i luften, de saknar övertygande verklighetsanknytning. Några hänvisar till auktoriteter som man för egen del kommit fram till är otillförlitliga.

Människors världsbilder kan vara mycket olika. Någon menar att det här tror jag på, eftersom det stämmer med vad vetenskapen säger. Andra menar att vetenskapen ändrar sig från en tid till en annan, så därför bör man inte blint tro på vad vetenskapare säger.

Det är inte dumt att förhålla sig skeptisk till mycket av den information som sköljer över oss. Men den typiske skeptikern brukar ha en förenklad världsbild. Han inser inte hur komplicerad verkligheten är och hur litet vi i själva verket vet om den. Han brukar befinna sig mitt i dagens naturvetenskapliga föreställningsvärld, som han inte ifrågasätter. Han är en apologet för en tro i tiden.

Det är nog bra med öppenhet, liksom med kritik. Men den kritiske kan kritisera sönder vad som förtjänar att tas på allvar. Och den öppne och godtrogne kan föra sig själv och andra vilse genom sin bristande kritik.

SM

Ur tidiga årgångar

Vox Medici

"Det är i våra dagar inte bakterierna som är människans stora fiende, utan människan själv. Det är en följd av att det mänskliga intellektet och den så kallade framgången övervärderas. Men det är inte det som är huvudsaken; det enda väsentliga är om det som den mänskliga intelligensen tänker ut och skapar blir till nytta eller skada för andra människor. Jag är fast övertygad om att en ny och god människotyp kommer att bebo vår värld, även om denna ännu inte förstår det och kanske kommer att begripa det först efter ytterligare jättekatastrofer, som den brutala, materiellt inställda människotypen kommer att störta oss i. Men en gång kommer denna människotyp att betraktas och betecknas som alla människors fiende. Var i världen denna nya, framtida människotyp kommer att utvecklas, vet vi ännu inte. Det kan också göra detsamma. Naturen tar god tid på sig, men utvecklingen står inte stilla."

Professor G. Domagk, nobelpristagare i medicin och fysiologi 1939.

Från tidskriften VIDI NOVA, som gavs ut av dr Lars-Erik Essén.

Ur Sökaren nr 2, 1964

Den excentriske Boltzius

Under förekommer som bekant inte... Men läs i alla fall om det som inte finns och du skall bli överraskad av hur övertygande uppgifterna kan vara om vad som tolkas som Guds verk. Läs till exempel fil. dr Karl Linges bok "F. A. Boltzius"! Att den excentriske värmlänningen utförde underverk i Jesu efterföljd är väl betygat i en samling av omkring 30 000 brev som finns bevarade i Värmlands Museum (har flyttats till annan plats). Linge har också skaffat muntliga bekräftelser från sådana som en gång blivit botade av Boltzius eller minns att andra botats. Boltzius tog de bibelord bokstavligt som säger att den som efterföljer Mästaren skall kunna göra Mästaress gärningar.

En humoristisk poäng i Linges bok är uppgiften att Boltzius vid flera tillfällen i tro och tillit bad till Gud om kaffeegrädde och bröd för sig och sina vänner, när sådant saknades – och han fick det, sägs det, genom att någon granne liksom av en tillfällighet kom att tänka på att Boltzius kanske behövde dessa saker.

Ur nr 4, 1965

Alister Hardy om psykisk forskning

"Psykisk forskning har lika stor betydelse för mänsklighetens framtid som utvecklingen av själva vetenskapen har haft under de senaste 300 åren", sa Sir Alister Hardy i ett tal som han som ordförande höll inför det engelska sällskapet för psykisk forskning. Och i en intervju för Psychic News sa den 70-årige professorn att han betraktar svaret på frågan om sambandet mellan själen och kroppen som människans mest angelägna behov. "Hur vår framtida civilisation kommer att se ut beror på om den kommer att styras av en materialistisk doktrin eller inte; detta är skälet till att jag betraktar psykisk forskning som en vetenskapsgren av så dominerande betydelse."

Sir Alister, som själv är biolog, anser att det största hindret för ett erkännande av psykisk forskning kommer från naturvetenskaparna. Bland dem råder nämligen en intellektuell atmo-

sfär i vilken man vill betrakta paranormala fenomen som omöjliga.

Professorn tror att ett fullt vetenskapligt erkännande av telepatin skulle göra mycket för att omkullkasta den vitt utbredda åsikten att medvetandet bara är ett bihang till hjärnan och endast återger händelser i denna.

Ur nr 6, 1966

Sörj mig inte!

Mediet Rosalind Heywood, som skrivit boken "Sjätte sinnet", har i engelsk TV intervjuats om vad det finns för bevis för fortlevnad. Hon berättade bland annat om ett fall av andeuppenbarelse. "En gladlynt ung flicka, en bekant till oss, men inte nära vän, dödades vid en flygolycka i Amerika. Två dagar därefter varseblev jag henne, och hon såg mycket indignerad ut. Hon bad att jag skulle vara snäll och omedelbart gå till hennes mor och säga att de måste sluta sörja så förfärligt, för hon kunde inte utärda det och hon var mycket lycklig."

Mrs. Heywood var besvärad, eftersom hon knappt kände familjen och inte heller trodde att någon olycka inträffat, men hon gjorde ändå ett besök hos modern, som, visade det sig, var sängliggande på grund av sorg. Denna sa: "Jag visste att Julia inte skulle vilja att jag sörjde. Jag skall gå upp med detsamma och muntra upp mig."

Rosalind Heywood sa också att fysikern Sir William Barrett samlat en stor mängd fall där döende inte endast igenkännt vänner som de visste var döda utan även någon som de och deras omgivning trodde ännu var i livet men som det senare visade sig nyligen hade avlidit.

Källa: den engelska tidningen Psychic News, London.

Ur nr 8, 1967

Två timmar i "dödsriket"

En ung flicka, som hade "dött" på ett sjukhus och sedan vaknat upp igen, har gett en beskrivning av två timmar i evigheten. Hennes berättelse har återgetts i Parade, där en av tidningens medarbetare, Caroline Laws, lagt fram en del fall där folk kommit tillbaka efter att ha varit i dödens omedelbara närhet.

Flickan kallas Jill, fastän detta inte är hennes verkliga namn. Hon stod i en busskö, när hon slogs omkull av en sladdande bil.

Ambulansen kom och tog henne till sjukhuset. Hon tycktes vara död.

Hennes kropp befann sig på bårhuset, när hon två timmar efter olyckshändelsen gav till ett svagt skrik.

Hon flyttades genast över till en operationssal. Inom några dagar var hon tillräckligt bra för att kunna beskriva sina upplevelser.

"Jag insåg att jag var död", sa hon. "Det var som en mycket klar dröm. Jag kunde se en mängd folk vid busshållplatsen /.../ en kvinna i blå regnkappa, två-tre barn, en man från Jamaika och en flicka med skär scarf."

De samlade sig alla kring olycksplatsen. Jag kunde se ned på dem som i en vision, men de kunde inte se mig.

Jag var inte orolig utan kände endast ett förfärligt medlidande, i synnerhet med bilföraren. Det var inte hans fel att bilen sladdade, men jag kunde förmimma hans rädsla, när han trodde att han dödat mig."

Sedan uppträdde några av Jills avlidna anhöriga på scenen. Bland dem var hennes onkel Jack, som hade dödats av bomber under kriget.

”Jag bad dem hjälpa mig att komma tillbaka, att göra något så att det blev slut på ångesten och skräcken där nere. Jag skrek. Och jag antar att det var det skriket som de hörde på bårhuset.”

Caroline Laws kontrollerade Jills uppgifter med polisens protokoll och uppger att de stämmer.

Källa: Psychic News.

Ur nr 8, 1967

Ett skeptiskt medium

Eileen J. Garrett var ett av de bästa nutida medierna. Hon var dessutom president i en parapsykologisk stiftelse och författare till flera böcker. I ”Does Man Survive Death?”, 1957, skriver hon om de mediala fenomen, som hon har erfarenhet av från sig själv, bl a: ”Det råder ingen tvekan om att dessa meddelanden är realiteter; det är deras orsak och ursprung som utgör ett problem. /.../ Fastän jag haft syner av tusentals ’döda’ och har tyckt mig samtala med dem, vet jag ännu inte varifrån dessa meddelanden kommer. Så fastän jag kan bekräfta att dessa mina upplevelser är verkliga, kan jag inte förklara eller tolka dem. Eller rättare – det finns så många tänkbara förklaringar och tolkningar att jag är ur stånd att ge ett kategoriskt svar på frågorna ’hur?’ och ’varför?’.”

Ur nr 2, 1968

Vivenus från Venus

Vid en UFO-kongress i New York 1967 framvisade den kände radiomannen Long John Nebel från WNBC en välskapt brunett, Vivenus, som sa sig ha kommit från planeten Venus 1960. Hon talade om för auditoriet att venusianerna kallar sina rymdskepp ”swoops” och att hon hade sänts till jorden för att hjälpa oss in på sanningens och skönhetens väg samt till universell harmoni med Gud. Auditoriet tycktes, att döma av dess reaktioner, vara dominerat av ogudaktiga skeptiker. Även om Vivenus möttes av tvivel, var det ett genomgående manligt erkännande att hon var den vackraste kuf de någonsin sett.

Källa: tidskriften Flying Saucers.

Ur nr 3, 1968

De lärdas fel

Vetenskaparna kan indelas i två grupper: de är dels sådana som upptäcker nya fakta och därmed utökar vårt vetande, och dels sådana som systematiserar de vunna kunskaperna och inpassar dem i ett logiskt acceptabelt, teoretiskt sammanhang. Felet hos systematiserarna är att de försvarar sitt system genom att göra motstånd mot nya idéer. Dessutom ser de gärna ner på dem som ifrågasätter deras system, mycket likt de ståndspersoner som försvarar sina positioner gentemot sociala uppkomlingar genom snobberi och andra former av social bestraffning. Analogt med detta skyddar det akademiska samfundet sig självt genom akademiska sanktioner emot allt som hotar deras rådande system.

Ett uppenbart offer för denna exklusivitet är parapsykologin, som har tvingats att simma mot strömmen av vad

som ofta inte har varit annat än en form av snobberi. Därför har det hos parapsykologerna och deras supportrar fordrats en hög grad av intellektuell självständighet, integritet och mod.

Ovanstående tankar uttryckte dr Walter Houston Clark i ett anförande om parapsykologi och akademiskt klassmedvetande vid det årliga parapsykologiska konventet 1967.

Källa: Newsletter of the Parapsychology Foundation, New York.

Ur nr 3, 1968

Förändringar inom läkekonsten

För några år sedan skrev en engelsk medicinsk tidskrift om sina äldre årgångar att de var ”döda teoriers kyrkogård”. Tidskriften The Animal’s Champion kommenterar att när man läser böcker om medicinens historia kan man inte undgå att se hur en generations läkare ofta uttalar sig nedlåtande om tidigare generationers läkekonst. Man kan undra vad kommande generationers läkare kommer att säga om den läkekonst som nu är på modet. Kanske skrattar de åt våra undermediciner och vårt sprutraseri, men jag tror, skriver redaktören för The Animal’s Champion, att på den vivisektion som nu förekommer över hela världen, kommer de att se med skam.

Ur nr 6, 1968

Bra att träna vänster hand

Under experiment som gjordes i en skola i Odessa, Ryssland, fick högerhänta barn lära sig skriva med vänster hand, vilket de lyckades med på fyra–fem månader. Dessa barn kunde sedan vid skrivning lätt växla mellan höger och vänster hand. Vid trötthet i ena handen bytte de till den andra. Detta förhindrade överansträngning i vissa delar av nervsystemet och hade en välgörande inverkan på hela fysiken. Prov visade att dessa barn, som var i 11–12-årsåldern, hade bättre koncentrationsförmåga än andra elever i samma ålder.

Lika utveckling i båda händerna har en välgörande inverkan på människans mentala aktivitet, sägs det. (Händernas arbete är intimt förknippat med hjärnans arbete.)

Dessa uppgifter är hämtade från en artikel av biträdande professorn V. Ruzheinikov och M. Zubrzhitsky vid universitetet i Odessa.

Källa är den ryska, engelskspråkiga tidskriften Sputnik, en motsvarighet till den amerikanska Det Bästa.

Ur nr 9, 1968

Lycka ger hälsa

1954 publicerade en psykiater William A. Greene, Jr., i den amerikanska medicinska tidskriften Psychosomatic Medicine en artikel om psykologiska faktorer vid uppkomst av sjukdom. Dr Greene hade funnit att upplevelsen att vara olycklig är en viktig faktor vid uppkomsten av vissa former av cancer. (Det gällde här lymphomas och leukemi.) Han hade undersökt 20 manliga cancerpatienter i olika åldrar. I samtliga fall hade sjukdomen visat sig medan patienten utsattes för betydande psykisk påfrestning med oro eller depression. I 17 av de 20 fallen var det fråga om skilsmässa från fader, moder, hustru eller annan närstående person,

vanligen på grund av dödsfall. En pojke, tre och ett halvt år gammal, fick leukemi sedan familjens hus brunnit ned och en äldre broder flyttat och gått in i armén. En 47-årig man hade förlorat sin dotter, som var hans enda kvarlevande släkting. En gift man hade mist sin moder, som han var starkt bunden vid. En 37-åring hade förlorat pengar i ett affärsföretag samtidigt som han upptäckte att hans fästmö redan var gift.

1955 publicerade dr Greene ännu en artikel i samma ämne. Denna gång gällde det kvinnliga patienter, och han hade nu inget tvivel om att det finns ett betydelsefullt samband mellan psykisk stress och en del former av cancer.

Källa: den amerikanska tidskriften Prevention i en artikelserie rubricerad ”Lyckliga människor får sällan cancer”.

Ur nr 9, 1968

Jungs spöksyn i London

I Fanny Mosers bok ”Spuk” (1950) berättar C. G. Jung, den berömde psykologen, hur han konfronterades med ett fantom i England 1920. Han tillbringade flera veckoslut i ett hus på landet, som en kamrat till honom hade hyrt. På nätterna märkte han olika fenomen, såsom knackningar, onda lukter, prasslande och droppande ljud, vilket alltsammans blev kraftigare och kraftigare. Dessa fenomen gav honom en känsla av beklämning, och de kulminerade i uppenbarelsen, eller visionen, av ett halvt kvinnohuvud, som låg på en kudde cirka 4 dm från hans eget huvud. Det ena ögat var vidöppet och stirrade på honom. Huvudet försvann när Jung tände ett ljus. Under resten av natten satt han i en länstol. Jung och hans kamrat fick sedan veta vad som var känt i hela byn: att huset var ett ”spökhush” och att alla hyresgäster hade drivits bort från det efter mycket kort tid.

Jung tolkade sin upplevelse delvis som exteriorisationer från undermedvetandet, men vad som förblev ett olöst mysterium var att spökeriet skedde i ett särskilt rum i just detta hus, medan han på vardagarna, då han vistades i London, sov utmärkt trots hårt arbetsschema. Detta var alltså ett typiskt fall av platsbundet spökeri, vartill ännu ingen vetenskaplig förklaring kunnat ges. Huset revs kort tid efter Jungs besök där.

Källa: en artikel av Aniela Jaffé i International Journal of Parapsychology, våren 1968.

Ur nr 10, 1968

George de la Warr ur tiden

Enligt tidningen Psychic News, London, avled i april, 1969, den engelske ingenjören George de la Warr, 64 år gammal. Han var känd för de radioniska diagnos- och healingapparater som han konstruerade. För diagnos och fjärrbehandling med de la Warr-apparaterna används i allmänhet en droppe blod från den sjuke (även hårstrå mm kan begagnas). Enligt de la Warr har var je sjukdom sitt speciella strålningsfält, och en membran, hinna, i hans apparater kan ställas in så att den svarar mot olika sjukdomar och brister. När bloddroppens stålningsfält svarar mot hinnans inställning, kommer hinnan i rörelse och ger ett ljud ifrån sig. När således resonans uppkommer mellan bloddroppens fält och den inställning hos hinnan som svarar mot en viss sjukdom, kan man säga att patienten har sjukdomen ifråga. Det är också möjligt att med apparaterna utföra fjärrhealing. Enligt de la Warr är det

strålningsfält som omger en bloddroppe från en människa samma fält som det som omger personen – alltså inte ett liknande fält utan i tiden och rummet samma – och när man påverkar droppens strålningsfält, sker en verkan på den sjukes strålningsfält och och därmed på hans organism.

För nio år sedan (räknat från 1969) ställdes George de la Warr inför rätta. En kvinna som köpt en av hans apparater anklagade honom för bedrägeri – apparaten skulle vara värdelös. Vid rättegången vittnade 27 personer till de la Warrs förmån, bland dessa några läkare. En del intygade att de själva blivit botade, andra vittnade om healing på djur. de la Warr frikändes.

Ur nr 6, 1969

Cancerspecialist rekommenderar ”naturläkare”

”De kloka gubbarna och gummorna gör stor nytta och botar ofta fall som vi läkare inte kan klara av”, säger den danske cancerforskaren, överläkaren vid Århusuniversitetets cancerforskningsinstitut Jørgen Blichel enligt Sydsvenska Dagbladet 17 mars, 1971.

Professor Blichel omtalar att han ofta hänvisar sina patienter till ”naturläkare”, om diagnosen är säker, han själv inte kan göra mer för patienten samt denne tror att naturläkaren kan hjälpa honom.

”Jag vet inte hur naturläkarna bär sig åt för att uppnå sina ofta positiva resultat, men uppenbarligen spelar psykiska faktorer en stor roll”, säger professor Blichel och upplyser att han själv försökt använda några av naturläkarnas medel men utan framgång.

Ur nr 5, 1971

Dr Wests mening

Dr D. J. West skriver i Parapsychology Review nr 2, 1971, att det finns skäl att ifrågasätta om den parapsykologiska forskningen har uppnått något som är övertygande, men detta beror inte på att parapsykologerna skulle vara inkompetenta utan på fenomenens undflyende natur. Sedan dr West prövat parapsykologisk forskning och därefter gått över till arbete inom andra vetenskapsområden, har skillnaden i standard ständigt slagit honom. Forskare inom konventionella områden inom social och psykologisk vetenskap nöjer sig med mycket lägre standard på sina undersökningar än parapsykologerna. De är beredda att dra slutsatser utifrån observationer och statistiska undersökningar som är långt ifrån säkra. Om de eftersträfvade den perfektionism som företräds av en del parapsykologer, skulle kanske kvaliteten på deras studier förbättras, men framstegen skulle ske i mycket långsammare takt.

Eftersom de parapsykiska fenomenen är mycket flytande och osäkra, har parapsykologerna inte råd att vara så obesvärat avslappade som forskare inom andra områden. De måste ständigt vara på sin vakt, hyperförsiktiga i sitt experimentella arbete och i behandlingen av mänskliga vittnesbörd. Ändå har de inte kunnat uppnå immunitet mot kritik.

De parapsykologiska fenomenen fortsätter att vara lika mystiska, sporadiska och okontrollerbara som de var när utforskningen av dem började.

Ur nr 7, 1971

Eskil Svensson

Vi gick 50 mil på bara vatten

Det är i år 50 år sedan den första fastemarschen. Det firades i tidskriften Hälso-info med nedanstående minnesartikel. Inmarschen i Stockholm, som enligt pressen kantades av "flera hundra tusen människor", var den största publika händelsen i Hälsofrämjandets historia.

Tandläkare Lennart Edrén besvärades av en böldsjukdom. I hans ansikte kom det nya bölder undan för undan som fick skäras och tömmas på var. Han lyckades inte få bukt med sin sjukdom förrän han provade med fasta. Under fastan läkte hans ansikte. Kvar resten av hans liv blev endast en lätt gropighet efter alla operationer.

Efter att ha upplevt en så slående, livsförändrande effekt funderade Lennart Edrén över hur han skulle kunna uppmärksamma både läkare och allmänhet på fastans dittills okända terapimöjligheter. Han fick idén att genomföra en fastemarsch från Göteborg till Stockholm. Deltagarna skulle gå till fots fem mil om dagen i tio dagar utan annan tillförsel än rent vatten.

Lennart Edréns teori var dels att om man utsatte kroppen för kontinuerligt arbete under fastan skulle man förstärka och påskynda fastans verkan. Men framförallt ville han genom att välja enbart vatten som dryck och överdriva påfrestningen skapa uppmärksamhet och samtidigt odiskutabelt visa hur stor säkerhetsmarginal fastan har. Folk ville vid den här tiden inte vara utan mat eftersom ingen kände till att kroppen har så stora dolda reserver.

Äventyret startar

Sommaren 1953 provade Lennart Edén att gå fem mil om dagen i sju dagar och kände sig efter detta prov säker på att man också skulle kunna gå fem mil om dagen i tio dagar på bara vatten. Lennart gjorde ett upprop i tidningen Hälsa. Elva män anmälde sig till marschen, däribland jag. Del-

tagarna hade troligen olika motivering för att ge sig in på detta experiment. För min del ville jag uppleva marschen för att kunna skriva om den i min tidskrift Hälsa men också för att Lennart Edrén var min vän. Jag var den ende av deltagarna som aldrig hade provat att fasta före marschen.

På morgonen den första augusti 1954 startade marschen från Järntorget i Göteborg. De flesta av gångarna hade under natten åkt från Stockholm till starten i en utrangerad SL-buss. Lennart Edrén hade själv tagit bort stolarna och istället snickrat till britsar i tre våningar efter bussens

vanligaste åsikten.

Nätterna var jobbiga. Att på morgonen få komma ut på vägarna igen och bara gå var en befriande upplevelse. En annan upplevelse som jag särskilt minns var den skärpning av luktsinnet som följde med fastan. Skönast var hallondoften. Det var bärtid och solen sken mellan skurarna på vägkantens hallonsnår. Den doften hade jag aldrig upplevt så skön.

Vi gick och gick

Till vägkantens mjölkpallar kom det allt större klungor av folk. Vi uppmuntrades med hurrarop och ibland fick vi blommor. En gammal man följde oss en dag på cykel en bit och sjöng en psalm. Ständigt nya upplevelser. När vi passerade Hjo hade en keramik-er där gjort en minnesskål till varje gångare.

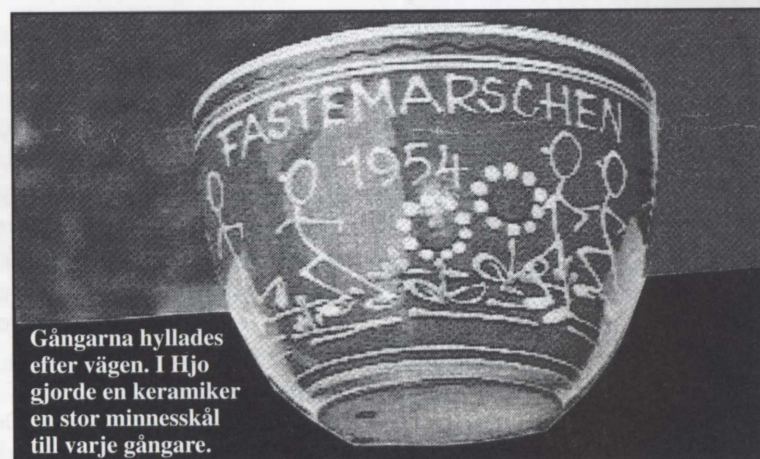
Långa sträckor gick vi ensamma, var ochen. Vi hade olika fart och skingrades efterhand under dagen. Intill vägen böljade landskapet.

Ildrig har jag upplevt dess kraft och skönhet in-

tensivare. Jag kände mig delaktig. Allt kröp liksom in i mig, hästarna och korna som betade, blommorna, träden. Dofter från människorna vid vägkanten. En dag när det regnade oavbrutet kom jag att hålla samma fart som gångaren Gunnar Vinlund från Sandviken. Vi gick i piskande motvind på varsin sida av vägen, timme efter timme, mil efter mil, och ingen sa något på hela tiden. När vi nådde etappmålet sa Gunnar Vinlund: "I dag lärde jag känna dej."

sidovägg. Det var inga bekväma britsar. Man fick rulla in i dem och kunde inte sitta upprätt på sin brits. Hela bakre delen av bussen var full av vattenflaskor, personliga väskor och attiraljer. På det här viset hade Lennart Edrén löst frågan om transport och nattlogi under marschen. En av hans tandpatienter, Gösta Karlsson, var bussförare till yrket och hade satsat sin semester för att köra fastemarschbussen.

Pressuppbådet vid starten var oväntat stort. Vi skulle inte klara det var den

Gångarna hyllades efter vägen. I Hjo gjorde en keramik-er en stor minnesskål till varje gångare.

Pressen

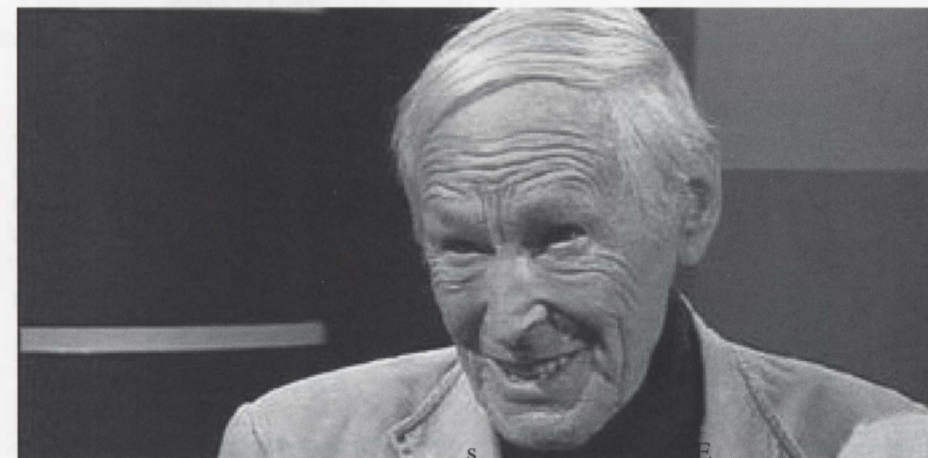
Över oss som hökar låg pressen. Man vakade efter svaghetstecken och när inga fanns blåste man upp försumbara småsaker till stora rubriker. Så var det t ex med skavsåren. Sådana förekom, särskilt i början när det hade regnat och sandal-remmarna blev våta. Men som Lennart Edrén sa, skavsåren var värst hos pressen. Några tidningar förde en tung psykologisk krigsföring mot experimentet. Dagens Nyheter ledde det kriget. Där fick etablerade läkare och kostexperter dagligen förkasta experimentet. Det var "Vansinne", "Bara några få kan orka fram", "De kommer att få men för livet..." I Sveriges radio framförde den kända Uppsalaläkaren Nils Brage Nordlander att vi så småningom också skulle bli så psykiskt påverkade att vi började slåss.

Men gångarna fortsatte lugnt mot Stockholm. Och vinden vände. På nionde dagen mötte vi i regnet den legendariska sportchefen "Oleg" på Svenska Dagbladet. Han gick med oss gångare länge.

Nästa dag skrev han: "Jag blev imponerad. Alla svarade lugnt och sansat på alla frågor. Alla hade haft svårigheter men alla hade övervunnit dem."

Triumfen

Så kom triumfens dag när vi med segrerns organisatör Lennart Edrén i spetsen marscherade in i Stockholm. Gatorna var avstängda för trafik och enligt en plötsligt välvillig press kantade "flera hundra tusen människor" vår väg upp till Skansen. Vid Skansenscenen väntade ytterligare 8000 människor på oss. Något liknande hade man aldrig upplevt. "Luciatåget kan gå hem och lägga sig", som en tidning skrev. Alla elva var med på inmarschen, ingen hade brutit fastan. Bara vår yngste deltagare Agge

Eskil Svensson 50 år efter den historiska marschen, idag redaktör för Hälso-info.

Kniippel hade fått åka två dagsetapper mitt i marschen på grund av en skada men under fortsatt fasta. Brottdaren Gunnar Hagelin från Sundsvall som hade varit en pressens hackfågel, där han på grund av en tidigare knäskada synbart plågad hade tagit sig fram, hade på nionde dagen blivit helt smärfri. Det gjorde honom så glad att han gick ifrån oss allesammans och kom först till etappmålet dagen före inmarschen. Vid inmarschen gick alla spänstiga och glada och alla mådde bra. Månad efter månad efteråt när jag för Hälsa kollade gångarnas fortsatta reaktioner mådde alla gångare bättre än någonsin. I genomsnitt hade vi tappat 10 kg per man. Men vikten gick fort upp igen. Själv hade jag förlorat 7,9 kg och vikten steg för min del raskt tre kilo över min startvikt. Men efter några månader återgick vikten så sakta till startnivån. Några gångare med lite viktöverskott vid starten valde dock att stanna på lägre nivå.

Vad lärde vi oss?

Den första fastemarschen fäste uppmärksamheten på fastan. Men den fortsatta utforsk-

ning av fastans terapimöjligheter som Lennart Edrén hade hoppats på, har inte skett.

Fastans helhetsverkan i samarbete med kroppens egna naturliga processer låter sig inte inordnas i läkemedelsindustrins ekonomiska system, som dominerar vårdapparaten. Där bygger man vidare på kemiska medel med drastisk verkan på kort sikt till högt pris. Folk fortsätter att äta ihjäl sig. Men minskad fokus betyder inte minskat värde.

Fasta är en nollställning som ger plats åt läkande processer. Den är naturens grundläggande medicin. Inget djur äter när det är sjukt. En första reaktion när vi själva sjuknar är att vi mister aptiten.

Fastan innebär samtidigt en psykisk uppsamling. Många upplever att det är den samlingen, fastans stillhet, som är det finaste med en fasta.

Hälsofrämjandet
Fjällgatan 23 A
116 28 Stockholm

GUDES NÄRVARO i människan

Ingrid Krianon

Ny bok av Ingrid Krianon!

Mystikens värld öppnas med intensiva genomlyssande upplevelser av en inre Gudomlig närvaro och ger insikten om hur **Stjärnnamnet/Gudsnamnet** kan öppna nya högre tonfält i vårt medvetande. Boken belyser också många av de stora andliga och vetenskapliga frågor som ställs i vår tid. Nyandligheten, kyrkan, forskarna, samhällsbyggarna – alla blir de berörda!

Tidigare bok "Vi och allt"

- finns att beställa från samma förlag

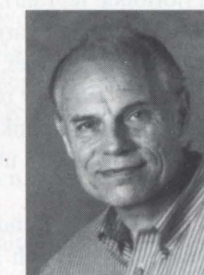
Opus förlag och utbildning
Östanås 503, 660 60 Molkom
Tel 0046 (0)553 30080

Email: ingridkrianon@hotmail.com
www.ingridkrianon-jonankerholm.nu

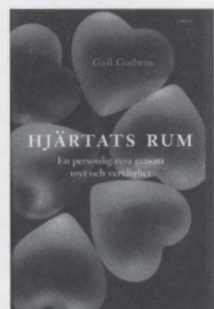
Den enligt många upplevelse
STÖRSTA ANDLIGA SKRIFTEN I MODERN TID
"MIRAKELKURSEN"
Har även Du funderat på att studera
A COURSE IN MIRACLES® -ACIM®?

I en NY HUVUDKURS studerar vi A COURSE IN MIRACLES (ACIM) på djupet. HELA TEXTMATERIALET PÅ SVENSKA! Sommarens GRUND- och FORTSÄTTNINGSKURSER väntar på dig! Anmäl dig till dessa! RING om övriga aktuella KURS-DATA för HUVUDKURSEN 2004 – för introduktionskurser – veckosluts-seminarier – TEMAHELGER/VECKOR och Clearinghelger! PRIVAT RÅDGIVNING för Din aktuella livssituation. För Dig som upplever oro, rädsla, ångest, sociala eller andra fobier. HJÄLPATT TA DIG UR en depression i KRISSITUATIONER avseende RELATIONER med avundsjuka, svartsjuka, otrohet, skilsmässa, mobbing, ensamhet, stress, utbrändhet. Det gäller din HÄLSA och FRAMTID.

Alla praktiska upplysningar genom: ESOTHERACIM-KURSER
i Helsingborg och Karlstad, tel: 070-170 65 33, 054-56 21 80, 042-13 56 94

Hans-Jörgen Gerloff

Hjärtats resa

Gail Godwin är amerikanska, känd romanförfattare. Tio titlar finns listade på svenska. Den senaste heter *Hjärtats rum – En personlig resa genom myt och verklighet*. Boken har 304 sidor, är översatt av Katarina Jansson och utgiven av Forum 2003.

Boken är en essä om hjärtat i historien, konsten och litteraturen. Det gäller alltså främst hjärtats symboliska, känslomässiga innebörd. Hon börjar med en tolv tusen år gammal målning av en "ullig mammut" i Pindalgrottan i Spanien. "...precis där hjärtat rimligtvis borde ha suttit har konstnären målat en röd, hjärtformad punkt. Denna valentinhälsning... anses vara världens äldsta konstnärliga avbildning av hjärtat."

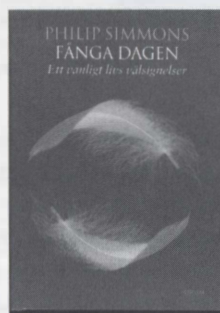
Så färdas hon framåt i historien, och kommenterar hjärtats betydelse i olika kulturer. Buddha, Jesus och Mohammed ägnas korta kapitel. Hon ger en snabb skiss av den vetenskapliga utforskningen av hjärtat. Hon berättar historiska anekdoter, som den om doktor Boyadijan, en hjärtspecialist som någon gång på 1900-talet besöker klostret i Alba de Tormes där den heliga Teresas av Avila hjärta sedan 1582 har bevarats i alkohol "i en juvelbesatt urna av bergkristall – som naturligtvis är hjärtformad".

Doktorn betraktade noga hjärtat och såg till sin förvåning en reva på ett visst ställe i hjärtmuskeln, som antydde att helgonet kunde ha dött av en hjärtinfarkt. "Pilen [från en ängel] som genomborrade hennes hjärta under hennes sjukdomstid var förmodligen symbolbilden för en attack av kärlek." "Valentinhälsning" syftar på den engelska benämningen för "Alla hjärtans dag". Att skicka hälsningar på Sankt Valentins dag, den fjortonde februari, anses vara historiskt belagt i England i varje fall sedan omkring 1450. Seden fortsätter, trots att Sankt Valentin år 1969 ströks ur romersk-katolska kyrkans officiella helgonkalender, tydligen därför att han "forscats ut ur sin historiska existens."

Ett drygt hundratal sidor ägnas åt hjärtat i konsten och litteraturen. Hon gör nedslag i romaner, skådespel och biografier.

Hon skriver livligt och åskådligt, med personliga funderingar och upplevelser. Det är både lärt och underhållande; så avtackar hon också i förordet sin unge "researcher" som letat fram fakta om hjärtat ur all världens arkiv, museer och bibliotek. För läsare intresserade av kulturhistoria kan jag hjärtligt rekommendera boken.

Nils-Olof Jacobson

Det enkla livets lov

Ett vanligt livs välsignelser är underrubriken på Philip Simmons bok *Fånga dagen* (Forum, 265 sidor). En bok som genast griper tag i en, med tanke på att författaren lider av den obotliga sjukdomen ALS. Han var bara trettiofem år gammal när han fick diagnosen. Nio år senare, mot alla odds, lever han fortfarande men med den ständiga vetskapen att varje ny dag är en gåva och att livet är ett tillstånd med dödlig utgång.

Boken är skriven med stor ödmjukhet och med mycket humor. Här finns inga förslag eller listor på själsliga regler. Philip Simmons ord: *Jag sysslar inte längre med självförverkligande* är befriande. Han har slutat med att "fixa till" sig själv och andra. Han har också upphört med att betrakta världen som ett "problem" som måste lösas. Det viktigaste blir helt vanlig omtanke om varandra.

När vi lär oss släppa taget och falla, kanske är det då vi hittar friheten. "Genom att släppa taget om vårt liv, hittar vi vägen tillbaka till vårt liv." Detta är bokens centrala tema, en personlig beskrivning i konsten att falla. Vi är alla på olika vis i färd med att falla.

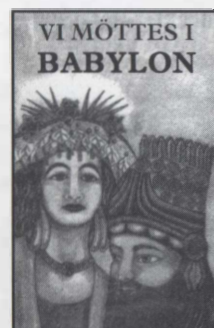
Författaren bor med sin hustru och två barn nära naturen i New Hampshire. Naturens gång med årstidernas växlingar är viktiga ingredienser i Simmons liv. Han skriver om glädjen att ha bestigit alla fyrtioåttal bergstopparna i New Hampshire som är över 1200 meter, men också om de mindre triumfer som livet idag bjuder på, att själv få på sig strumporna och ta sig ner för trappan.

Författarens stora intresse för religion, livsåskådning och litteratur kommer också fram i boken. Associationer, citat och anspelningar förekommer ofta både från den kristna, judiska, muslimska och asiatiska sfären.

Värdet av att få vara ensam, att dra sig in i grottan, poängteras starkt. Men också glädjen att få lämna grottan, få dela en gemenskap igen och den livgivande kraften som finns i samhället. Eremitlivet och det kollektiva livet är ömsesidigt beroende av varandra. "Fånga dagen" viker inte för sorgen och smärtan, istället pekar den på hur de svåra stunderna kan bädda för glädje och lyckliga ögonblick. Att fånga dagen betyder att leva här och nu, med allt vad det innebär av både ljus och mörker.

Philip Simmons samtalar med sina läsare på ett personligt och vardagligt vis. Tycker du om att läsa denna typ av böcker är "Fånga dagen" säkert en bok också för dig!

Eva Jagrell

Minnen (?) av tidigare liv

Vi möttes i Babylon. Av Denis Lindbohm. PSI-Cirkelns bokförlag, Malmö 2003. Illustr.

1971 utkom Denis Lindbohms första bok *Jagets eld*, som numera kan sägas vara en "minor classic" inom den svenska ockultismgenren. Författaren berättar där bl. a. ingående om minnen av en tidigare inkarnation, Esta. Esta hade varit Denis morföräldrars dotter, men hon hade avlidit i späda ålder. Samma själ hade alltså återföts några år senare inom samma familj, men nu som pojken Denis.

I den nya boken lägger Lindbohm pussel med sina minnesfragment:

Han menar sig ha varit Stratebano, en yrkesofficer inom Babylons stadsarmé som under 300-talet f. Kr. tillsammans med kumpaner stjal ädelstenar och guldmynt ur stadskassan. Under sin flykt mördar han flera människor. Han beger sig längs floden Eufrat i nuvarande Irak, till dess han slår följe med en karavan till medelhavskusten. Därifrån seglar Stratebano mot Syracusae på Sicilien, där han utbildar sig till vapeningenjör och

utvecklar så kallade kastmaskiner. "Därmed kunde han höja sitt personliga värde och meritera sig för en bra position inom någon krigsmakt", resonerar författaren. Stratebano ansluter sig till fältherren Alexanders styrkor, och återvänder så småningom till Babylon, där han på sin ålders höst kan dra sig tillbaka till ett gods utanför staden.

Lindbohm drar fram möjliga linjer till sin nuvarande inkarnation, där han just som barn fascinerades av kastmaskiner och senare under inkallelsen blev placerad inom artilleriets eldledning, som då kan ses som en motsvarighet till Stratebanos relativt skyddade positionen som vapeningenjör i Alexanders här.

I en andra del berättar författaren om en inkarnation 200 år tidigare, också då i Babylon. Han var då en av gudens Marduks präster. Prästerskapet prisgav staden åt perserkungen Cyrus 538 f. Kr, eftersom det ansåg, att Nabonid, den aktuella regenten av Babylon, hade kränkt Marduk och gudarna.

Boken växlar mellan dåtid och nutid, och vid flera tillfällen noterar författaren ett igenkännande: vissa människor i nutiden – bl. a. hustrun Ann – är bekantskaper från tidigare liv.

En traditionell psykolog skulle säkerligen tolka Denis Lindbohms minnesbilder som ett uttryck för livlig aktivitet i det undermedvetna, accentuerad av en starkt utvecklad fantasi- och fabuleringsförmåga.

För andra är det förstas upp till var och en att tolka sanningshalten i dessa minnesfragment. Min egen uppfattning, via studier av flera Lindbohmböcker, är att kreatören hur som helst äger kraftfulla parapsykologiska förmågor, och att det förmedlade stoffet förtjänar att bemötas med respekt.

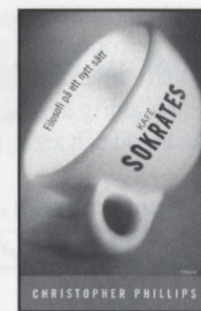
Här finns ett personligt tilltal, som också innebär att Lindbohm själv formulerar sina egna tvivel och funderingar, som om han själv var lika fascinerad som vi andra av det han upplever.

Och kanske det är så.

När han dessutom blottlägger tidigare inte-hjälte-inkarnationer (vilket synes vara vanligt förekommande under så kallad hypnotisk tidigare-liv-regression) utan istället två personer med mindre smickrande karaktärsdrag, tycker jag att det styrker författarens seriösa hållning.

Bokens form, med minnets gradvisa avslöjande av de tidigare inkarnationerna, adderar en viss dramatisk touch. Språket är lättillgängligt utan att vara platt. Införlivat i texten finns även tempel- och stadskartor över Babylon samt illustrationer av Marduk och dåtida gudagestalter.

Gunnar Martin Aronsson

Kafé Sokrates. Författare: Christopher Phillips. Övers. Frederik Sjögren. Forum 2003.

Christopher Phillips är en yngre f.d. akademiker som, efter en existentiell kris, då han ansåg att han slösat bort sitt vuxna liv, äntligen fann sitt kall: han skulle återföra filosofin från de slutna universitetssalarna till folket. Att låta såväl grundskolebarn som pensionärer, kyrkobesökare och fängelseinterner – ja, vem som nu än månne vara intresserad – komma till tals i "de eviga frågorna". Phillips startade helt på eget bevåg vad han kallar Kafé Sokrates, först med blygsamt resultat; en deltagare (som dock senare blev fru Phillips), men numera en verksamhet som i U.S.A. är förhållandevis välkänd.

Deltagarna i dessa möten skall inte passivt delges hur filosofer genom tiderna besvarat de eviga frågorna, utan skall istället - i Sokrates efterföljd - stimuleras att själva ställa de väsentliga frågorna, dvs de som får oss att fundera djupare, bredare, anorlunda och kanske uppleva händelser och relationer i ett nytt och förklarligt ljus. Phillips fungerar endast som diskussionsledare, och han understryker också, att hansegen inställning är att lära sig minst lika mycket som andra deltagare. Mötena som arrangeras är gratis eller till en symbolisk kostnad.

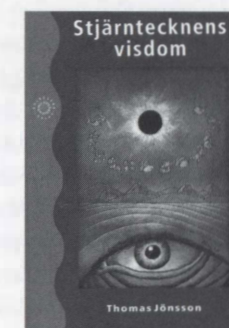
Boken är ett slags reseskildring av hur dessa möten förlöpte på olika orter och med högst olika deltagarsammansättning. Att Phillips redigerat materialet är inte att ta miste på. Replikerna är ibland lite för bra för att vara exakta redogörelser, men betraktad som subjektiva resuméer av mötena fungerar texten utmärkt.

Helt i ett tomrum skapas dock inte Kafé Sokratesmötena. Då och då relaterar Phillips till tankegångar från de stora personligheterna genom filosofihistorien, från Thales (ca 600 f. Kr) till Ludwig Wittgenstein (1889–1951). Mest då förstås till Sokrates, mannen som via sitt sätt att ställa följdfrågor till andra fick dessa att uppmärksamma svagare tankeled eller öppna för andra slutsatser än de tidigare förutsatta.

Överlag är Phillips projekt sympatiskt och boken inspirerande, inte minst för att allt pekar mot att vi "vanliga" människor har en enorm potential till kreativitet och ny-tänkande, om förutsättningarna är de rätta. Vid ett Kafé Sokrates tillsammans med barn presenteras exempelvis helt nya förslag till den välkända frågan om ett till hälften fyllt glas med vatten är "halvtomt eller halvfyllt". Barnen visar att frågan är alltför snävt ställd, och genom att istället välja en annan infallsvinkel erhålls överraskande och mycket skarpsinniga svar.

Intresset för de centrala filosofiska frågorna är, enligt vissa svenska källor jag tagit del av, på väg att öka igen. Kanske det snart kan arrangeras Kafé Sokratesmöten här också? Phillips ambition är ju att idéen skall växa, som en komponent av ett större demokratiprojekt: att återföra filosofin till det syfte det förmodligen hade från begynnelsen: att hjälpa människor att tänka allt bättre, och därigenom lösa problem lättare.

Gunnar Martin Aronsson

Stjärntecknens visdom. Författare: Thomas Jönsson. Solrosens förlag, Västerås, 2003. Ill.

Thomas Jönsson, logoped, föreläsare och kursledare, har tidigare skrivit en bästsäljande bok om Tarot, "Den inre världsmseglingen" (1991) där han lägger tonvikten vid självkännedomprocessen mer än förutsägelser och även lägger in element från jungiansk psykologi.

Även i nya boken "Stjärntecknens visdom" prövar han att anlägga en delvis ny aspekt på astrologi: istället för att utgå från individens specifika zodiakiska karaktäristika vill han att vi prövar att se hela året som en kollektiv rörelse genom de olika vibrationstillstånden som zodiaken representerar, "Vi bär alla tolv stjärntecknen inom oss", skriver Jönsson, "Man kan säga att vi ÄR alla de tolv tecknen, oavsett vårt födelse-tecken."

Boken går sålunda igenom ett års "Energikalender" från vintersolståndet cirka

21 dec. och inträdet i Stenbockens tecken till dess att kalendern avslutas med Skyttens tecken cirka 20 dec. I vart och ett av de zodiakiska fälten katalogiserar Jönsson upp element som utmaning, skugga, vardagshandlingar, ritual, affirmation, meditation, ja, här finns till och med förslag på friskvårdsaktivitet, homeopatiskt medel, typiskt land, typisk stad och motsvarande tarotkort.

Jönsson ger intryck av att vara en seriös och noggrann astrolog, hans framställning är lugn och resonerande hellre än bullrande och sensationell. Han noterar de olika invändningar mot astrologin som gjorts och som görs. Han menar att utgångspunkterna för naturvetenskaplig forskning och astrologi är annorlunda: "En vetenskaplig undersökning skall kunna upprepas under identiska förutsättningar. Astrologin skulle aldrig acceptera sådana kriterier; den bygger istället på att allt är försatt i en oavbruten rörelse. Därför kan två tidsmoment aldrig vara identiska – planeterna har ju ständigt nya positioner i förhållande till Jorden och till varandra."

Själv tycker jag det låter rimligt. Ändock har ju viss vetenskapligt grundad forskning gjorts, Michel och Francoise Gauquelins decennielånga arbete med statistik och astrologi är ett framstående exempel på detta. (Genom att bl.a. studera 576 framstående läkares astrologiska profil, fann man ett statistiskt belagt antal (dvs fler än vad ett slumpmässigt utslag skulle ge) läkare födda under dominant inflytande från Mars eller Saturnus; två planeter som sedan mycket lång tid inom astrologin förknippats med läkekonst.)

Kalendern kan, enligt Jönsson, ses som en inre andlig-psykologisk motsvarighet till våra yttre årstidsväxlingar i vilken cykliskt återkommande energifenomen beskrivs, och hur de kan påverka oss alla. Går vi i alltför hög grad efter vårt individuella horoskop riskerar vi att bli alltför fixerade vid just detta. Vi skall ju som individer också utvecklas i mötena med den ständigt skiftande omgivningsenergin. Genom att öka medvetenheten om dessa skiftningar får vi också nycklar till en allt större självkännedom, menar Jönsson. När förståelsen av den cykliska funktionsuppbyggnaden däremot saknas, och vi istället hänger åt oss linjära och hierarkiska system kommer vi ur fas med naturens sätt att arbeta.

Även i denna bok hämtar Jönsson näring ur Jungs tankar om det kollektiva omedvetna, arketyperna, synkronicitetsupplevelser och vårt arbete med att integrera

den så kallade Skuggan (de mindre attraktiva dragen i vår personlighet). Men så var ju också Jung själv mycket intresserad av astrologin och tog aldrig avstånd från den, till skillnad från Freud och andra kända psykologer.

Gunnar Martin Aronsson

Humorologi. Vetenskapliga perspektiv på humor och skratt. Henny Olsson, Harrie Backe, Stefan Sörensen. Liber 2003.

"Humor uppstår när regler för kommunikation bryts och ger såväl fysiologiska som kognitiva, emotionella som sociala reaktioner." Så torrt presenterar baksides-texten bokens ämne. Innehållet har samma attityd: "Åtminstone den ena parten förväntas skratta som en effekt av humorinslaget.", konstateras på fullt allvar i ett stycke. En forskare vid namn Provine har forskat i "skrattets struktur". Han fann att vi "antingen skrattar på samma vokal, t.ex. ha-ha-ha eller ho-ho-ho, men aldrig ha-ho-ha-ho".

De tre författarna är verksamma vid Mälardalens Högskola i egenskap av prof. emeritus i omvårdnadsforskning (Olsson), universitetsadjunkt (Backe), respektive docent i sociologi och epidemiologi (Sörensen). Syftet är bl. a. att öka medvetenheten om hur humor och skratt påverkar kropp och psyke. För Sökarens läsare torde väl just detta samband avseende hälsa och välbefinnande vara intressantast, medan själva den beskrivningen av olika ståndpunkter och teoretiska förklaringsmodeller om humor och skratt – ett tjugotal finns sammanfattade i boken – torde kunna undvåras.

Redan tidigare böcker om humor och skratt, exempelvis G. K. Näslunds "Det goda skrattet – en bok om humor och hälsa" (1999) och Svante Björkums "Skrattboken" (2002) har uppmärksammat hur viktigt humor är för att vidmakthålla hälsan och för att återställa densamma om vi blivit sjuka.

Skrattet ökar hjärtfrekvensen, andningen blir djupare och syreupptagningen bättre, musklerna dras samman, varpå krop-

pen slappnar av, hjärtfrekvensen och blodtrycket sjunker, vilket sammantaget innebär är skratt också minskar fysiologisk smärta. Dessutom förbättras immunförsvaret, "lyckoämnen" såsom endorfiner frisläpps, vilket ökar välbefinnande i kroppen, kalorier förbränns, vilket underlättar viktminskning. Ämnesomsättningen liksom tarmfunktionen förbättras. Energinivån i kroppen förhöjs.

Det finns en del motsägelser i texten. "Innan skratt kan uppstå måste man förstå både meningen och humorn i ett humoristiskt meddelande.", menar en forskare tvärsäkert. Men det finns som bekant "influerande" eller "smittande" skratt. Vi har även den idag växande skratt-yogan eller skratt-gympan. Ursprunget tillskrivs den indiske doktorn Madan Kataria, som 1999 startade Internationella skrattklubben, där människor lärde sig skratta utan anledning, just för att kunna tillgodogöra sig de positiva fysiologiska och psykologiska effekterna av skrattandet. Humorologi bör alltså främst inte betraktas som ett enhetligt, argumenterande verk, utan som en koncentrerad översikt av en mängd fragmentariska forskningsresultat, och som sådan ger den – tillsammans med flera sidor referenslitteratur – ett gediget intryck.

Den enligt anmälnaren egentligen viktigaste distinktionen som boken gör, är den mellan konstruktivt skratt ("det goda skrattet") och destruktivt skratt ("illasinnad humor"), där den sistnämnda är en utväxt ur egoism och olika former av rädsla, medan den förstnämnda är humanitetens adelsmärke. Naturligtvis finns även blandformer, vad skall man annars säga om skratt på grund av kittling, som ju är en fysiologisk retning mer än en kognitiv (dvs tankemässig) process?

Vad som är väsentligt utöver ovanstående är förstås humorns effekt som spänningsförlösare för undanträngda impulser, något som Freud kom att uppmärksamma, samt humorns välgörande funktion i samband med inläring, som pedagoggeniet Maria Montessori var en pionjär för – en insikt som det nuvarande utbildningssystemet ännu inte riktigt begripit.

Slutligen: angående herr Provines slutsatser om skrattets struktur, förmedlas gärna svensken Povel Ramels forskning via sången "Skratt", att det förvisso även finns ett vokalbyttande "Ha-hi-ha-hi-ha-hi"-skratt, katalogiserat av Ramel som "det lilla ping-pong-skrattet."

Gunnar Martin Aronsson

Håkan Blomqvist

Har alla människor religiösa behov?

Har alla människor religiösa behov? Det brukar anses som något självklart att så är fallet när författare och debattörer uttalar sig i frågan. En ståndpunkt som för det mesta av naturliga skäl också delas av de olika religionernas företrädare. Men innebär det att även jag, som humanist och ateist, har religiösa behov? Behov som jag kanske inte alls vill kännas vid? När frågan ibland dyker upp vaknar rabulisten inom mig och jag svarar med den lätt skämtsamma hädelsen: en människa utan gud är som en fisk utan cykel.

Men om vi lämnar rabulismen, så är det egentligen en högst väsentlig och intressant fråga. Har vi alla, oavsett livssyn, religiösa behov? Det är vanligt att även tillskriva den gamle uppsalafilosofen och religionskritikern Ingemar Hedenius religiösa behov. I sin klassiska bok "Tro och vetande" från 1949 talar han om sitt "ständiga begär efter en bättre värld, en helt annan verklighet ... en värld av ljus och harmoni."

För att bena ut den här intrikata problematiken måste vi först klargöra vilka allmänmänskliga behov som egentligen ligger bakom det vi kallar religiösa behov. Först och främst handlar det om mening, tröst, trygghet och social gemenskap. Men också, inte att förglömma, behovet av känslomässiga intensitetsupplevelser, att gå utanför det egna jaget med dess problem och begränsningar. Till det kan man också lägga det mera praktiska behovet att markera livets centrala faser i ceremonier av olika slag.

Vi människor är bräckliga varelser. Det behövs inte mycket för att en människa skall slås ut – fysiskt, psykiskt eller socialt. Till skillnad från djuren är vi också intensivt medvetna om att vi skall dö. En upplevelse som för de flesta av oss kommer att innebära fysisk smärta och kanske ångest. Inte undra på att vårt behov av tröst är oändligt, som författaren Stig Dagerman uttryckte det.

Hur skall då vi humanister bära oss åt för att tillfredsställa alla dessa grundläggande mänskliga behov? Är det över huvud taget möjligt, utan att godta religiösa myter som grund för livssyn, etik och samhälle? Mitt svar på den frågan är ett klart och tydligt ja. Och det säger jag utifrån den egna erfarenheten av att tidigare i livet varit aktivt religiös utan att det gav mig vad jag sökte – en livssyn som kunde tala till både hjärta och hjärna. En livssyn som förenar förnuft och medmänsklighet. Men om döden innebär slutet – är inte det skrämmande? Nej, jag

jämför det med att sova, som kan ses som en annan form av icke-existens för mig personligen.

Vårt moderna samhälle ger en mängd möjligheter att tillfredsställa behoven av mening, tröst, trygghet och social gemenskap. Få länder har till exempel ett så rikt föreningsliv som Sverige. Det fina är också att vi kan välja våra sociala gemenskaper. Ingen behöver hela livet igenom vara låst i den sociala krets eller livssyn man tillhör från födseln. Vi har friheten att välja det som bäst motsvarar våra behov.

Inte minst viktigt är det att de livscykelceremonier som erbjuds i samhället kan ge oss den känsla av helhet och kontinuitet som skapar trygghet och samhörighet. Här finns tyvärr en stor brist. Låt mig ta ett konkret exempel. För några år sedan deltog jag i en begravning av en nära vän. Den kvinnliga prästen talade mycket om gud och om hur lycklig min vän nu var hos Jesus. Jag upplevde det snarast som en skymf mot min vän, som inte alls var religiös. Begravningen blev inte det fina, symboliska avsked jag hade tänkt mig. Hur många har inte varit med om en liknande situation därför att det saknas alternativ.

Behovet av humanistiska ceremonier för barnvälkomnande, konfirmation, vigsel/partnerskap och begravning har visat sig oerhört stort. Vi humanister vill naturligtvis också ha ceremonier där vi upplever att det finns en överensstämmelse mellan handlingen och idén bakom. Med "Den svenska högtidsboken" har Humanisterna börjat försöka förbättra situationen för alla icke religiösa som söker alternativa ceremonier. Men ännu är det långt kvar innan alla som vill kan välja en humanistisk konfirmation eller humanistisk begravning.

Slutligen det djupt mänskliga behovet av att drömma, fantisera och uppleva känslomässig livsintensitet. Här finns fantastiska möjligheter inom musiken, konsten och litteraturen. Ett rikt inre liv ger livskvalitet och får oss att växa som individer.

Men mest av allt behöver vi varandra. Människor behöver människor. Behovet av kärlek, närhet, vänskap är kanske det som djupast sett representerar det specifikt mänskliga. Att vi bräckliga varelser under evolutionens gång utvecklat denna livsbefrämjande kvalitet ger oss den kanske främsta anledningen att tro på en ljusare framtid för mänskligheten.

Från radions P1, Vid dagens början 30 november 2002.

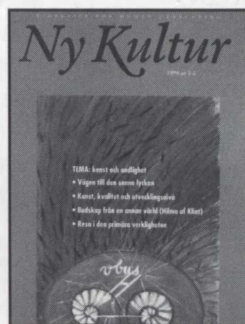
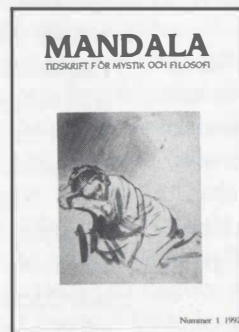
Det var en gång en tidskrift...

Under Sökarens tid – från hösten 1964 – har det utgetts en rad svenska tidskrifter, som delvis haft liknande inriktning som Sökaren.

Här är de flesta av dem (de åtta första fanns när denna tidskrift startades):

Graal (teosofen Ingrid Nyborg-Fjellander), **Seklet** (Harry Blom; Viktor Vallberg), **Tänk!** (djurrätt, D. V. Andersson), **Teosofi i Norden**, **Spiritualisten** (Rolf Carleson), **Tid och Rum** (Ifologiska Sällskapet), **Galax** (Malmö Interplanetariska Sällskap), **Arcanum** (Lennart Lind; Gert Carlsson, Yngve Freij, Alve Holmqvist), **Orion** (Yngve Freij, Ulf R. Johansson), **Informationssluss** – tidskrift för nya tankar, ny kultur, ny livsföring, **InCAL-bladet**, **UFO-Information** (Carl-Axel Jonzon), **C.I.C.O.F.F.-Information** (Göteborgs Informations Center för Oidentifierade Flygande Föremål; bl a Björn Högman), **UFO-Rapport** (Borgny Tingstedt), **Medium för Psykiofysik** (Föreningen för Psykiofysik), **Nexus** – för helhet & utveckling (Peter Sandblad), **Gnosis** – tidskrift för en andlig kultur (Björn Sahlin), **Mandala** – tidskrift för mystik och filosofi (Anna Bornstein m fl), **Parapsykologi** (Obrad Doncic, Bertil Nilsson), **Spektra** (Carl-Axel Jonzon m fl), **Ockult Arkiv** (Svante Lindström, Catarina Silverforsen), **Växtkraft** (Kent Agurell), **Informationsbulletinen** (Helen Titoff, Jan Gustavsson Berge), **Följeslagare**, **Helhets-syn för en ny tid** (2 nr), **Sfinx** (1 nr), **Kosmiskt & Personligt** (1 nr), **Det Okända** (red Jan-Ove Sundberg), **Arkiv X** (Jan-Ove Sundberg), **Pentagram** (Cyril Tönisberg, Anna L. Carlzon m fl), **Quintessens** (Eva Kingsepp, Thomas Karlsson), **Alphaomega** (Christina Lloyd; Eva Kingsepp, Thomas Karlsson m fl), **Ljusåret** (Maria och Göran Westlund), **Innerspåret** (Göran Westlund), **Nexus** – nya tider (Lars Adelskog m fl), **Nätverkaren** (Nätverket för Gränsöverskridande Vetenskap; Britta Deurell m fl), **Teosofiska Rörelsen**, **Cosmic Hotline** (Åsa Levin, Cecilia Sifontes), **Stockholms UFO-nytt** (Stockholms UFO-förening), **UFO Magasinet** (Boris Jungkvist m fl), **Jordens Goda Nyheter** (Mona Sundquist), **Ny kultur** – tidskrift för human utveckling (Max Käck), **Borderline** (Bertil A G Schälén). (Kanske kan någon finnas kvar utan Sökaren-red:s kännedom.)

Idag finns bl a **Hälsa**, **Djurens Rätt!**, **Energivågen**, **UFO-aktuellt**, **Tidlös Visdom** (teosofisk tidskrift), **Teosofiskt forum**, **Nexus nya tider** (med ny redaktion), **2000-talets vetenskap** och i någon mån **Utan Gräns**.

Är Jesus en historisk person?

Ingemar Hedenius skrev: "Har Jesus funnits? Frågan är svår att svara på. Det är troligt att en man med detta namn var född några år före Kristi födelse och korsfästes i Jerusalem ungefär år 30. Men hur lik denne man var den Kristus, som evangelierna har så mycket att säga om, det kan vi inte ta reda på. Kanske den verkliga Jesus hade andra egenskaper och gjorde andra saker än vad bibeln berättar. Olikheten mellan dessa båda gestalter – den verkliga Jesus och bibelns Kristus, kan vara så stor, att de inte bör anses vara samma person. I så fall har den person som bibeln beskriver aldrig funnits." Ur *HEF-Eko* juni-juli 1984.

Hjärnans kapacitet

I sin bok *Prima materia* har Eva Moberg ett kapitel med rubriken *Varje dag dödas genier*. Där skriver hon bl a att hjärnans funktion är mycket mer formbar än man tidigare trott. Den är kapabel att ständigt utvidga sina gränser.

"Ett av de mest förbluffande bevisen på detta är ett experiment som utfördes på 60-talet i USA med en grupp spädbarn, vars mödrar alla var förståndshandikappade. Sådana barn brukar vid sexton års ålder ofta stå på ungefär samma intellektuella nivå som sina mödrar.

De fyrtio spädbarnen fick leva i ett spädbarnscenter vid ett universitet. Där sattes de upp med dem i en positiv atmosfär, med mycket lekar, sång, spel etc.

Vid fyra års ålder hade dessa barn i genomsnitt 128 i intelligenskvot på ett test och 132 på ett annat. Det är en nivå som kännetecknar de 'intellektuellt begåvade'. Kontrollgruppen, fyrtio barn med samma bakgrund, hade i samma ålder i genomsnitt 85 i IQ."

Universum

"Det finns inget sådant som tragedier och orättvisor i detta liv. Det är ett medkännande universum som i varje ögonblick uppenbarar sig för oss, och om man betraktar livet på ett annat sätt, så ser man sig själv som ett offer." Detta har författaren Gary Zukav sagt under ett framträdande hos Oprah i amerikansk TV enligt tidskriften *Science of Mind*, november 2003.

(Zukav har bland annat skrivit bästsäljaren "De dansande Wu Li-mästarna", där han tar upp tankar inom modern fysik.)

Några har kritiserat honom för att med sitt uttalande bortse från det utbredda lidandet i världen.

Zukav svarar att det är naturligt att vara vred, förbittrad och hämndlysten, men man kan också se medkänsla och vishet i världsalltet, och man kan i ljuset därav leva sitt liv i kärlek.

Människor skapar mycket lidande, såsom fattigdom och svält, men de har också förmågan att undanröja orsakerna till detta lidande genom att förändra sitt medvetande och därmed sina handlingar. Han har en dröm om en värld i harmoni och samarbete, där alla känner en vördnad för livet.

"Socker dödar"

"Sockerets hälsovådliga karaktär börjar så småningom medges. I Konsumentverkets fina månadstidning Råd och Rön nr 9 fanns en artikel med ovanstående rubrik. Vi citerar:

'På cigarettpaketet står det RÖKNINGDÖDAR. På varje godispåse, bakelse och läskburk kunde det stå: SOCKER DÖDAR. För socker dödar med samma långsamma lömskhet som tobak; dödar i förtid och ger oss sämre liv medan vi lever. Här pågår ett fruktansvärt slöseri med mänsklig kraft och vitalitet.' "

Ur Hälso-info, 15 november 2003. Hälsofrämjandet i Stockholm, Fjällgatan 23 A, 116 28 Stockholm.

"Förnimmelse av mord"

Kanal 5:s programserie "Förnimmelse av mord" återupptogs i höstas. Det för mig intressantaste var programmet om det mycket uppmärksammade mordet på Catrine da Costa, eftersom jag tidigare läst ett par böcker om fallet.

1984 påträffades flera plastsäckar med kvarlevor från en styckad kvinna: Catrine da Costa. Men bl a huvudet och flera inre organ hittades aldrig.

Två läkare – en obducent och en allmänläkare – fälldes först i tingsrätten för mordet men friades i en senare rättegång i tingsrätten, eftersom bevisningen inte ansågs tillräckligt stark. Men de fälldes för styckning av kroppen och miste sina legitimationer. Tingsrätten ansåg det styrkt att obducenten och allmänläkaren varit bekanta med Catrine da Costa, att bilder av den styckade kroppen hade inlämnats i en fotoaffär av allmänläkaren och att dennes lilla

dotter bevitnat sadistiska sexorgier med Catrine och även styckningen av kroppen. Man vet inte hur Catrine dog, men troligen blev hon mördad.

Catrine da Costa var en 27-årig tvåbarnsmamma, född i Norrland men bosatt i Stockholm, där hon prostituerade sig för att få pengar till sitt narkotikamissbruk.

Medier i TV-programmet var Jill Petersson och Jörgen Gustafsson. Båda förnam omedelbart att det rörde sig om en kvinna. Jill sa att denna var i 30-årsåldern, mörk och hade bruna ögon.

Jörgen känner att "benen försvinner", när han tycker sig få kontakt med Catrine. Han talar också om ett hektiskt liv med droger.

Jill talar om män som "kommer och går" och tycker att det påminner om prostitution. Hon nämner även droger.

Båda medierna nämner två gärningsmän. Jörgen säger att de inte är bosatta i Sverige. ("Obducenten" härstammar från Baltikum, medan "allmänläkaren" är infödd svensk.)

Jill får bokstaven S, Jörgen namnet Solna. (Den rättsläkarstation, där de båda läkarna antogs ha styckat kvinnan, låg i Solna.)

Jörgen pratar om att det finns en film som är kopplad till kvinnans död.

Jill säger att den mördade kvinnan haft med de här båda männen att göra tidigare. Hon nämner också att det finns fotografier i en låda.

Jörgen säger att "en del av min kropp försvinner" och nämner att ordet torso kommer i huvudet hela tiden. Kvinnan har varit drogad och inte medveten om vad som hände.

Jill känner slag mot huvudet, mot ögonen mest. Hon får bokstaven T och säger att det är namnet på en plats. (Obducentens för- och efternamn och allmänläkarens förnamn börjar på T.)

Jörgen får en kvävningsskänsla och menar att det från början har rört sig om en lek som gått för långt och slutat i en katastrof.

Nu får Jörgen se en bild av Catrine da Costa. Eftersom foto av henne varit publicerat i många tidningar, kan det inte utslutas att han har känt igen Catrine och kommit ihåg detaljer om fallet.

Jörgen talar sedan om en soptunna och en svart plastsäck och att "det är delat på olika platser". Han känner också att han inte är hel, delar av kroppen saknas. Han förnimmer en plats där det är mycket rent, välstädat och där det finns mycket vatten, han

ser kakel och ett kallt, sterilt ljus. (Stämmer ju på en rättsläkarstation.)

Jill beskriver gärningsmännens utseende, bland annat nämner hon en grop eller ett ärr på hakan hos den ene.

Jörgen menar att förövarna är akademiker, och han förnimmer föreläsningar (stämmer på obducenten).

Jill ser sjukhuskläder. Hon får hela tiden ordet forskning, och associerar till begreppet försökskanin.

Medierna i denna programserie i Kanal 5 har sagt sådant som de normalt inte skulle kunna känna till, och detta har lett till beskyllningar för fusk. Det har till exempel påståtts att medierna fått instruktioner från programredaktionen vad de skulle säga. Producenten Caroline Giertz vänder sig med indignation mot en sådan beskyllning.

Programmet har tagit kontakt med forskare för att få deras uppfattning om hur medierna har kunnat ge korrekta upplysningar kring fallen.

Följande möjliga förklaringar har nämnts.

1. Misslyckade uttalanden av medierna redovisas inte i programmen, endast det bästa. – Programredaktionen säger att medierna har sagt så mycket att allt inte har kunnat tas med.

2. Så kallad *cold reading* kan vara en förklaring, dvs medierna börjar med ett fåtal allmänna uttalanden och bygger sedan ut dessa med fler detaljer utifrån den reaktion de får. – Redaktionen svarar att medierna redan från början ger mycket detaljerade uppgifter.

3. Det medierna säger passar in på de flesta liknande fall. – Inte sant.

4. Medierna läser av redaktionsmedlemmarnas kroppsspråk. – Redaktionen svarar att de varit medvetna om den möjligheten och därför lagt sig vinn om att inte med sitt kroppsspråk ge medierna någon ledning.

5. Medierna har en telepatisk förmåga och läser av tankarna hos närvarande personer.

6. Medierna tar fram omedvetet lagrad kunskap från till exempel gamla tidningsartiklar. – Redaktionen kommenterar att medierna också har nämnt sådant som endast polisen har känt till.

7. Samtliga medier har försökt sig på samtliga fall. Sedan har programredaktionen valt ut dem som lyckats bäst. – Caroline Giertz upplyser att man endast använt två medier för varje fall.

Men inget fall har alltså klarats upp.

I några fall har polisen sagt att mediernas uppgifter inte varit tillräckligt konkreta för att ha något värde i utredningen.

Psykologen och parapsykologen docent Adrian Parker säger att det är möjligt att alla de korrekta uppgifter som medierna kommit med i de olika fall, som tagits upp, har helt normala förklaringar och att några av uppgifterna antingen är allmäntliga eller felaktiga, men han vill att detta skall redas ut så att vi inte drar förhastade och ogrundade slutsatser.

Parker tycker att fortsatta experiment med medier i TV skall göras på ett mer vetenskapligt sätt, och han har erbjudit sig att hjälpa till med detta. Det har funnits många möjliga felkällor i de försök som hittills gjorts, anser han.

Även om det från vetenskaplig synpunkt kan finnas svagheter i uppläggningsprogrammen är det enligt min bedömning mycket liten möjlighet att mediernas utsagor har en "naturlig" förklaring. Med all sannolikhet rör det sig om äkta paranormala fenomen.

SM

Dan och jag

Dan Larhammar har gjort dåligt ifrån sig i sina debatter med mig i Sökaren. Strax efter att nr 6 förra året var ute, kom han dock med ett litet nytt diskussionsinlägg, vilket han denna gång klokt nog avslutar med att det är en privat korrespondens och ej får publiceras.

Inlägg som inte tål offentligheten bör man bortse från. Jag skrev dock följande till honom:

Dan Larhammar, Jag har visat att du har problem med att rätt uppfatta texter, som du vänder dig emot (ouppmärksamhet vid läsning?). Detta har du inte kommenterat.

Du skriver att jag enbart räknar artiklar utan att bry mig om ifall de stöder eller motsäger min uppfattning. Jag har visat att det finns en rad forskningsrapporter om exempelvis healing och homeopati, varav flertalet uppenbarligen stöder de undersökta företeelserna. Detta är intressant och viktigt och borde kunna göra en skeptikertvksam, men det går inte att dra någon avgörande slutsats enbart utifrån det, även om det pekar i en viss riktning.

Jag är inte godtrogen, som du tror, utan försöker alltid att klokt, realistiskt bedöma rapporter om bl a paranormala händelser. Ofta är vetenskapliga och journalistiska redogörelser övertygande och svåra att bortse från. Inte sällan är de praktiskt taget bevisande.

Jag menar att många akademiker och skeptiker har en ganska så godtrogen inställning till synsätt som idag är dominerande i den akademiska lärdomsvärlden. Men kritisk granskning av den mekanistiska-ateistiska-materialistiska beskrivningen av världen är lämplig och nyttig.

Beträffande Else Egelands lista över nyare healingforskning är det fullt rimligt att påpeka att några av undersökningarna inte stöder healing, men det är orimligt att påstå att detta gör hela listan till pseudovetenskap, som man kan bortse från.

Det är också fullt rimligt att erinra om att egna upplevelser kan vara svåra att rätt bedöma, men det är inte rimligt att helt skjuta sådana händelser åt sidan.

Sven M

2000-Talets Vetenskap

Nr 4, 2003 av 2000-Talets Vetenskap har som tema hälsa ur ett alternativmedicinskt perspektiv. Skriver gör Karl-Otto Aly, Vilhelm Jülke, Alf Spångberg, Lars Hedström, Per-Arne Öckerman, Alan Cantwell och redaktören själv, Ingemar Ljungqvist.

Jülke skriver bland annat att han har läkarutbildning i Schweiz. Där fanns örter, antroposofisk och homeopatisk medicin på alla apotek, och dessa medel var en normal del av läkarens vardag. På kontinenten finns många sjukhus och stora grupper läkare som arbetar med homeopati. Men i Sverige bemöts dessa läkare med en teoretiskt grundad förkastelsedom: homeopatisk medicin kan inte ha någon verkan när den innehåller så lite verksamt ämne. De som säger detta har oftast ingen praktisk erfarenhet av homeopatiska mediciner, utan fördömer dem på grund av egna teoretiska föreställningar. Positiva effekter förklarar man som resultat av tro hos patienten, men förbigår då att homeopatiska mediciner fungerar även på djur, där mänskliga troseffekter knappast kan vara en förklaring.

Dr Karl-Otto Aly, som är ordförande i Svensk Läkarförening för Komplementär Medicin, SLKM, med omkring 250 medlemmar, refererar föreningens grundare professor Olov Lindahls uppfattning att biologisk medicin i första hand grundar sig

på uppfattningen att sjukdomar har två orsaker, nämligen arv och miljö, och därför inte i första hand skall behandlas med dagens läkemedel och kirurgiska ingrepp, som inte påverkar sjukdomarnas orsaker. Den konventionella medicinen begår misstaget att nästan helt och hållet använda metoder som inte motverkar orsakerna utan i stället, framför allt vad gäller läkemedel, i många fall ger upphov till ytterligare sjukdomar genom förgiftning av organismen och genom komplikationer som uppkommer.

De biologiskt inriktade läkarna menar att förebyggande åtgärder är det viktigaste inom läkekonsten och att felaktig kost är en huvudorsak till ohälsa.

Aly:

"Helst skulle vi rekommendera alla att övergå till en ren vegankost med huvudsakligen råa, giftfritt och konstgödsselfritt odlade vegetabilier utan kött, fisk, ägg, mjölkprodukter, salt, socker, vitt mjöl m.m."

SLKM har en positiv inställning till komplementära och alternativa medicinska metoder och vill att sådana studeras för vetenskaplig dokumentation.

Dr Alf Spångberg skriver om forskning rörande vegankost, som han tagit initiativet till och deltagit i och som visat att sådan kost är bra för reumatiker.

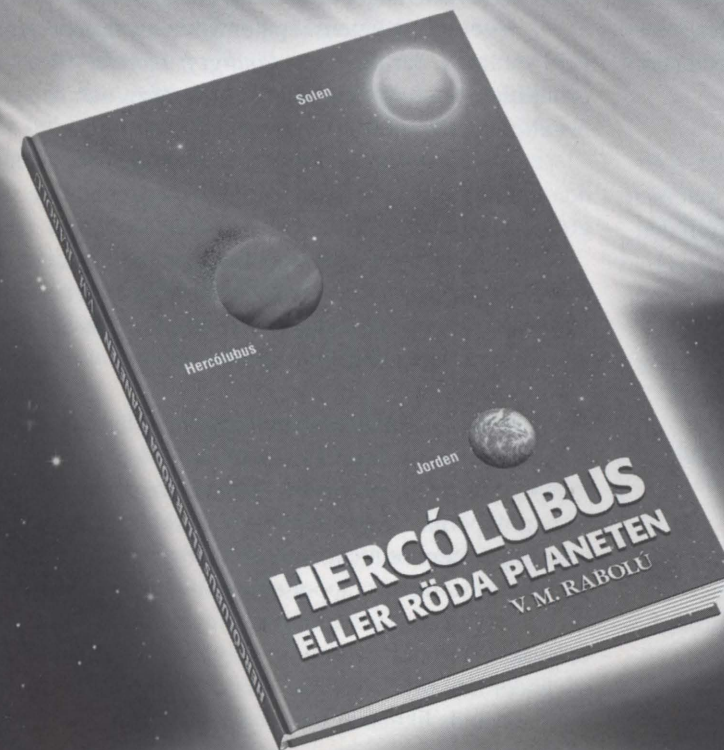
Adress: Föreningen SARA, Gångbrogatan 2, 372 37 Ronneby.

Skeptikertricken

Sedan jag i förra numret skrev om de sex tricken som skeptiker använder, har jag kommit att tänka på ytterligare ett – det finns säkert ännu fler – nämligen *uteslutnings-tricket*. I en rapport om något paranormalt utesluter skeptikerna sådana detaljer som inte stämmer med deras egen förutfattade mening. Ett bra exempel på detta är rapporter om ut ur kroppen-upplevelser. I många sådana nämner upplevaren att han/hon från en position ovanför den fysiska kroppen kunnat iakta vad som skedde runt den livlösa kroppen, till exempel att läkare arbetade med den och satte in viss behandling. Rapporter av detta slag har i många fall blivit bekräftade. Skeptiker förnekar/utesluter dessa bekräftelser. Det måste de göra, för annars duger inte deras förklaringar, som innebär att medvetandet aldrig i verkligheten befunnit sig utanför kroppen. Att medvetandet i dessa fall synes fungera oberoende av och utanför kroppens hjärna kan skeptikerna inte tänka sig att acceptera.

SM

HERCÓLUBUS ELLER RÖDA PLANETEN

Författaren V.M. Rabolu beskriver på ett klart och direkt sätt jordens klimatiska förändringar, som orsakas av den gigantiska planeten Hercólubus. Några förändringar är tydliga redan nu: Upptiningen av jordpolerna, ökningen av den vulkaniska aktiviteten och av jordbävningarna, epidemier o.s.v.

ISBN 3-934192-09-2

NYHET!

► fås i bokhandeln

www.hercolubus.se

Parapsykologi – vetenskap eller pseudovetenskap?

Är parapsykologi riktig vetenskap eller pseudovetenskap? Den frågan ställer Marie-Catherine Mousseau, Irland, i *Journal of Scientific Exploration*, nr 2, 2003.¹⁾

Marie-Catherine Mousseau anknyter till några ord av den franske historikern och filosofen Bertrand Méheuste, 1996: Vid slutet av 1800-talet undersöktes och debatterades paranormala fenomen av framstående vetenskapsmän som astronomen Camille Flammarion, fysikerna William Crookes och Oliver Lodge, nobelpristarna Charles Richet, Pierre och Marie Curie. Debatterna var intensiva och av hög kvalitet. Meningarna publicerades mest i *mainsteam journals*, dvs tidskrifter som representerade huvudströmmen inom vetenskapen. Vetenskapsområdet ifråga brukade betecknas som *métapsychique*.

Idag avvisas dessa frågor av vetenskapssamfundet, som gör gällande att den absurda debatten om paranormala fenomen är över. Det paranormala har blivit tabu och bannlysts från den vetenskapliga världen.²⁾

Men, skriver Marie-Catherine Mousseau, spørgsmålet om det paranormala fick aldrig något riktigt svar. Nu ställer hon den viktiga frågan: Finns det någon parapsykologisk forskning som kan betraktas som sant vetenskaplig, eller är det rätt att avvisa all sådan forskning som pseudovetenskap?

Det följande är ett sammandrag av Marie-Catherine Mousseaus framställning.

Det har gjorts många försök att bestämma vilka kriterier som är nödvändiga, och tillräckliga, för naturvetenskap. Men ingen enighet har uppnåtts. Ändå måste det vara möjligt att skilja vetenskap från pseudovetenskap, om den senare beteckningen har någon mening.

Det är tre kriterier som brukar användas på sann vetenskap: att ett påstående kan *falsifieras*, dvs att det går att bevisa eller motbevisa det, att försök och deras resultat går att *upprepa* och att forskningsresultat kan *förutsägas*.

Vetenskaplig metod kan sägas bestå i att samla empirisk kunskap och utveckla en teori som förklarar kunskapen, dvs att hitta underliggande mekanismer. Fundamentalt för en sann vetenskapsman är att ifrågasätta allt, såväl fakta som teorier.

Marie-Catherine Mousseau hänvisar till Ian Stevenson som menar att detta att resultat kan förutsägas, falsifieras och upprepas inte är ett oeftergivligt krav inom vetenskapen. Och resultat som strider mot huvudströmmen inom vetenskapen kan indikera att ett nytt paradigm håller på att träda fram. Det kan röra sig om en betydande vetenskaplig upptäckt, eller tvärtom bli en grund för pseudovetenskap. Ofta är det omöjligt att vid en viss tidpunkt förutse vilken karaktär en anomali har, om den är av betydelse eller ej. Det finns otaliga exempel i naturvetenskapens historia där avvikande forskningsresultat, som inte har

överensstämmt med teorier inom vetenskapens huvudström, till sist har framstått som betydande upptäckter.

Imre Lakatos menar att existensen av avvikande resultat, anomalier, inom forskningen gör att falsifikation blir ett orimligt krav, dvs det är orimligt att begära att en ny vetenskaplig idé omedelbart skall kunna bevisas eller motbevisas. Han föreslår i stället att man skiljer mellan *progressiv* och *degenerativ* forskning. Inom progressiv forskning kan man göra dramatiska och överraskande förutsägelser. En forskning som helt slutar att förutse något radikalt nytt degenererar.

Inom riktig vetenskap konfronteras fakta och teorier med varandra, där finns ett *ständigt frågande*, till skillnad från inställningen att viss kunskap är helt säker, och den frågande inställningen är motsatsen till pseudovetenskap.

Med detta synsätt är parapsykologin mer vetenskaplig än den traditionella vetenskap som inte omprövar, inte ställer grundläggande frågor.

Inom riktig vetenskap söker man empriska bevis eller motbevis. Inom pseudovetenskap struntar man i empiriskt vunnen kunskap och undertrycker eller förvanskar resultat som inte stämmer med den egna uppfattningen.

Marie-Catherine Moussau skiljer mellan huvudströmmen inom vetenskapen, *mainstream science* och vetenskaper i marginalen, *fringe sciences*. Hon har granskat tidskrifter inom båda grupperna. Nästan hälften av artiklarna i *fringe*-tidskrifterna rapporterar ett icke bekräftande resultat, medan inga negativa resultat har rapporterats i *mainstream*-tidskrifterna.

Inom riktig vetenskap litar man till logik. Inom pseudovetenskap har utövarna en blygsam formell utbildning och använder inte mycket logik. Men i Marie-Catherine Mousseaus urval används liknande statistiska analyser i båda slagen av tidskrifter.

Inom riktig vetenskap lägger man fram och prövar nya hypoteser. Inom pseudovetenskap har man en övertro på vittnesbeättelser och anekdotisk bevisning. Men i 17 procent av *fringe*-artiklarna diskuteras teori och föreslås nya hypoteser. Två tredjedelar av dem lanserar förklaringar som överensstämmer med teorier inom *mainstream science*.

Inom riktig vetenskap medger man egen okunnighet och ser behovet av mer forskning; man finner att kunskapen inom det egna forskningsområdet är full av hål. Inom pseudovetenskap erkänner man ingen egen okunnighet eller något behov av mer forskning. Man anser sig redan äga all väsentlig kunskap. Men 29 procent av *fringe*-artiklarna diskuterar hur forskningen skall kunna föras framåt, överväger problem som möter och ställer frågor som rör kunskapsteori. Detta slag av artiklar saknas helt i *mainstream*-tidskrifterna. Alltså svarar här *fringe*-tidskrifterna bättre mot kriteriet på vetenskap än vad

mainstream-tidskrifterna gör. De avvisar inte negativa resultat och ifrågasätter sitt arbete och sina slutsatser.

Inom riktig vetenskap söker man kritiska kommentarer från andra. Inom pseudovetenskap litar man konsekvent på auktoriteter. Det visar sig att *fringe*-artiklar innehåller ett genomsnitt av 20 citat från andra författare. 64 procent av citaten är från vetenskapliga tidskrifter eller sammanfattningar av artiklar, som i allmänhet är sakkunnigt fackgranskade. *Fringe*-artiklar faller inte genomgående tillbaka på auktoriteter så som man väntar sig inom pseudovetenskap. I stället svarar de mot det vetenskapliga kriteriet att söka kritiska kommentarer från andra.

Marie-Catherine Mousseau konstaterar att alla kriterier på sann vetenskap finns inom *fringe*-vetenskaperna. Sådant som rapporter om negativa resultat, öppenhet för kritik, begrundan av hur forskningen framskrider förekommer oftare i *fringe*-artiklar än *mainstream*-artiklar.

Det finns alltså ingen kvalitativ skillnad mellan *fringe*- och *mainstream*-vetenskap med hänsyn till de här nämnda kriterierna på vetenskap; båda synes vara god vetenskap.

I några avseenden skiljer sig *fringe*-tidskrifter från *mainstream*-tidskrifter:

Ett test på sann vetenskap är att man söker empiriska bekräftelser samt lägger fram och prövar nya hypoteser. Detta förekommer mindre ofta i *fringe*-tidskrifter än i *mainstream*-tidskrifter.

Fringe-artiklar innehåller, vid jämförelse med *mainstream*-artiklar, fler referenser till böcker, till skillnad från referenser till vetenskapliga tidskrifter. Man kan här betänka att böcker inte så ofta som tidskriftsartiklar noggrant har granskats av sakkunniga.

Skeptiker brukar göra gällande att det inte har gjorts några framsteg alls efter ett århundrade av forskning, medan många parapsykologer menar att helt klart framsteg har gjorts inom deras forskningsområde.

Parapsykologen Charles Tart anser att parapsykologerna

gjort stora framsteg sedan det engelska *Society for Psychical Research* bildades 1882. Redan Henry Sidgwick (1838–1900) uttalade att den tid då vi behövde diskutera huvuvida paranormala fenomen finns eller inte finns för länge sedan är förbi, och hans ord har nyligen citerats av Dean Radin. Anomalier finns, det är helt klart, anser Tart, och bilden av dem blir allt klarare.

Tart nämner undersökningar av fjärrseende och studier av telepati med ganzfeldmetoden bland det som är av stor vikt inom parapsykologin. Marie-Catherine Mousseau anser att många skeptiker inte bryr sig om att granska detaljerna i parapsykologiska undersökningar; parapsykologerna är bättre informerade. Hon har också lagt märke till att *fringe*-tidskrifter använder vetenskapliga granskare av insända artiklar på samma sätt som *mainstream*-tidskrifter. På sina konferenser ifrågasätter och kritiserar parapsykologer varandras arbeten, precis som sker vid *mainstream*-konferenser, fastän kanske i mindre omfattning.

Marie-Catherine Mousseau menar att det akademiska åsidosättandet av parapsykologin är politiskt. Det är inte berättigat med hänsyn till de kriterier på sann vetenskap, som finns.

SM

1) *Journal of Scientific Exploration* är en amerikansk tidskrift som på ett positivt intresserat sätt tar upp vetenskaper i marginalen, såsom parapsykologi och annat som gärna avvisas inom traditionell akademisk forskning.

2) Dock inte till hundra procent. (Referentens kommentar.)

Skeptikernas upprepade påstående att parapsykologin är en pseudovetenskap är i sak oriktigt.

SM

Gåvor

Povel Randén, 400:-, Bengt Friberg, 250:-, Gullevi Fahlander, 200:-, Lina Hermansson, 200:-, Uno Olsson, 100:-, Elsa Bäckman, 50:-, Åke Lutner, 100:-, Ulf Beijer, 100:-, Laila Nilsson, 250:-, Tobias Antonsson, 60:-, Lena Pettersson, 50:-, Ebon Torkkelli, 50:-, Willy Direll, 50:-, Ängs Anders Andersson, 50:-, Gunilla Wårle, 50:-, Kay Pollak, 100:-, Erik Fin ska s, 100:-, Vilma Persson, 500:-, Peter Fall, 50:-, Ulrika Keränen, 50:-, Torsten Andersson, 50:-, Lennart Carlsson, 50:-, Ulla Lindberg, 50:-, Oscar Norberg, 100:-, Herbert Jobäcker, 100:-, Rolf Axels on, 100:-, Margareta Sjöström, 150:-, Tom Hasting, 150:-, Kalle Hamilton, 250:-, Carina Andersson, 250:-, Björn Eriksson, 300:-, Curt Söderberg, 50:-, Leif Bruhn, 50:-, Anna-Lisa Stenudd, 50:-, Per Olsson, 50:-, Birgitta John, 100:-, Maj-Britt Hjelte, 100:-, Bo Carlstedt, 150:-, Thomas

Andersson, 150:-, Jan-Erik Luft, 250:-, Curt Barv, 50:-, Donata Psykologtjänst, 50:-, Lisbeth Westerberg, 50:-, Arne Bohlin, 50:-, Elisabeth Långe, 50:-, Roland Persson, 50:-, Berith Boström, 50:-, Bela Löffler, 100:-, Luna Taiji Qigong, 250:-, Leif Malmström, 350:-, J E Jansson Bilcenter, 250:-, Rolf Viktorsson, 50:-, Svante Sundelin, 50:-, Laila Ekvall, 50:-, Berit Holmqvist, 50:-, Astrid Johansson, 50:-, Woman's Art, 100:-, Sigbritt Therner, 100:-, Gudrun Isaksson, 150:-, Svante Silvén, 350:-, Rolf A. Garemark, 50:-, Per-Erik Andersson, 100:-, Sture Hazard, 50:-, Folke Burstedt, 50:-, Mari Söderhåll, 50:-, Valter Sjöberg, 100:-, Kenneth Revland, 150:-, Göran Brusewitz, 250:-, Karen Lundberg, 150:-.

Mycket tack, alla hjälpare!

Red

Hur kan man veta vad som är sant? Om svepningen i Turin

av Göran Grip

Min avsikt med den här artikeln är inte att komma med ännu ett bidrag till diskussionen om Turinsvepningens äkthet utan att starta en annan diskussion, nämligen den som anges i rubriken: hur kan man veta vad som är sant? Eller med andra ord: hur kan man som lekman värdera vetenskapliga och inte särskilt vetenskapliga hypoteser och påståenden kring något så laddat som svepningens äkthet?

Jag är läkare och har en oavslutad forskarutbildning (inklusive en kurs i statistik) i bagaget. Jag är inte religiös. Jag har inget behov av att svepningen ska vara Jesu svepning och inte heller något behov av att den ska vara ett falsarium. Jag har inte heller något behov av att bekämpa dem som tror att den är äkta eller dem som tror att den är ett falsarium. Samtidigt är jag mycket nyfiken på forskningen kring dess äkthet och också mekanismerna kring hur både vetenskapsmän och lekmän diskuterar och grälar om detta. Jag berömmar mig av att vara öppensinnad, vidsynt och tolerant.

Impulsen till artikeln fick jag av det faktum att Lennart Kjellson i sin artikel i förra numret av *Sökaren* redovisade varför han tror att svepningen är äkta men inte ens nämner den kol 14-mätning som daterar svepningen till medeltiden och som kanske är det tyngsta argumentet i äkthetsdiskussionen. Och när det gäller tidsschemat efter avrättningen nämner han inte det faktum att det Jerusalem där han mätte upp vägen ligger på ruinerna av ett Jerusalem som i sin tur ligger på ruinerna två meter ner i marken av det Jerusalem som fanns på Jesu tid, ett Jerusalem som kan ha sett helt annorlunda ut än den stad vi har idag och som turkarna byggde på 1500-talet.

Läsaren varnas. Jag bara tror att Jesu Jerusalem skiljer sig från dagens, jag vet inte och har inför den här artikeln inte brytt mig om att ta reda på det. Därför är min invändning ur objektiv synvinkel värdelös.

Min första impuls var att skriva en kort kommentar och vederlägga Lennart Kjellsons tro med det definitiva påståendet att en vederhäftig kol 14-datering visar att svepningen är från 1300-talet. Jag gjorde en djupdykning i Internet för att snabbt hitta den relevanta vetenskapliga artikeln – och höll på att drunkna i påståenden, motpåståenden, spekulationer, motspekulationer, konspirationsteorier, anklagelser och allmänt nonsens. Ganska snart insåg jag att om jag skulle kunna hålla fast vid min påstådda vidsynhet måste jag medge för mig själv att situationen inte var så enkel som jag hade trott. Här följer en redogörelse för mina spontana reaktioner och tankar – med lätt

tillrättalagd ordningsföljd för dramatikers skull – under min navigering runt skär och blindskär i den ocean – eller kanske snarare det träsk – som utgörs av Internetdokument om svepningen i Turin.

Många av dem som skrivit om och arbetat med svepningen, både vetenskapsmän och lekmän, har ett personligt intresse av utfallet. Troende *vill* att svepningen ska vara äkta, skeptiker *vill* att den ska vara ett falsarium; enskilda vetenskapsmän *vill* att just deras metod eller specialitet ska överglänsa alla andra, ska ge det rätta svaret; ”debunkers”, avslöjare, har sin glädje i att under objektiva former skjuta andras arbeten i sank. Man väljer ut sådana fakta som passar ens egna önskningar, man misstänkliggör sina meningsmotståndare, man bänder fakta på plats med skohorn för att de ska stämma med den egna hypotesen. Och det är bara när det är absolut nödvändigt som man öppet anklagar sina motståndare för fusk. Att rätt värdera detta hopkok av sant, halvsant och falskt är mycket svårt för en lekman, vilket min egen vingliga väg här nedan visar. I brist på gedigen fackkunskap frestas man göra sina bedömningar på mindre objektiva grunder.

Det första dokumentet jag hittar är en artikel av en redaktör, Jim Barrett (<http://www.uthscsa.edu/mission/spring96/shroud.htm>), som beskriver en upptäckt som gjorts av forskarna Garza och Mattingly, nämligen att svepningens linnefibrer genom åren täckts av ett ”bioplastiskt lager” som bildats av svamp och bakterier. Detta organiska material som började bildas när svepningen tillverkades och som fortsatt att anrikas ända in i våra dagar kan påverka kol 14-bestämningen och göra att svepningen ter sig yngre än vad den är. En mikroskopisk bild visar en fiber i längdsnitt där jag tydligt kan se ett grönt ytlager. Det här begriper jag. Det är klart att det måste ha vuxit både svamp och bakterier på svepningen under hela dess långa existens. Detta argument köper jag. Så redan innan jag hittat artikeln om åldersbestämningen har jag rubbats i min övertygelse: svepningen bör vara äldre än från 1300-talet, kanske betydligt äldre.

Läsaren varnas. Jag missar flera betydelsefulla invändningar mot min slutsats att svamp och bakterier kan ha påverkat dateringen trots att jag har mycket av den kunskap som behövs, och därför är mitt omdöme värdelöst. Och för allt vad jag vet om mikroskopiska bilder kan det gröna ytlagret lika gärna bestå av gammal risgrönsgröt.

Sen hittar jag artikeln med redogörelsen för själva åldersbestämningen (<http://www.shroud.com/nature.htm>). Den

publicerades i den vetenskapliga tidskriften *Nature*. *Nature* litar jag obetingat på. Det är en så kallad peer-reviewed tidskrift, vilket innebär att alla artiklar före publicering blivit granskade och godkända av några av de främsta vetenskapsmännen inom det område som artikeln handlar om. Denna stränga process är den bästa garanti man som lekman kan få för att innehållet är pålitligt. *Nature* är en av de allra högst ansedda av dessa peer-reviewed tidskrifter. Många av de senaste hundra årens mest banbrytande upptäckter har först publicerats här.

I *Nature*-artikeln finns inga överord, inte ens en kommentar om det sensationella resultatet. Bara nakna fakta. *Nature* har inga intressen i någondera lägre. *Nature*-artiklar är strama som osockrad rabarberpaj. De är trista att läsa men inger förtroende.

Det visar sig att detta forskningsprojekt tog c:a fem år i anspråk med en noggrann förstudie och urval av de absolut främsta C 14-laboratorierna i världen. Den plats på svepningen från vilken man skulle ta provet, de statistiska metoderna, proceduren för provtagningen och hanterandet av resultatet diskuterades ingående på förhand. Hela provtagningsproceduren videofilmades och fotograferades. Man bifogade också för kontroll tre linneprover av känd ålder, ett från 100 f.Kr., ett från 1000-talet och ett från c:a 1300. Proverna rengjordes med extrem omsorg, först mekaniskt i mikroskop och därefter kemiskt på flera olika sätt för olika provbitar, för att avlägsna ”till exempel fett och ljusvax”. Dateringen av de tre provbitarna med känd ålder var korrekt, och svepningen daterades med ”conclusive evidence” (starka ord i vetenskapliga sammanhang) till 1260 – 1390.

Självklart hade man tvättat bort de föroreningar som skulle kunna ”föryngra” dateringen, men det hade inte jag i min okunnighet tänkt på när jag läste artikeln som övertygade mig om deras betydelse. Min övertygelse om att svepningen var från medeltiden var återställd. I och med det borde väl saken vara avgjord?

Läsaren varnas. Jag har inte tillräckliga kunskaper för att göra en egen bedömning av artikeln och har en kanske alltför grundmurad tro på att allt som står i Nature är invändningsfritt, och därför är mitt omdöme värdelöst. Läsaren tipsas. Det finns fler invändningar mot att föroreningar kan ha ”föryngrat” svepningen.

Sen hittar jag en artikel av Remi Van Haelst (<http://www.shroud.com/vanhels5.pdf>) som är en kritik av *Nature*-artikeln. Van Haelst har gjort en egen statistisk analys och anser sig kunna visa att de tre laboratorier som gjort dateringen inte kan ha arbetat med identiskt samma material eftersom deras datering skiljer sig för mycket från varandra. Artikeln ger ett mycket ovederhäftigt intryck. Sida upp och sida ner anklagar han myndighetspersoner och vetenskapsmän för konspiration, intrigspel och oförsämdhet innan han presenterar sina beräkningar. I nästan varje stycke i *Nature*-artikeln hittar han något fel. Och det som verkligen får mig att bestämma mig för att misstro honom är att han skriver viktiga ord i VERSALER för att verkligen BETONA hur BETYDELSEFULLA de är. I en senare omarbetning skriver han nästan hela artikeln i fetstil och med ännu fler BETONINGAR, kulminerande i det patetiska utropet ”KOMMITTÉN...REFUSERADE min artikel”. Själv tror han att refuseringen beror på att hans åsikter är obekväma, men jag tror att det först och främst beror på hans nästan rättshaveristiska, svamliga framtoning. Artikeln är inte

publicerad i någon vetenskaplig, peer-reviewed tidskrift utan bara på nätet. Den artikeln litar jag inte på.

Läsaren varnas. I brist på tillräckliga kunskaper i statistik grundar jag mitt avståndstagande enbart på iögonenfallande men ovidkommande ting, och därför är mitt omdöme värdelöst.

Sen hittade jag en artikel av Bryan J Walsh (<http://members.aol.com/turin99/radiocarbon-a.htm>) som visar på samma statistiska skillnad i åldersbestämning mellan de tre labben. Den här artikeln är nyktert och balanserat skriven och beskriver didaktiskt de statistiska beräkningarna så ingående att jag nästan förstår dem. Och han visar med en annan statistisk metod som jag helt kan förstå att ju längre från kanten på svepningen som provet är taget desto yngre tycks det vara. Det äldsta provet tycks vara 750 år gammalt och det yngsta 650 år gammalt. Jag gör själv den reflexionen att detta synbara fel i åldersbestämningen ändå inte kan tas till intäkt för att svepningen skulle kunna vara ytterligare 1300 år gammal och därmed vara från första århundradet. Senare i artikeln citeras en av författarna till den ursprungliga *Nature*-artikeln, och han säger samma sak som jag tänkt. *Det här* är en objektiv och balanserad artikel, tänker jag nöjt.

Och jag kommer till samma slutsats som artikeln: om tre intilliggande bitar av svepningen tycks vara olika gamla måste det föreligga något systematiskt fel och därför kan åldersbestämningen inte vara riktig. Hypotesen om föroreningar tycks vara vederlagd, men nu är dateringen ifrågasatt på ett annat sätt.

Läsaren varnas. Det som får mig att tycka att det här är en objektiv och balanserad artikel är att jag tycker mig förstå en del av det vetenskapliga resonemanget och att jag blir smickrad av att jag drar samma slutsats som jag senare läser i artikeln. Men mitt omdöme grundar sig inte på en samlad bedömning av det vetenskapliga innehållet så därför är det näst intill värdelöst. Intressant är att jag nu accepterar den statistiska åldersskillnad som jag avvisade i Van Haelsts artikel.

Sen hittar jag en kort sammanfattning av de undersökningar som Walter McCrone gjort av svepningen (<http://www.mcri.org/Shroud.html>) 1979. Efter att ha gjort kemiska och mikroskopiska analyser fastslår han att bilden på duken är målad i två omgångar, en med rödockra och en med cinnoberrött för att förstärka de fläckar som föreställer blod. Kemiska analyser visar att det inte finns något blod i dessa fläckar. En vanligt förekommande hypotes bland troende, att branden 1532 skulle ha påverkat C 14-dateringen, betecknar han som ”löjlig”. Hypotesen att svamp och bakterier skulle ha kunnat påverka åldersbestämningen anser han också vara ”löjlig”. Med hjälp av ett diagram visar han nämligen att om svepningen vore från första århundradet så skulle det för varje kilo av linnesvepningen behövas två kilo föroreningar från nutid för att C 14-dateringen skulle hamna på 1300-talet.

Detta tycks ju i svart på vitt visa att svepningen måste vara ett falsarium. Målarfärg. Två kilo organiska föroreningar per kilo linneväv. Total blodbrist. Men jag känner mig misstänksam mot en forskare som två gånger på samma sida använder ordet löjlig. Men inte av etikettskäl. Utan jag tänker att en forskare som är så svepande och arrogant förmodligen är ute i egna hemliga ärenden och att hans objektivitet därigenom kan vara förblindad. Hans slutsats är att ” ’svepningen’ är en vacker målning tillkommen omkring 1355 [året innan den dök upp] för en ny kyrka som var i behov av en pilgrimslockande

relik". Denna arroganta slutsats om den medeltida kyrkans dolda avsikter grundar han på en kemisk analys av färgpigment, och jag känner mig nästan frestad att beteckna den som löjlig.

Läsaren varnas. Min misstänksamhet och o, illighet att obetingat acceptera McCrones vetenskapliga undersökningsfynd grundar sig på några få ovidkommande formuleringar. Läsaren tipsas. Det finns mer att säga om biologiska föreningar, som både jag och McCrone har missat. Och mer att säga om färgen. För att summera ställningen verkar det för tillfället som om skeptikerna vunnit på knockout.

Jag hittar en hypotes, skapad av Mark Antonacci och beskriven i hans bok *The Resurrection of the Shroud*. Utgående från sin religiösa tro att Jesus återuppstod postulerar han att kroppen då dematerialiserades på ett ögonblick och postulerar att partikelstrålning därvid "naturligt" avgavs, och postulerar att denna strålning var så beskaffad att den kan förklara *alla* de märkliga egenskaperna hos svepningen.

Här känner jag mig mycket frestad att raljera. Inte för att författaren tror på Jesu återuppståndelse (jag är ju vidsynt), utan för att han försöker stöpa om sin religiösa tro i en förment vetenskapliga hypotes som består av en lång rad antaganden som går stick i stäv mot kända fysikaliska lagar. Men låt mig maskera mitt raljerande i ett sakligt påpekande (*läsaren varnas*), hämtat från nätet: om en normalstor människokropp fullständigt skulle dematerialiseras skulle det enligt fysikens lagar ha samma effekt som en enorm vätebomb på 200 – 300 megaton trotyl. Detta skulle ha förångat svepningen, graven, alla apostlarna – och en stor del av det Heliga landet. Detta försök att med synbarligt vetenskapliga argument *bevisa* att Jesus återuppstod avvisar jag rakt av. McCrones knockoutseger i förra rondens beseglas med ett självmål och tio minuspoäng i den här.

Läsaren varnas. För ögonblicket glömmer jag något som jag annars brukar tycka om att påpeka, nämligen att det i den uppsjö av befängda saker som genom tiderna påståtts om vår verklighet och som kunnigare personer än jag avvisat som totalt omöjliga har dolt sig några av de mest fundamentala, paradigmbrytande upptäckterna om tillvaron: arternas uppkomst, kontinentaldriften, den udda pariteten vid vissa radioaktiva sönderfall. Människan har svårt att bryta invanda tankemönster. När man på medeltiden för första gången kom i kontakt med bomull trodde man med utgångspunkt från sin dåvarande kunskap att den kom från små får som levde uppe i träden. De flesta moderna vetenskapsmän – och andra människor – är än idag nästan lika hjälplösa inför det totalt oväntade. Säker på min sak glömmer jag för tillfället att det på förhand ibland kan vara fullständigt omöjligt att se skillnad på rent nonsens och upptäckter i nobelprisklass.

McCrones knockoutseger visar sig inte hålla. Senare, noggrant utförda undersökningar visar att de färgpigment som han upptäckt finns jämt fördelade över hela svepningen och att själva bilden *inte* består av pigment och *inte* kan vara målad. Med noggrannare kemiska analyser visar man också att det verkligen finns blod i svepningen och att det är av blodgrupp AB och kommer från en man. Gult kort till McCrone. Han drog förhastade slutsatser; kanske lät han sig luras av sin arrogans och sin dolda agenda.

Läsaren varnas. Jag drar vittgående, irrelevanta och nästan helt ogrundade slutsatser om McCrone, ungefär som McCrone själv gjorde med andra.

Till slut hittar jag mitt favoritdokument, som är en översikt över den vetenskapliga forskningen kring svepningen, skriven av Ray Rogers vid Los Alamos National Laboratory (<http://www.shroud.com/pdfs/rogers2.pdf>). Han har haft tillgång till svepningen och vet vad han talar om, vilket gör honom pålitlig. Men å andra sidan litar påvestolen, som gett honom tillgång till den, på honom, och det gör honom kanske mindre pålitlig. Under alla omständigheter skriver han sakligt, didaktiskt och synbarligen objektivt. Han tar med alla typer av fakta, både sådana som talar för svepningens autenticitet och sådana som talar mot den, och han värderar dem med samma saklighet. Han benar upp och klargör andra forskares grumligt formulerade hypoteser och antaganden. Med hjälp av egna data bekräftar han och stärker den tidigare nämnda kritiken att datering gjordes från en del av svepningen som inte är representativ.

Han påpekar också att svamp och bakterier uteslutande lever på dött organiskt material. Så även om det funnes kilovis med svamp och bakterier i svepningen så skulle de uteslutande leva på det kol som redan fanns i linnet. Och därmed skulle dess C 14-datering inte ändras med ett enda år. Att svamp och bakterier är saprofytter är något som jag känner väl till, men ändå tänkte jag inte på det när jag lät mig övertygas om att de skulle kunna påverka dateringen.

Med hjälp av egna kemiska experiment visar Ray Rogers på ett sätt som för mig är övertygande att bilden kan ha skapats av ett lik som legat i svepningen i några få dygn. Dessutom gör han en utmärkt genomgång av den vetenskapliga metoden och olika sätt att hamna i felaktiga slutsatser. Jag rekommenderar den artikeln till alla som är intresserade av hur man kan veta vad som är sant och alla som är intresserade av vad svepningen är eller inte är.

Därmed är frågan om svepningens autenticitet än en gång öppen och det blir dött lopp mellan troende och skeptiker.

Läsaren varnas. Jag vet ingenting om kemi och kan inte alls bedöma om författarens experiment och beskrivning av hur bilden skapats är riktiga. Min bedömning grundar sig nästan helt på tonen i artikeln och på att han tycks ha samma förhållningssätt som jag själv.

Det är för en lekman – och även för en vetenskapsman – svårt att bilda sig en välgrundad, saklig uppfattning om en så laddad och vetenskapligt komplex fråga som svepningens äkthet. Inte ens den kunskap jag faktiskt besitter hjälper mig att hitta luckor och fel i artiklarnas logik och resonemang. Risken att hamna fel är speciellt stor när man som jag är en aning halvbildad och därmed tror sig förstå mer än vad man faktiskt gör. När man försökt bedöma en artikel efter bästa förmåga blir man till slut ändå hänvisad till vad man *tror* om dess sanningshalt.

När jag ser hur man försöker avgöra en frågas sanningshalt med hjälp av sådant käbbel som jag hittat på nätet tänker jag ofta att detta kanske bara är obetydligt rationellare än hur man genomförde en debatt i en Monty Pythonsketch. Två debattörer fick frågan: existerar den gudomliga nåden? Men i stället för att diskutera framför kamerorna fick de på sig boxhandskar och fick i kulisserna avgöra frågan med nävarna. I slutet av sändningen meddelade speakern att frågan hade besvarats med "ja" genom knockout i fjärde rondens.

Mikael Kvist – med ögon och öron för andra delar av verkligheten?

När jag nu tänker tillbaka på de där dagarna i juni, på det isolerade huset på berget, den obeskrivliga atmosfären, på det orörliga, liksom förstelnade landskapet omkring oss, där själva tiden tycktes flyta långsammare, känns inget av detta helt verkligt. Det är mer som något jag drömt för länge sedan, eller en plats jag bara föreställt mig i fantasin.

Har jag verkligen deltagit i en kurs där vi skulle möta knytt, älvor eller troll kring vissa "dimensionsportar" i naturen? Var det några deltagare som faktiskt såg några inte helt mänskliga varelser inne i skogen? Eller handlade alltihop om fantasier eller någon sorts besynnerlig masshypnos? Vad var det egentligen jag upplevde den där helgen?

Den oförklarliga vågrörelsen i skogen, de kusliga tapp-tapp-ljuden, den vandrande ljuspunkten på himlen och det onaturligt storgigga barnet som skyttade förbi några ögonblick utanför en tågkupé – var de verkligen något annat än en rad ovanligt egendomliga tillfälligheter?

Men drömt det hela kan jag ändå inte ha gjort. Hemma finns trots allt intyget som bevis. Där står det klart och tydligt att jag genomgått kursen "Naturväsens Värld" med Mikael Kvist som ledare.

Han har själv något av ett gäckande väsen över sig

Mikael Kvist ser andra verkligheter

Reportage Viveka Lindgren Foto Bengt Arne Ignell

med det långa skogsrålika hårsvallet ner på axlarna. Man skulle nästan kunna tro att han har förmågan att faktiskt skifta gestalt emellanåt.

Busktroll, knytt och trollingar

Jag träffar honom för en intervju i hans stuga i Omberg i Östergötland en bit ifrån kursgården. Vid första ögonblicket tycker jag mig se en liten pojke på kanske 8 år som blixtnabbt tittar fram bakom ett uthus och hälsar oss med ett lekfullt "Tjohoo!". Då är jag övertygad om att det är något av Mikael barn som leker på den vildvuxna naturtomten.

Men sekunderna efter är buspojken borta och en helt annan, betydligt vuxnare person kommer emot oss. Mikael Kvist, 42, är endast far till sonen Markus, 20. Nej, några andra barn har han inte, numera är det bara han själv som bor i huset, försäkrar han. Jag undrar över den konstiga illusionen, vart tog den lilla pojken vägen?

Mikael berättar att han däremot får besök av fullt synliga men mycket små gestalter, sådana som busktroll, knytt och trollingar, som helt plötsligt sticker upp sina pigga ansikten ur det höga gräset. För att de alltid ska känna sig välkomna har han snickrat möbler i dockformat som står framför en liten röd friggebod, inte mycket större än en lekstuga.

I vanliga fall skulle jag nog undrat om han kanske drev med oss eller om det var någon sorts galning vi hade att göra med. Men det märkliga är att när han pratar om alla dessa osannolika sagoväsen får han dem att verka helt trovärdiga, som vilka ovanliga besökare som helst. Några småoriginella grannar bara, som råkar titta förbi då och då på en kopp kaffe. Jag vet inte om det beror på hans märkliga suggestionsförmåga eller magin kring den ensliga platsen att dessa varelser kanske finns här runt omkring oss, synliga bara för några få...

– Just nu är de inte här, eftersom de är lite blyga för främlingar, betonar Mikael. Men ibland kan man se dem skymta till i ögonvrån, de liksom bara anas i periferin, längst ut i synfältet. Människors blickar är skarpa och naturväsen kan bli förvirrade om man stirrar direkt på dem, då drar de sig undan.

Hans egna möten med främmande verkligheter har inspirerat till de många målningarna i stugan, skildrade som roterande virvlar av ljus. På väggarna hänger en samling svarta svärd som verkar hämtade ur en fantasyyroman, och överallt

finns små skulpturer och prydnadsföremål som alla föreställer älvor, troll, vättar, tomtar och andra välkända sagoväsen.

Men att han själv skulle leva i en fantasivärld avfärdar Mikael bestämt.

– Det vi tror är fantasibilder inom oss, är delar av en parallellverklighet som vi ibland får del av. Ser jag ett väsen för min inre syn är det deras närvaro jag känner. Allt finns, allt är verkligt.

Varelser från andra världar

Mikael är elektroingenjör och han har arbetat med tekniska uppfinningar. Hans egna klärvoajanta förmågor i förening med speciella kunskaper inom elektronikens område har gett honom insikter i det spel som pågår runt omkring oss i kosmos, hur väsen i skilda dimensioner kommunicerar, förklarar han. De senaste åren har han hållit föredrag, kurser och skrivit åtskilliga böcker om änglar, andar, naturväsen och olika bibliska gestalter på sitt förlag Spektra-Art i Ödeshög. Några av böckerna är ”Marias Röst”, ”Mirjams Bok”, ”Tidkrigarna”, som handlar om resenärer från framtiden, och ”Kort & Gott om Knytt”, om några av de minsta av alla de många väsen som Mikael stött på i sin omgivning.

Kontakten med dessa främmande varelser från världar vid sidan om vår egen började ganska plötsligt, då Mikael var på väg genom Mellansverige med bil tillsammans med två vänner.

– Jag hade en tid innan sett märkliga ljussken innanför ögonlocken när jag mediterade. De formade sig så småningom till tydliga gestalter framför mig. Jag blev rädd till en början, undrade om jag blivit fullständigt knäpp. Om det jag såg faktiskt var verkligt skulle ju hela min världsbild rasa samman. Istället försökte jag bortförklara fenomenen på alla tänkbara sätt, minns Mikael.

Den här dagen hände något mycket egendomligt. Alla tre i bilen fick plötsligt samma impuls – att de genast ville vika av från den planerade resvägen och åka mot ett berg i en helt annan riktning.

– Det kändes som om något kallade på oss, som om vi blev styrda av krafter utanför oss själva. Medan vi närmade oss berget började jag själv till min förvåning att berätta om sådant jag aldrig tidigare vetat – om dimensionsportaler och var i naturen det finns öppningar i tid och rum. Det var som om någon annan talade genom mig. När vi steg ur bilen på den plats vi blivit ledda till, såg vi alla tre förstummade hur naturväsen av olika slag blev synliga framför oss!

Som fönster mot en annan dimension

Det berg där Mikael mötte varelser från en annan värld var just Omberg i Östergötland. Han bodde då i Dalarna, men den omvälvande upplevelsen gjorde att han ville återvända till dessa trakter, och så småningom köpte han den här stugan som är belägen vid bergets fot. På toppen av Omberg med utsikt över sjön Tåkern finns kursgården, Ombergsliden, som också är ett vandrarhem.

– Det verkar faktiskt som om hela Omberg och området omkring är ett slags ”fönster” mot en annan dimension. Här visar sig naturväsen betydligt oftare än på andra platser.

– Under de följande åren mötte jag naturfolk flera gånger och fick hela tiden nya kunskaper om de många sätt de

Om du ser vad jag ser, då råder *consensus*. Vi är då överens om hur verkligheten ser ut. Och så brukar det vara. Vi ser samma träd, samma sjöar, djur, människor, broar, byggnader och så vidare. Men ibland säger sig några människor se sådant som vi andra inte uppfattar. Och då uppstår frågan om detta, som de ser, är verkligt, om det tillhör vår gemensamma värld, eller om det rör sig om inre upplevelser, fantasier, illusioner. Så kallade synska personer rapporterar om en verklighet som vi andra inte uppfattar. Ibland kanske vi själva ser vad andra inte ser, och någon gång kanske vi inte riktigt vet om det vi upplevt varit verkligt. Kanske finns det andra verkligheter, i andra ”dimensioner”, befolkade av varelser, annorlunda än vi. Det är svårt att helt avvisa den tanken, eftersom vår kunskap om verkligheten knappast är heltäckande.

Red.

kan framträda på i vår verklighet. Det har visat sig att det finns långt fler sorters väsen än vi har namn för i vårt språk. De kommer också från olika världar, betonar Mikael och reder ut några skillnader bland en del av dessa varelser.

Minst är tättingar, som endast är några millimeter stora. De största är jättarna, som är höga som tallar, och bumlingar som väldigt få har sett, gigantiska grå, oformliga varelser som håller till långt inne i skogsdjupen, berättar han, som däremot ofta mött de lustiga, busiga små figurer om han kallar knytt.

– De är ca 2 dm höga, med stora oskyldiga ögon, burrigt hår och leende mun, sällskapliga och lekfulla, alltid sugna på lite gott.

– Knyttan visar sig helst i gryningen, medan trollen kommer fram när solen gått ner och det börjat skymma. Troll älskar barn och är inte alls ondskefulla som de framställts i sagorna. Men de är av tyngre materia, rör sig långsamt, är otympliga, dova i färgerna och lite sorgsna, finns ofta inuti stenar. Troll går i moll, kan man säga! Till denna tunga dimension hör även de grå tomtarna med sin skyddande toppiga luva. De är däremot svåra att ha att göra med, är inte särskilt snälla. De kräver att man gör dem till viljes, annars kan de hämnas.

Det finns också älvor, som är glittrande fjäderlätta varelser med stora vingar, och alver av olika slag, som märks genom sitt starka ljussken och sin ädla, hingivna karaktär.

Vi följer sedan med Mikael till några av de platser i hans omgivning där olika väsen kan framträda emellanåt. Han visar oss ett område med stora stenar där trollen ska bo och sedan en sluttning ner mot en sjö där det växer mörka enbuskar. Där lär mindre trevliga varelser ha sin hemvist och många har upplevt platsen som kuslig. Men jag känner mig lite besviken, jag har varken sett något eller ens känt av någon särskild atmosfär på de ställen han pekat ut. Är alltihop bara påhitt eller är det jag som inte är mottaglig?

Vi kommer slutligen till en ljus lövskog med porlande bäckar i alla riktningar. Mikael fäster blicken alldeles bakom mig och börjar prata med någon för mig helt osynlig gestalt, och han beskriver henne för mig.

– Det är en alvflicka, drygt meterhög, med pilbåge på ryggen. Hon har ett smalt, blekt ansikte, blicken är mild. ”Vår medicin är livets vatten”, säger hon till oss! Längre bort i

skogen har en hel klunga svartalver samlats, fortsätter Mikael helt sakligt som om det gällde en folksamling på en busshållplats.

Jag börjar känna mig rastlös och lite trött på dessa påstådda väsen, som jag själv tydligen inte har förmågan att uppfatta. Men när jag kastar en hastig blick bakåt ser jag något som liksom flimrar till bland trädstammarna, det är som en sorts vågrörelse. Det kan självklart vara någon fågel som flugit iväg just då, eller ett annat djur som skymtat till, betonar jag.

Men Mikael skakar på huvudet åt den förklaringen. Han vet vad det är jag just fått en skymt av. Det är den stora klungan alver som drog sig tillbaka in i skogen vid just det ögonblicket! Själv vet jag inte riktigt vad jag ska tro...

Kursdeltagare har egna upplevelser

Några timmar senare, framemot kvällen, återser jag Mikael Kvist på Ombergslidens vandrarhem, på den helkurs om naturväsen som jag ska vara med på tillsammans med 15 andra deltagare från hela Sverige. Kursen är unik i sitt slag, och det är också många ovanliga personligheter som sökt sig hit. Gemensamt för flera av deltagarna är att de haft egna upplevelser av främmande varelser. Detta tycks särskilt gälla en 50-årig samisk kvinna som tycks se sådant som är osynligt för de flesta. Enligt henne vimlar det av väsen kring stugan, hon verkar närmast irriterad över att alla inte tycks uppleva samma verklighet som hon. En man i 37-årsåldern, som arbetar som healer, har en enastående förmåga att komma i centrum med sina färgstarka berättelser om allt märkligt han sett, hört och upplevt av såväl naturväsen som änglar och andra utomjordiska gestalter. Så finns där de som inte säger någonting, utan hellre lyssnar, där alla är samlade framför en trivsamt sprakande brasa och lyssnar på Mikael Kvist som berättar.

En del har träffats tidigare på olika föredrag, seminarier och kurser för Mikael i ämnen som kosmisk meditation, änglahealing och multidimensionell psykologi.

Från fönstren har vi en storlagen utsikt över sjön Tåkern och den vida östgötslättan där bortom. Jag längtar ut i den ljusa försommarkvällen och tar efter mötet en promenad nedför berget. Men jag slås genast av den egendomliga stillheten överallt. Landskapet kring sjön ser på något vis förstelnat ut, så fullkomligt orörligt i försommarljuset som om det var ett blekt, åldrat foto jag betraktade. Även skogen på ena sidan vägen är underligt tyst. Inte en människa är synlig i någon riktning.

Precis när jag ska vända tillbaka hör jag ett ljud alldeles intill mig, inne i skogsdungen – tapp-tapp, tapp-tapp! låter det. Det känns rätt kusligt när jag inte vet vem som ska dyka upp ur skogsmörkret helt plötsligt. Jag väntar, alltmer obehaglig till mods, men ingen kommer. Ändå fortsätter ljuden oavbrutet, nu har de spritt sig även till skogen på motsatta sidan av vägen! Det är tydligt att ingen människa orsakar dem. Om det inte är oupphörligt fallande kottar eller vattendroppar (det har regnat någon gång under dagen) vad är det då? Jag försöker tänka på annat och skyndar mig uppför berget tillbaka till stugan och den trygga, sprakande brasan.

Senare när det börjat mörkna, ser jag från fönstret hur någon rusar rätt in i den täta barrskogen. Till min förvåning hinner jag skymta Mikael som försvinner rätt in i bland träden! När han senare återvänder berättar han att han kollat upp de platser, de så kallade tidportalerna, där naturväsen kan visa sig.

Mikael Kvist – ser och talar med osynliga väsen...

Men han tror inte tillfället är rätt valt att uppsöka dem just nu. Därför ska de istället komma till oss. Han vet att de redan finns omkring huset och i skogarna däromkring.

Nu blir det en hektiskt stämning. Alla vill uppleva något, vissa rusar hals över huvud in i granskogen i hopp om att få se någonting. Men där går gränsen för min del. In bland träden vägrar jag gå, efter den obehagliga promenaden tidigare den kvällen. Så småningom återvänder alla.

Några säger sig ha skymtat varelser alldeles i närheten, andra pekar bort mot landsvägen där något ska ha rört sig i dunklet och jag sätter mig på en bänk vid en utsiktsplats för att äntligen också få se dessa omtalade gestalter. Några dimslöjor drar förbi, de är ovanligt många. När jag kommer tillbaka mot huset säger healern exalterat att han sett ett stort, ljust väsen som ideligen försökt få kontakt med mig borta vid bänken, men att jag inte såg någonting! Medan vi pratar noterar vi alla hur en ljuspunkt rör sig över himlen för att så småningom tona bort. Ett ufo, eller...?

Nästa morgon berättar Mikael om de många sätt som naturfolk kan förnimmas på. Ibland syns de som påtagliga gestalter, ibland bara som ett ljussken när de tar sig in i vår värld. Andra tecken på deras närvaro är att marken tycks gå i vågor.

– Platser där man kan se dessa väsen finns alltid i orörd natur, t ex i urskog eller vid gamla, övergivna tomter. Det

är vanligt att där finns stora klippblock – ”jättekast”, egendomligt formade träd eller dungar med enbuskar. Dimmor eller virvlar kring platsen kan vara tecken på att en annan dimension närmar sig vår.

De som inte ser något, märker kanske istället att ljuden runt omkring förändras, ofta blir det egendomligt tyst. Eller så upplever de att stämningen plötsligt är annorlunda på en viss plats. Tiden verkar stå stilla, man känner sig ”trollbunden”. Då är det antagligen en öppning alldeles i närheten, en port till en annan tid.

Jag undrar över landskapet utanför fönstren, som fortfarande är lika onaturligt stilla, som om det var fruset till en bild. Atmosfären är verkligen besynnerlig här uppe. Det är som om också själva tiden är annorlunda och förflyter långsamt, trögare. Har trakten kring Omberg trots allt en förbindelse med andra dimensioner...?

Mikael framhåller att ingångar till naturriken handlar om tidpunkter, där två skilda tider möts. Detta sker endast vid vissa klockslag, så kallade tidsgenombrott, när de olika tiderna kommer så nära varandra att varelser från den andra världen blir synliga för oss. Därför kanske man inte hittar tillbaka till en sådan plats igen nästa gång, då tidpunkten inte är rätt.

Så småningom är det dags att ge sig ut i smågrupper för att själva se och uppleva de magiska platser där naturväsen kan uppenbara sig. Min grupp är inte så lyckosam. Vi vandrar omkring i ett vackert sommarlandskap men inga andra varelser än vanliga fåglar och turister är synliga för oss, hur vi än anstränger oss. Jag börjar tro att den obehagliga känslan kvällen innan bara berodde på att jag var ensam i skogen, inget annat.

När vi åter samlas på Ombergsliden har en del känt en mystisk stämning, några upplevde inget särskilt denna gång, medan vissa sett de mest egendomliga gestalter. Healern hade mött en grön drake uppe på ett berg! Han visar en polaroidbild där ett mystiskt ljus täcker bilden. En deltagare berättar om en märklig vision hon fått, om träd i svarta bojor. Mikael ger oss då en inblick i de kosmiska intrigen där, om resenärer från framtiden, de så kallade tidkrigarna, som besöker vår jord i hemlighet. Deras syfte är att ändra på framtiden och tappa vår natur på livgivande energi.

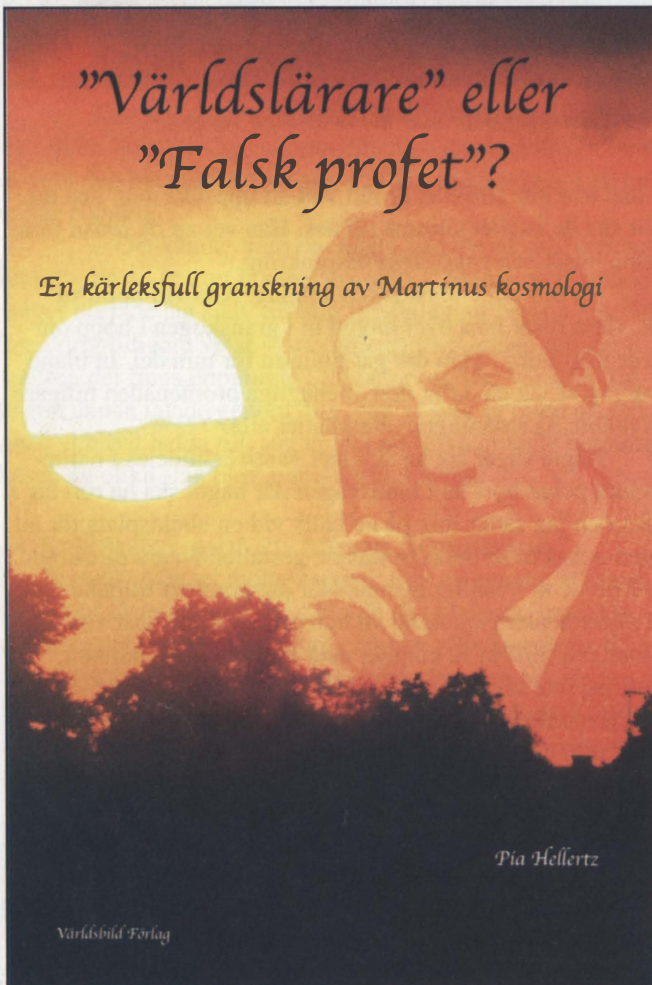
Vad Mikael än berättar tycks han ha en förmåga att skapa de mest märkliga effekter. Plötsligt känns rummet helt tomt på just energi, vi blir oförklarligt sömniga. Så säger han att ånglarna sänker sig över huset och med ens verkar allting ljusare, lättare, som om vi alla fått vingar.

Kursen är slut och jag sitter ensam i en tågkupé på väg genom Mellansverige. Jag funderar över vad jag egentligen upplevt under dessa dagar. Kupén känns inte helt trivsamt, snarare ödsligt tomt. Det verkar som om jag är enda resenären i hela vagnen den här eftermiddagen. Plötsligt, som från ingenstans, går någon förbi därutån. Det är en guldlockig pojke som på ett underligt sätt stirrar in i kupén. Han är onaturligt stor till växten, tycker jag, ett ofantligt barn som inte verkar riktigt mänsklig... Ögonblicket efter har han passerat. Jag tittar ut ur kupén, men den väldige lille pojken är helt försvunnen!

Har Mikael Kvist en hypnotisk förmåga att förvända synen på andra, får han oss att tolka helt triviala händelser till något mystiskt och betydelsefullt? Eller finns det mer mellan himmel och jord än vi någonsin kunnat föreställa oss?

"Världslärare" eller "Falsk profet"?

En kärleksfull granskning av Martinus kosmologi

Är Martinus livsverk "Tredje Testamentet" det budskap världen väntat på ett par tusen år? Jesus Kristus lovade oss enligt Johannes evangelium att "Hjälparen den Helige Ande" skulle komma och förklara för oss allt vad Kristus inte kunde förmedla, eftersom mänskligheten då, för 2000 år sedan, inte kunde förstå. Samtidigt förebådar Kristus att det i de yttersta tiderna ska komma Falska profeter som ska "förvilla" oss. Den intellektuelle sökaren som vill nå Sanningen har anledning att fundera över vilka kriterier som bör styra sanningssökandet. Hur ska vi utveckla dessa kriterier? Vad ska styra sökandet? Hur ska vi kunna skilja Profeten från de falska profeterna?

Hur ska vi undvika att låta oss bli förvillade?

I denna lilla bok försöker författaren utveckla analyskriterier för detta sökande, för bedömningen av vem som skulle kunna vara denne "Hjälpare". Den danske författaren och mystikern MARTINUS menar att hans samlade verk är denna utlovade "Hjälparen, den Helige Ande", den andliga vetenskap som förklarar existensen, livet, kärleken, lidandet och evigheten, de eviga och enligt de akademiska filosoferna fortfarande obesvarade frågorna.

Pia Hellertz menar att Martinus är den ende som ger logiska, heltäckande och sannolika svar på dessa stora frågor. Men eftersom Martinus själv uppmanar oss att vara kritiska och att analysera och pröva hans hypoteser mot våra liv, så uppmanar också hon till kritisk analys och granskning av Martinus världsbild. Boken vill stimulera denna kritiska analys, men i kärlekens tecken.

Pia Hellertz är filosofie doktor och universitetslärare. Hon har studerat Martinus kosmologi, "Tredje Testamentet", i cirka 25 år och bland annat undervisat på Kosmosgården i Varnhem.

Boken kan köpas på Världsbild Förlag, Vasavägen 9, 181 42 Lidingö, e-post: mail@varldsbildforlag.se, tel/fax 08-767 38 17 eller direkt från författaren Pia Hellertz tel. 019-31 46 77, pia.hellertz@bsr.oru.se.